

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI DAXİLİ İŞLƏR NAZİRLİYİ

P O L İ S   A K A D E M İ Y A S I

Fakültə   **Əyani**
Kafedra: **“DİO-nun inzibati fəaliyyəti”**
Fənn: **“DİO-nun inzibati fəaliyyəti ”**

M Ü H A Z İ R Ə

MÖVZU № 10: “Daxili işlər orqanlarında xidmət keçmə və onun hüquqi tənzimlənməsi”.

Tərtib etdi:
"DİO-nun inzibati fəaliyyəti"
kafedrasının rəisi, polis polkovniki
V.G.Abişov

Mühazirəyə əlavə və dəyişiklər etmişdir:
kafedranın müəllimi, polis polkovnik-
leytenantı,h.ü.f.d.
Ş.T.Şükürov

Mühazirəyə edilmiş əlavə və dəyişiklər kafedra iclasında müzakirə olunmuş və təsdiq edilmişdir.

Protokol № _____, «_____» _____ 2016-ci il

Bakı – 2016

MÖVZU № 10: “Daxili işlər orqanlarında xidmət keçmə və onun hüquqi tənzimlənməsi”.

P L A N:

1. Daxili işlər orqanlarında xidmət keçmə, xidmətə qəbulun əsasları və xüsusi rütbələrin verilməsinin hüquqi tənzimlənməsi.
2. Daxili işlər orqanları əməkdaşlarının attestasiya olunması və onlara məharət dərəcələrinin verilməsi qaydası.
3. Daxili işlər orqanlarında xidməti intizam, vəzifələrin komplektləşdirilməsi, daxili işlər orqanları əməkdaşlarının xidmətdən xaric edilməsinin əsasları və qaydası.

Ə D Ə B İ Y Y A T:

1. Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası (12 noyabr 1995-ci il).
2. Polis haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu (28 oktyabr 1999-cu il).
3. Vətəndaşların müraciətləri haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu (30 sentyabr 2015-ci il).
4. Dövlət qulluğu haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu (21 iyul 2000-ci il).
5. www.mia.gov.az. Azərbaycan Respublikası DİN-in Mətbuat Xidmətinin Məlumatları. 2016-cı ilin mart ayı.
6. www.mia.gov.az Daxili İşlər Nazirliyinin kollegiyası. Daxili İşlər Nazirliyi Mətbuat Xidmətinin məlumatı.27.01.2016
7. “Korrupsiyaya qarşı mübarizə haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanunu
8. Azərbaycan Respublikasının daxili işlər orqanlarında xidmət keçmə haqqında Əsasnamənin təsdiq edilməsi barədə Azərbaycan Respublikasının Qanunu (29 iyun 2001-ci il).
9. DİO-da xidmətə qəbul və müsabiqənin keçirilməsi qaydaları haqqında Təlimat (DİN, 23.06.2011-ci il, № 400).
10. Azərbaycan Respublikasının 30 sentyabr 2015-ci il tarixli 1324-IVQD nömrəli Qanunun və həmin qanunun tətbiqi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2015-ci il 30 oktyabr tarixli 1490 nömrəli Sərəncamının elan edilməsi barədə.
11. Azərbaycan Respublikası DİN-in Əsasnaməsinin və strukturunun təsdiq edilməsi haqqında AR Prezidentinin Fərmanı (30 iyun 2001-ci il).
12. Azərbaycan Respublikası DİN-in rəis və sırayı heyətinin geyim formasının və fərqlənmə nişanlarının təsvirinin təsdiq edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı (12 iyun 2006-cı il).
13. Azərbaycan Respublikası DİO-nun xüsusi rütbəsi olan əməkdaşlarının və mülki işçilərinin sosial müdafiəsinin gücləndirilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı (30 iyun 2006-cı il).

14. DİO-nun əməkdaşlarına fasiləsiz xidmət illərinə görə haqqın ödənilməsi üçün xidmət illərinin hesablanması qaydası (AR NK-nin 22 iyul 2004-cü il tarixli № 98 Qərarı).
15. Polis əməkdaşlarının and içmə qaydaları barədə Təlimat (DİN, 13.I.2000-ci il, № 18).
16. DİO-da xüsusi rütbələrin verilmə Qaydaları haqqında Təlimatın təsdiq edilməsi barədə (DİN, 23.02.2016-ci il tarixli Q8-001-16 № qərarı).
17. DİO əməkdaşlarının xidmətdən xaric edilməsi qaydaları haqqında Təlimat (DİN, 15.XII.2001-ci il, № 488).
18. DİO əməkdaşlarına məzuniyyətlərin verilməsi Qaydalarının təsdiq edilməsi barədə (DİN, 23.02.2016-ci il, Q9-001-16 № qərarı).
19. Azərbaycan Respublikası daxili işlər orqanlarının İntizam Nizamnaməsi (DİN, 16.06.09, №330).
20. DİO-da xidmətə qəbul olunmaq üçün namizədlərlə müsabiqənin keçirilməsi Qaydalarının təsdiq edilməsi barədə (DİN-yi Kollegiyasının 04.12.2015-ci il tarixli Q63-001-15 № qərarı).
21. Şəhər (rayon), nəqliyyatda polis orqanları haqqında Əsasnamə; Şəhər, rayon, nəqliyyatda polis orqanlarının işinin təşkili haqqında Təlimat; Şəhər, rayon, nəqliyyatda polis orqanlarının rəhbərliyi arasında nümunəvi vəzifə bölgüsü (DİN, 13.07.09. № 390).
22. «Şəhər, rayon, polis orqanlarında vətəndaşların müraciətlərinə baxılması və qəbulu işinin vəziyyətinə dair» Azərbaycan Respublikasının Daxili İşlər Nazirliyinin Kollegiyasının 29 noyabr 2013-cü il tarixli KQ-5\1 n-li qərarı. (DİN-in 04.12.2013-cü il tarixli Ə950-001-13 əmri).
23. “2012-ci ildə cinayətkarlığa qarşı mübarizənin, ictimai qaydanın qorunmasının və ictimai təhlükəsizliyin təmin edilməsinin nəticələri və qarşıda duran vəzifələr haqqında” Azərbaycan Respublikasının Daxili İşlər Nazirliyinin 28 yanvar 2013-cü il tarixli KQ-1nömrəli kollegiya qərarı. (DİN-in 29.01.2013-cü il tarixli Ə68-001-13 nömrəli əmri).
24. DİO-da vəzifələrin kompleksləşdirilməsi qaydaları haqqında Təlimat (DİN-in 11.06.20002-ci il tarixli 225 nömrəli əmri).
25. DİO-da sırası və rəis heyətinin attestasiya olunması qaydaları haqqında Təlimat (DİN, 28.X.2002-ci il, № 401).
26. DİO əməkdaşlarının etik davranış Kodeksi (DİN, 08.IV.2005-ci il, № 130).
27. DİO əməkdaşlarına məharət dərəcələrinin verilməsi qaydalarına dair Təlimat (DİN, 18.X.2006-cı il, № 468).
28. AR DİO-da sırası rəis heyəti vəzifələri təsnifatının, bu təsnifata xüsusi rütbə hədlərinin və əməkdaşın vəzifə üzrə irəli çəkilməsi üçün tutduğu vəzifədə xidmət müddətləri haqqında Qaydalar (DİN, 30.XI.2006-cı il, № 541).
29. AR DİN-in rəis və sırası heyətinin geyim formasının və fərqlənmə nişanlarının verilmə qaydaları, normaları və istifadə müddətləri (DİN, 08.01.2007-ci il, № 4).
30. AR DİN-in rəis və sırası heyətinin geyim formasının və fərqlənmə nişanlarından istifadə Qaydaları (DİN, 18.VI.2007-ci il, № 325).

31. AR DİN-in müvafiq struktur bölmələrinin xüsusi rütbəsi olan əməkdaşlarına geyim formasının əvəzinə pul kompensasiyasının ödənilməsi Qaydaları (DİN, 20.VI.2007-ci il, № 327).
32. DİN-in hərbi qulluqçuları və xüsusi rütbəli əməkdaşlarının pensiya təminatının yeni Qaydaları (DİN, 13.01.2007-ci il, № 8).
33. “AR DİN-də müddətli müqavilə əsasında xidmətə qəbul edilən sırası və kiçik rəis heyətinin siyahısının və Sırası və kiçik rəis heyəti vəzifələrində xidmətə qəbul edilən şəxslərlə bağlanan müddətli müqavilənin forması və şərtlərinin təsdiq edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikasının Daxili İşlər Nazirliyinin Kollegiyasının 04 sentyabr 2013-cü il tarixli Q35-001-13 n-li qərarı.
34. V. Abışov, H. Eyvazov. DİO-nun inzibati fəaliyyəti. Ümumi hissə. 100 suala 100 cavab. Dərs vəsaiti. Qanun, 2010.
35. V. Abışov, H. Eyvazov. DİO-nun inzibati fəaliyyəti. Ümumi hissə. Sxemlərdə. Dərs vəsaiti. Bakı-Qanun-2006.
36. V. Abışov, H. Eyvazov. Daxili işlər orqanlarının inzibati fəaliyyəti. Ümumi hissə. Dərslük. Bakı, “Qanun” 2008, 728 səh.
37. V. Abışov, H. Eyvazov. Daxili işlər orqanlarının inzibati fəaliyyəti. Ümumi hissə. Qısa kurs. Dərs vəsaiti. Bakı, Qanun” 2008, 296 səh.

GİRİŞ

Müstəqillik əldə edən Azərbaycan Respublikasında hüquq-mühafizə siyasətinin məntiqi və uğurlu nəticəsi olaraq ölkədə hüquqi, demokratik islahatlar, milli dövlət quruculuğu prosesi dönməz və daimi xarakter almışdır.

Hüquqi islahatlar baxımından dövlət qayğısı olaraq Azərbaycan Respublikası daxili işlər orqanları şəxsi heyətinin yüksək peşəkarlığa malik kadr özəyinin möhkəmləndirilməsi, əməkdaşların qulluq etdikləri xidmət sahələrində bərkidilməsi, eləcə də onların xidmət üçün zəruri olan bilik və vərdislərə yiyələnmək həvəsinin dəstəklənməsi, bu işdə maddi və mənəvi stimullaşdırma prinsiplərinin daha geniş tətbiqinin təmin edilməsi məqsədi ilə ölkəmizdə yetər sayda normativ-hüquqi aktlar qəbul olunmuşdur.

2016-cı il mart ayının 16-da saat 12:00-da, Azərbaycan Respublikasının daxili işlər naziri general-polkovnik Ramil Usubov tərəfindən Bərdə, Ağcabədi, Tərtər, Ağdam, Şuşa, Laçın, Beyləqan, Füzuli, Xocavənd, Goranboy, Naftalan və Xocalı şəhər, rayon polis orqanlarında vakant olan sırayı və kiçik rəis heyəti vəzifələrində xidmətə qəbulla bağlı Bərdə rayon Polis Şöbəsində sıra baxışı keçirilmişdir.

Sıra baxışında müddətli həqiqi hərbi xidmət keçmiş, ali və ya orta-ixtisas, yaxud tam orta təhsilli, boyu 175 santimetrdən yuxarı, yaşı 20-dən 24-dək olan, özü və yaxın qohumları məhkum olunmamış, atletik cüssəli Azərbaycan Respublikasının vətəndaşları iştirak etmişdilər.

Qeyd olunan vəzifələrdə əmək funksiyalarının yüksək fiziki və psixoloji gərginliklə bağlı olması, eləcə də xidmətin növbəli, bir çox hallarda əsas iş vaxtından əlavə müddətdə aparılacağı baxımından, namizədlərin sağlamlıq vəziyyəti, biliyi və fiziki hazırlıq səviyyəsi müəyyən olunmuş normativlər üzrə yoxlanılmışdır.

Bununla yanaşı, "İctimai asayişin qorunmasında vətəndaşların iştirakının təmin edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2016-cı il 2 mart tarixli Fərmanının icrası çərçivəsində mülki işçi vəzifələrinə də Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarının qəbulu ilə əlaqədar sıra baxışı keçirilmişdir.

Sıra baxışında müddətli həqiqi hərbi xidmət keçmiş, ali və ya orta-ixtisas, yaxud tam orta təhsilli, boyu 175 santimetrdən yuxarı, yaşı 20-dən 24-dək olan, özü və yaxın qohumları məhkum olunmamış Azərbaycan Respublikasının vətəndaşları iştirak etmişdilər.

Qeyd edilən tələblərə cavab verən və işə qəbul edilən vətəndaşlar polis orqanlarının vəzifəli şəxslərinin rəhbərliyi altında ictimai asayişin qorunması üzrə funksiyaların (polisə ictimai dəstək) yerinə yetirilməsinə cəlb olunacaq, xüsusi geyim forması ilə təmin ediləcəklər. Onlara Daxili İşlər Nazirliyinin mülki işçiləri üçün müəyyən edilmiş təminatlar şamil olunacaqdır. İctimai asayişin qorunmasında 2 il ərzində əməkdaşlıq etmiş şəxslərə daxili işlər orqanlarında xidmətə qəbul zamanı üstünlük veriləcəkdir.

2016 ci ilin Fevralın 19-da Daxili İşlər Nazirliyində sırayı və kiçik rəis heyəti vəzifələrində xidmət edən ali hüquq təhsilli əməkdaşların respublikanın ərazi polis orqan və hissələrində vakant olan zabit yerlərinə təyin edilmələrinə həsr olunmuş tədbir keçirilib.

Daxili işlər naziri, general-polkovnik Ramil Usubov ənənəvi olaraq təyinatın şəffaflıq, aşkarlıq və ədalət prinsipləri əsasında gerçəkləşdiyini xatırladı. Qeyd olunub ki, ulu öndər Heydər Əliyev və Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev öz çıxışlarında dəfələrlə ölkəmizin parlaq gələcəyinin işgüzar, mükəmməl təhsil almış, dövlətçiliyə sadıq gənclərdən asılı olduğunu vurğulayıblar. Gənc əməkdaşların hazırlıq səviyyəsinin artırılması, onlara lazımi diqqət və qayğı göstərilməsi, vəzifədə irəli çəkilmələri ölkə rəhbərliyinin fəaliyyətində prioritet istiqamətlərdəndir.

Cənab Ramil Usubov Baş Kadrlar İdarəsinin rəhbərliyinə təyinatın tədbir iştirakçılarının istək və arzuları, hazırda yaşadıkları yerlər nəzərə alınmaqla həyata keçirilməsinə dair tapşırıq verdiyini, həmin tapşırığa uyğun olaraq sırası və kiçik rəis heyəti vəzifələrində xidmət edən əməkdaşların zabit vəzifələrinə təyin olunmaları barədə müvafiq əmr imzaladığını diqqətə çatdırıb.

Baş Kadrlar İdarəsinin rəisi, polis general-mayoru Rafiq Abbasov Nazirliyə 35 əməkdaşın dəvət edildiyini bildirib, onların və təyin edildikləri vəzifələrin siyahısını elan edib.

Nazirliyə dəvət olunanlardan 10 nəfəri əməliyyat müvəkkili, 20-si sahə inspektoru, 5 nəfəri isə kadr, post-patruş xidmətlərinə, həmçinin, məsul növbətçi, yetkinlik yaşına çatmayanların işləri üzrə inspektor vəzifələrinə təyinat alıblar.

Xaçmaz RPŞ-də taqım komandiri vəzifəsinə təyin olunan Səbuhi Zeynalov gənc zabitlərin adından çıxış edərək xüsusi diqqət və qayğıya görə Nazirliyin rəhbərliyinə təşəkkürünü bildirib, yüksək etimadı gələcək fəaliyyətləri ilə doğrultmağa çalışacaqlarını qeyd edib.

Tədbirin sonunda daxili işlər naziri gənc əməkdaşlara tapşırıq və tövsiyələrini verib. Qeyd olunub ki, Ulu Öndər Heydər Əliyevin müəllifi olduğu, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev tərəfindən bu gün uğurla davam etdirilən cinayətkarlıqla qətiyyətli mübarizə, sabitliyin dönməzliyinin təmini, insan və vətəndaş hüquq və azadlıqlarının nümunəvi qorunması kursu daxili işlər orqanlarının da üzərinə böyük və məsul vəzifələr qoyur.

Nazir gəncləri bir daha təbrik edərək zabit olmağın şərəfli bir iş olduğunu, ümumilikdə, onların vətəndaşlara münasibətindən daxili işlər orqanları barədə müsbət və ya mənfi ictimai rəyin yarana biləcəyini, polis adını uca tutmalarını, daim bilik və təcrübələrini artırmalarını, öz üzərlərində işləmələrini, ən müasir informasiya texnologiyalarına yiyələnmələrini, vətəndaşların müraciətlərinə həssaslıqla və operativ şəkildə yanaşmalarını, ədalətli və obyektiv olmalarını, cinayətkarlıqla mübarizədə hər zaman cəzanın labüdlüyü prinsipindən, dövlətin və qanunun mənafeyindən çıxış etmələrini tövsiyə edib, çətin və şərəfli xidmətlərində onlara uğurlar arzulayıb.

Daxili işlər naziri əmin olduğunu bildirib ki, gənc zabitlər bu yöndə söylərini əsirgəməyəcək, dövlətçiliyə, anda sədaqətlə xidmət edəcək, göstərilmiş etimadı layiqincə doğruldacaqlar.

İcra hakimiyyəti orqanlarında özünəməxsus xüsusiyyətlərə malik olan daxili işlər orqanlarında xidmətlə bağlı bu günkü mövzumuzun əhəmiyyəti böyükdür. Belə ki, siz təhsilinizi başa vuraraq hüquqşünas ixtisasına malik olub bir polis zabiti kimi fəaliyyətinizdə mövzuda həllini tapan sualların hər biri ilə rastlaşacaqsınız.

Mövzunun birinci sualında DİO-da xidmətkeçmə haqqında qeyl edilməklə, DİO əməkdaşlarına xüsusi rütbələrin verilməsinin hüquqi əsasları açıqlanacaq. Burada həmçinin DİO-ya xidmətə qəbulun əsasları və qaydası göstərilərkən, qəbul edilən şəxs tərəfindən təqdim edilən sənədlər, namizədlərin seçilməsi, yoxlanılması, qəbul edilən əməkdaşlara xidməti vəsiqələrin verilməsi qaydaları öz əksini tapacaq.

İkinci sualda daxili işlər orqanları əməkdaşlarının attestasiyadan keçirilmələrinin əsasları, müddətləri və qaydası, eləcə də attestasiya komissiyaları haqqında hüquqi biliklər əldə edəcəksiniz. Bu sualda həmçinin məharət dərəcələrinin uzun müddət bir xidmətdə qulluq edən, yüksək peşəkarlığa malik, xidməti vəzifələrini layiqlincə yerinə yetirən, hazırlıqlı və öz üzərində daima çalışan, intizamlı, qüvvədə olan cəzası olmayan polis əməkdaşlarına verilməsini də qeyd edəcəyik.

Mövzunun üçüncü sualında xidməti intizamın anlayışı, xidməti intizam qaydalarını pozmağa görə DİO əməkdaşlarına tətbiq edilən intizam tənbehlərinin növləri, eləcə də onlara tətbiq edilən həvəsləndirmə növləri şərh olunacaq. Bu sualda həm də DİO-da xidmətdən xaric edilmənin halları, əsasları və qaydaları göstəriləcək.

Beləliklə, indi də birinci sualın açıqlanmasına keçək.

SUAL 1. Daxili işlər orqanlarında xidmət keçmə, xidmətə qəbulun əsasları və xüsusi rütbələrin verilməsinin hüquqi tənzimlənməsi.

Dövlət qulluğuna aid edilən polisdə və DİN-in sistemində daxil olan digər orqan və hissələrdə (DİO) xidmət keçmənin qaydaları və şərtləri, bu orqanların vəzifəli şəxslərinin hüquqi vəziyyətinin əsasları Azərbaycan Respublikasının 29 iyun 2001-ci il tarixli Qanunu ilə təsdiq edilmiş “Azərbaycan Respublikasının daxili işlər orqanlarında xidmət keçmə haqqında” Əsasnamə ilə müəyyən edilir.

Daxili işlər orqanlarında xidmət keçmə – DİO-nun funksiya, vəzifə və hüquqlarını öz peşə fəaliyyətləri ilə həyata keçirən Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarının dövlət qulluğunun xüsusi növüdür.

Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə müəyyən edilmiş səlahiyyətləri həyata keçirən, xüsusi rütbələr verilmiş, sırası və kiçik, orta, böyük, ali rəis heyəti vəzifələrində işləyən və ya daxili işlər orqanlarının kadrlarından olan Azərbaycan Respublikasının vətəndaşları, habelə DİN-in təhsil müəssisələrinin müdavimləri daxili işlər orqanlarının əməkdaşları hesab olunurlar.

DİO-nun əməkdaşları dövlət hesabına geyim forması və fərqlənmə nişanları ilə təmin olunurlar. ***DİN-in rəis və sırası heyətinin geyim formasının və fərqlənmə nişanlarının təsviri Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 12 iyun 2006-cı il tarixli Sərəncamı ilə təsdiq edilmişdir.***

DİO əməkdaşlarının geyim forması və fərqlənmə nişanlarından istifadə qaydaları DİN-in müvafiq əmrləri ilə təsdiq edilmiş “Azərbaycan Respublikası DİN rəis və sırası heyətinin geyim formasının və fərqlənmə nişanlarının verilmə qaydaları, normaları və istifadə müddətləri”; “DİN-in rəis və sırası heyətinin geyim formasının və fərqlənmə nişanlarının istifadə qaydaları”; “DİN-in müvafiq struktur bölmələrinin xüsusi rütbəsi olan əməkdaşlarına geyim formasının əvəzinə pul kompensasiyasının ödənilməsi Qaydası”, habelə Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin müvafiq qərarları ilə müəyyən edilmişdir.

Daxili işlər orqanlarının əməkdaşları xüsusi hazırlıq keçdikdən sonra qanunvericiliklə nəzərdə tutulmuş hallarda və qaydada fiziki qüvvəni, xüsusi vasitələri və odlu silahı tətbiq etmək hüququna malikdirlər. Xüsusi vasitələrin və odlu silahın verilməsi, saxlanması və gəzdirilməsi qaydaları DİN tərəfindən müəyyən edilir.

Daxili işlər orqanlarında xidmətə qəbul qaydaları DİN-in 23.06.2011-ci il, № 400 №-li əmri ilə təsdiq edilmiş ***“DİO-da xidmətə qəbul və müsabiqənin keçirilməsi qaydaları haqqında Təlimat”***la müəyyən olunur.

Təlimat «Azərbaycan Respublikasının daxili işlər orqanlarında xidmət keçmə haqqında Əsasnamə»nin daxili işlər orqanlarında xidmətə qəbula dair müddələrinin praktiki fəaliyyətdə tətbiqi qaydalarını müəyyən edir.

1.2. Daxili işlər orqanlarında xidmət keçmə - bu orqanların funksiya, vəzifə və hüquqlarını öz peşə fəaliyyətləri ilə keçirilən Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarının dövlət qulluğunun xüsusi növüdür.

1.3. Xidmətə qəbul müsabiqə və şəffaflıq əsasında həyata keçirilir. Müsabiqənin elan edilməsi və yekunlarına dair qərarın qəbul edilməsi qaydaları «Dövlət qulluğu haqqında» Qanunun 2-ci maddəsinin 2.3-cü bəndi nəzərə alınmaqla müəyyən olunur.

1.4. Konkret vəzifəyə təyin edilmə ilə bağlı olmayan Nə daxili işlər orqanlarında xidmətə qəbul» anlayışı Azərbaycan Respublikasının Tələbə Qəbulu üzrə Dövlət Komiissiyası (TQDK) tərəfindən keçirilmiş test imtahanlarının nəticələrinə görə DİN-in Polis Akademiyasına qəbul edilən müdavimlərə, eləcə də müsabiqə əsasında orta və böyük rəis heyəti vəzifələrinə xidmətə qəbul olunan xidmətə qəbul olunan əməkdaşlara aid edilir.

Bütün digər hallarda daxili işlər orqanlarında xidmətə qəbul konkret vəzifədə xidmətə qəbul ilə bağlıdır.

1.5. Sırası və rəis heyəti vəzifələri bilavasitə vəzifələrə təyin olunma yolu ilə komplektləşdirilir.

1.6. Daxili işlər orqanlarında xidmətə könüllülük əsasında, şəxsi və işgüzar keyfiyyətlərinə, fiziki və peşə hazırlığına, sağlamlıq vəziyyətinə və təhsil səviyyəsinə görə bu orqanlarda xidmətə yararlı olan, həqiqi hərbi xidmətə yararlı olan, həqiqi xidmət üçün müəyyən edilmiş xidmət müddətini tam başa vurmuş və hərbi mükəlləfiyyətli (qadınlar, yaşı 20-dən aşağı və bir qayda olaraq 30-dan yuxarı olmayan Azərbaycan Respublikasının vətəndaşları qəbul olunurlar.

1.6.1. Azərbaycan Respublikası DİN-in və xarici ölkələrin müvafiq qurumlarının xüsusi təyinatlı təhsil müəssisələrinə yaşı 18-ə çatmamış tam orta təhsilli şəxslər qəbul edilə bilərlər. Onların seçilməsi və müdavim olaraq xidmətə qəbulu qaydaları Daxili İşlər Nazirliyinin müvafiq normativ aktı ilə müəyyən edilir.

1.6.2. Maliyyə, təsərrüfat, kriminalistik-tədqiqatlar. Tibb xidmətlərinə. Həmçinin mühəndis-proqramçı mühəqdis-elektronçü, rabitə üzrə mühəndislər, tərcüməçi. Mütəxəssis tələb olunan digər vəzifələrə, eyni zamanda təhsil müəssisələrində orta və böyük rəis heyəti vəzifələrinə yaşı 35-dək olan mütəxəssislər qəbul oluna bilərlər.

1.6.3. Zərurət yarandıqda Daxili İşlər Nazirliyinin xüsusi təyinatı təhsil müəssisələrinə və digər xidmət sahələrinə yaşı 40-dək olan elmi dərəcəyə malik mütəxəssislər (xidmətdə olmanın son yaş həddində iş stajı təqaüd almanı mümkün etdikdə) müstəsna hal kimi qəbul oluna bilərlər.

1.7. Sırası və kiçik rəis heyəti vəzifələrinə xidmətə-tam orta ilk peşə ixtisas, orta ixtisas və ali təhsilli. YPX inspektoru vəzifələrinə işə yalnız hüquq və ya avtomobil nəqliyyatına aid olan orta-ixtisas və ali təhsilli, sürücülük vəsiqəsi olan şəxslər qəbul edilirlər.

Ali və orta ixtisas təhsil müəssisələrində təhsil alan şəxslər, yalnız həmin təhsil müəssisələrini bitirdikdən sonra daxili işlər orqanlarının sırası və kiçik rəis heyəti vəzifələrində xidmətə qəbul oluna bilər.

Ehtiyatda olan zabitlərin və kiçik rəis heyəti vəzifələrinə qəbulu yolverilməzdir.

1.8. Orta və böyük rəis heyəti vəzifələrində xidmətə, bir qayda olaraq. Xüsusi təyinatlı və digər təhsil müəssisələrini bitirən orta ixtisas və ya ali hüquq təhsilli şəxslər qəbul edilirlər.

Digər ixtisasları olan şəxslərin xidmətə qəbulu daxili işlər orqanlarında ştat vəzifələri üçün müəyyən olunmuş ixtisaslar siyahısı nəzərə alınmaqla həyata keçirilir.

1.9. İstintaq və təhqiqat strukturlarının orta və böyük rəis heyəti vəzifələrində xidmətə yalnız «hüquqşünas» ixtisas olan ali təhsilli şəxslər qəbul olunur.

1.10. Yaxın qohumluq əlaqəsində olan şəxsləri eyni orqanda bir-birinin bilavasitə tabeliyində olan vəzifələrə təyin etmək qabağandır.

1.13. MST-nin sırası və kiçik rəis heyəti vəzifələrinə daxili işlər orqanlarında azı 1 il xidmət etmiş əməkdaşlar təyin edilə bilərlər.

1.14. Mütəxəssis, qismində (rabitəçi, proqramçı, elektronçu, inspektor-kriminalist, maliyyəçi və s.) sırası və rəis heyəti vəzifələri üzrə yeni qəbul edilən namizədlərin təyinatı DİN-in müvafiq struktur qurumları ilə razılaşdıqdan sonra həyata keçirilir.

1.15. Yol-patrol xidmətinə qəbula namizədlər vəzifəyə DİN-in Baş Dövlət Yol Polisi İdarəsinin istahan-qeydiyyat qurumlarında yol hərəkəti qaydaları üzrə nəzəri bilikləri və sürücülük vərdişləri yoxlanıldıqdan və kompyuterlə işləmək bacarığını təsdiqləyən müvafiq sənəd sertifikat və s. təqdim etdikdən sonra təyin edilə bilərlər.

1.16. Aşağıdakı şəxslər daxili işlər orqanlarında xidmətə qəbul oluna bilməzlər:

1.16.1. İkili vətəndaşlığı, digər dövlətlər qarşısında öhdəlikləri olanlar;

1.16.2. Din xadimləri;

1.16.3. Məhkəmənin qanuni qüvvəyə minmiş iqararı ilə fəaliyyət qabiliyyəti oolmayan və ya məhdud fəaliyyət qabiliyyətli hesab edilmişlər;

1.16.4. Cinayət törətdiyinə görə əvvəllər məhkum edilmiş, habelə baərsində cinayət işinin icraatına bəraətverici əs aslar almadan xitam verilmişlər

1.16.5. Əvvəllər işdə yol verdiyi ciddi nöqsanlara və ya daxili işlər orqanlarında xidmətlə bir araya sığmayan fəaliyyətlə məşğul olmasına və ya xidmətə tam yararsız olmasına və ya ləyaqətlərə görə daxili işlər. Habelə digər hüquq – mühafizə orqanlarından xaric edilmişlər.

1.17. Xidmətə qəbul olunmaq istəyən şəxslərin (bundan sonra namizəd) Təlimatda göstərilmiş şərtlərə və meyarlara uyğunluğunun müəyyən edilməsi məqsədi ilə yoxlama keçirilir.

1.17.1. Yoxlama: mülki, sırası və kiçik rəis heyəti vəzifələri üçün-həmin vəzifələrdə daxili işlər orqanlarında xidmətə (işə) qəbul etmək; orta və böyük rəis heyəti vəzifələri üçün- həmin vəzifələrə təyin etmək səlahiyyətinə malik orqan, qurumlar tərəfindən keçirilə bilər.

1.17.2. Yoxlama namizədin sağlamlığının, fiziki hazırlığının və psixoloji durumunun, şəxsi və mənəvi keyfiyyətlərinin, nəzərdə tutulan konkret vəzifənin öhdəsindən gəlmək üçün zəruri xüsusiyyətlərə , bilik və vərdişlərə malik olub-olmamasının öyrənilməsi üçün sənədlərin toplanmasından ibarət olmaqla ilkin və xüsusi olur.

1.18. Sırası və kiçik rəis heyəti vəzifələrində xidmətə qəbul Azərbaycan Respublikasının daxili işlər naziri tərəfindən müvafiq səlahiyyətlər verilmiş vəzifəli şəxslər tərəfindən həyata keçirilir.

1.19. Orta, böyük, eləcə də nomenklaturasına aid ali rəis heyəti vəzifələrində xidmətəqəbu Azərbaycan Respublikasının daxili işlər naziri tərəfindən həyata keçirilir.

1.20. Daxili işlər orqanlarının əməkdaşları hərbi xidmətə çağırılmır və hərbi usotdan çıxarılarq Azərbaycan Respublikası DİN-in xüsusi qeydiyyatına alınrlar.

1.20.1. Sıravı, kiçik, orta və böyük rəis heyəti vəzifələrinə təyin olunmuş şəxslərin hərbi uçotdan çıxarılarq DİN-də qeydiyyata alınmaq üçün təyin əmrindən dərhal sonra ailiyyəti hərbi komissarlıq qarşısında vəsatət yaldırılır.

1.21. Xidmətə qəbul aşığıdakı formada həyata keçirilir.

1.21.2. DİN-in xüsusi təyinatlı təhsil müəssisələrində abituriyentlərin Təlimatla müəyyən olunmuş qaydada yoxlanılması, DİN-in seçmə komissiyası tərəfindən aparılan müsahibə və Tələbə Qəbulu üzrə Dövlət Komissiyasının keçirdiyi test imtahanları, müvafiq Komissiyanın keçirdiyi istahanların nəticələri əsasında:

1.21.2. Xarici dövlətlərin xüsusi təyinatlı təhsil müəssisələrinə abituriyentlərin bu Təyinatla müəyyən olunmuş qaydada yoxlanılması və DİN-in seçmə komissiyası tərəfindən aparılan müsahibəsinin nəticələri əsasında;

1.21.3. Təlimata müvafiq keçirilmiş müsabiqənin nəticələri əsasında vətəndaşların qəbulu

1.22. Mülki işçilərin işə qəbulu Təlimatın 2.5-ci bəndində göstərilmiş tələblər nəzərə alınmaqla Azərbaycan Respublikasının əmək qanunvericiliyi əsasında həyata keçirilir.

2.Xidmətə namizədlərin yoxlanılması.

2.1. Namizədlər, qəbulu həyata keçirən orqan Əsasnamənin 13-cü maddəsinə müvafiq olaraq, şəxsiyyətini təsdiq edən sənədi, əmək kitabçasını (işlədiyi təqdirdə əmək kitabçasından çıxarışı), hərbi, bileti. Müvafiq təhsilə malik olmasını təsdiq edən sənədi (attestati və ya diplomu) təqdim edirlər. Xidmətə qəbul üçün sənədləşməni aparən əməkdaş tərəfindən həmin sənədlər öyrənilir və şəxsə dair məlumatların Əsasnamədə müəyyən olunmuş xüsusatlara uyğunluğu yoxlanılır.

Zəruri hallarda namizəd barədə «Əməliyyat-axtarış fəaliyyəti haqqında» Qanunun 10-cu maddəsində nəzərdə tutulmuş qaydada əməliyyat-axtarış tədbirləri tətbiq edə bilər.

2.2. Uyğunluq təsdiq edildikdə namizədə bu Təlimatla müəyyən olunmuş formada ərizə və tərcümeyi-hal yazmaq (əlavə 1 və 3). Anket doldurmaq (əlavə 2), fiziki hazırlıq üzrə normativləri dödədikdən sonra isə, işlədiyi təqdirdə iş yerindən xasiyyətnamə (həqiqi hərbi xidmətdən tərxis olunandan sonra 3 ay müddətində DİO-ya qəbul olunursa hərbi hissədən xasiyyətnamə), təhsil haqqında sənədin (diplom, attestat) surətini, nikayın bağlanması. Özünün və uşaqlarının andan olması haqqında şəhadətnamələrin surətlərini, özü yaxın qohumları və himayəsində olan şəxslərin iş (təhsil) və yaşayış arayışları və 9x12sm. ölçüdə fotosəkilini təqdim etmək təklif olunur.

2.2.1 Namizəd təqdim etdiyi səndlərdə təhrif olunmuş məlumatlar göstərildiyi halda xidmətə qəbulu rədd ediləcəyi barədə xəbərdar edilir.ö

2.2.2. Namizəd fiziki hazırlıq üzrə normativləri ödədikdən sonra qeydiyyatda olduğu hərbi komissarlığın, eləcə də özü, atası, anası, qardaş və bacıları yaşayış yeri və ruhi-əsəb xəstəlikləri dispanserinin uçotları üzrə yoxlanılırlar.

2.2.3. Sırası və kiçik rəis heyəti vəzifələrinə namizədlərin əvvəllər daxili işlər orqanlarında xidmət edib-etməməsini müəyyənləşdirmək məqsədi ilə DİN-inBaş Kadrlar İdarəsinə sorğu göndərilir.

2.2.4. Zərurət yarandıqda. Namizədin özü və yaxın qohumları barədə narkoloci disponserdən. Ərazi icra hakimiyyəti nümayəndəliklərindən, bələdiyyə orqanlarından, mənzil-istismar sahələrindən Azərbaycan Respublikası Ədliyyə Nazirliyinin rayon qeydiyyat şöbələrindən. Milli avtomatlaşdırılmış pasport sistemi (MAPS) üzrə məlumat şöbəsindən, həqiqi hərbi xidmətdə oldutu hərbi hissədən, işlədiyi və təhsil aldığı yerlərdən və digər mənbələrdən zəruri məlumatları almaqla olar.

2.3.1. Namizədin ruhi-əsəb durumu, belə xəstəliklərə və narkotiklərə meyilliliyi və ya narkotiklərə meyilli və ya mümkün narkotik asılılığı Xüsusi-Həkim Komissiyası tərəfindən yoxlanılır.

2.3.2. Namizəd tibbi müayinədən və psixoloci –diagnostik testlərdən keçdikdən sonra Xüsusi-Həkim Komissiyasının rəyi (arayışı) kadr aparatına təqdim edilir.

2.4. Xidmətə qəbul olunan şəxslərin fiziki hazırlığının yoxlanılması xidmətə qəbul etmək səlahiyyətinə malik qurumlarda həyata keçirilir.

2.4.1. Namizədlərin fiziki hazırlığının yoxlanılması üçün daxili işlər orqanlarının şəxsi heyətinin fiziki hazırlıq normativlər əsasında onlardan məqbul qəbul olunur və bu barədə arayış tərtib edilir.

2.4.2. Normativlər üzrə məqbulun qəbul edilməsi şəffafliq şəraitində keçirilir və bu prosesdə namizədin valideynləri, yaxın qohumları və digər şəxslər iştirak edə bilər.

2.5. Xüsusi yoxlama – namizədin xidmətə qəbul olunmasına və sonradan xidmətinə əngəllər törədə biləcək xüsusiyyətlərin mövcüdlüyünün öyrənilməsi və dəqiqləşdirilməsi məqsədi ilə aparılır (onun özü? yaxın qohumları və əlaqələri barədə). **Xüsusi yoxlama tam və natamam olur.**

2.5.1. **Tam xüsusi yoxlama** – sırası, kiçik, orta və böyük rəis heyəti vəzifələrinə DİN-in təhsil müəssisələrinə, məxfi işlə əlaqəsi olan mülki vəzifələrə qəbul olunan şəxslər barədə keçirilir.

2.5.2. **Natamam xüsusi yoxlama** məxfi işlə əlaqəsi olmayan mülki vəzifələrə qəbul edilən şəxslər barədə keçirilir.

2.5.3. Tam xüsusi yoxlama zamanı namizədin özü və ya yaxın qohumları (qanunla müəyyən edilmiş qaydada dəyişdirilmişsoyadlar, adlar və atalarının adları nəzərə alınmaqla) DİN-in və MTN-inməliyyat-sorğu qeydiyyatları üzrə yoxlanılır. Namizədin özü xarici ölkələrin birində daimi yaşamış olduğu halda həmin ölkənin aidiyyəti dövlət orqanlarının əməliyyat-sorğu qurumlarından da yoxlanılır. Namizədin, onun yaxın qohumlarının və əlaqələrinin həyat tərzinə dair yaşayış yeri üzrə ərazi folis orqanlarına müvafiq müvafiq sorğular göndərilir (əlavə 4).

2.5.3. Əgər namizəd son yaşayış yerində 1 ildən az yaşamışsa, bu halda əvvəlki yaşayış yerinin ərazi polis orqanına da sorğu verilir.

2.5.5. Aidiyyəti olmayan şəxslərin, o cümlədən namizədin özünün xüsusi yoxlamanın keçirilməsinə cəlb edilməsi qadağandır.

2.5.6. Ərazi polis orqanları belə konkret sorğunu aldıqda yoxlanılan şəxslərin həyat tərzi barədə məlumatları, o cümlədən namizədin əlaqələri, ailə üzvlərivə qoşunları ilə münasibəti, spirlı içkilərə, narkotik və psixotrop maddələrə aludəliliyi və meyilliliyi, siyasi partiya və hərəkətlərdə, dini təşkilat və cəmiyyətlərdə iştirak və digər əlaqədar xüsusiyyətləri öyrənir, dəqiqləşdirir və 7 (yeddi) gün ərzində sorğunun icrasını təmin edirlər.

2.5.7. Natamam xüsusi yoxlama zamanı namizədin özü və onunla birgə yaşayan yaxın qohumları DİN-in və MTN-in əməliyyat-sorğu qeydiyyatları üzrə və ərazi polis orqanı tərəfindən yoxlanılır.

2.5.8. Xüsusi yoxlama nəticəsində əldə edilmiş bütün məlumatlar dəqiqliklə öyrənilir, anket, tərcümeyi-hal və digər toplanmış sənədlərlə üzləşdirilir və xidmətə qəbul barədə rəyin müvafiq bölməsində qısa şəkildə qeyd edilir.

2.5.9. Namizədin yaxın qohumlarının cinayət məsuliyyətinə cəlb olunması haqqında. Eləcə də digər mənfi xarakterli məlumatlar daxil olduqda, bu xüsusiyyətlər, o cümlədən qohumluq dərəcəsi, törətmiş cinayətin ictimai təhlükəliliyi, namizədin gələcək xidmətinə mənfi təsir göstərə biləcəyinin mümkünlüyü, cinayət məsuliyyətinə cəlb edilmiş qohumundan maddi və başqa asılılığı nəzərə alınaraq, həmin xüsusiyyətlərin onun xidmətə qəbuluna manne olub-olmaması əsaslandırılır və xidmətə qəbul barədə rəyin müvafiq bölməsində qeyd edilir.

2.5.10. Namizədin yoxlanılması prosesində onun daxili işlər orqanlarında xidmətə qəbulunu mümkünsüz edən xüsusiyyətlər aşkar edildikdə yoxlama həmin mərhələdə dayandırılır və bu barədə namizədə izahlı məlumat verilir.

2.5.11. Namizəd özü və yaxın qohumları barədə təhrif olunmuş məlumat verdikdə, onun xidmətə qəbulunun rədd edilməsi barədə qərar qəbul olunur.

Daxili işlər orqanlarında xidmətə qəbul üçün namizədlərlə müsabiqənin keçirilməsi. “Azərbaycan Respublikasının daxili işlər orqanlarında xidmət keçmə haqqında” Əsasnamənin 16-cı maddəsinə uyğun olaraq daxili işlər orqanlarında xidmətə qəbul müsabiqə əsasında və *DİO-da xidmətə qəbul olunmaq üçün namizədlərin müsabiqədən keçirilməsi Qaydalarının təsdiq edilməsi haqqında barədə (DİN-yi Kollegiyasının 04.12.2015-ci il, Q63-001-15 № qərarı) qərarla* həyata keçirilir.

1. Ümumi müddəalar

1.1. Bu qaydalar Azərbaycan Respublikasının 2001-ci il 29 iyun tarixli 168-IIQ sayılı Qanunu ilə təsdiq edilmiş “Azərbaycan Respublikasının daxili işlər orqanlarında xidmət keçmə haqqında Əsasnamə”yə (bundan sonra Əsasnamə) uyğun hazırlanmışdır və daxili işlər orqanlarında xidmətə qəbul olunmaq üçün müsabiqənin elan edilməsi, namizədlərlə müsabiqənin keçirilməsi və yekunlarına dair qərarın qəbul edilməsi məsələlərini tənzimləyir.

1.2. Hər bir namizədin bilik səviyyəsinin, peşə hazırlığının, ümumi dünyagörüşünün, daxili işlər orqanlarında vəzifələrə yararlı və layiqli olmasının müəyyən edilməsi məqsədi ilə aşkarlıq şəraitində şəffaf üsullarla müsabiqə keçirilir.

1.3. Daxili işlər orqanlarında müvafiq vakant ştat vahidləri olduqda, xidmətə qəbul ilə əlaqədar kütləvi informasiya vasitələrində və Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin (bundan sonra-Nazirlik) internet saytında elan verilir.

1.4. Müsabiqəyə elan olunmuş vəzifələr üçün zəruri olan peşə-ixtisas biliklərinin minimal səviyyəsinin standartları “Yaddaş kitabçası” və kütləvi informasiya vasitələri ilə namizədlərə çatdırılır, Nazirliyin internet saytında yerləşdirilir. Peşə-ixtisas biliklərinin minimal səviyyəsinin standartlarının hazırlanmasına Nazirliyin aidiyyəti xidmətlərinin rəhbərləri, müvafiq sahələrin mütəxəssisləri və alimlər cəlb olunurlar.

1.5. Daxili işlər orqanlarında xidmətə qəbul olunmaq üçün müraciət etmiş şəxslərin sənədləri, həmçinin onların və yaxın qohumları haqqında məlumatlar Nazirlik tərəfindən müəyyən edilmiş qaydada yoxlanılır.

1.6. Bu Qaydaların 1.8-ci bəndində göstərilən şəxslər istisna olmaqla, namizədlər sırası, kiçik, orta və böyük (polis polkovniki istisna olmaqla) rəis heyəti vəzifələrində xidmətə müsabiqə əsasında qəbul edilirlər. Müsabiqə test imtahanlarında və müsahibədən ibarətdir.

1.7. Müsabiqəyə Əsasnamənin tələblərinə cavab verən ali hüquq təhsilli və digər xüsusi ixtisasları olan ali, orta-ixtisas, habelə tam orta təhsilli şəxslər buraxılırlar.

1.8. Aşağıda göstərilən şəxslər yalnız müsahibə əsasında xidmətə qəbul olunurlar (test imtahanlarını keçmədən):

1.8.1. prokurorluqda, digər hüquq-mühafizə və xüsusi xidmət orqanlarında xüsusi və ya hərbi rütbə nəzərdə tutulan vəzifələrdə xidmət edənlər (işləyənlər);

1.8.2. digər dövlət orqanlarında dövlət qulluğu keçən inzibati vəzifələri tutanlar;

1.8.3. hüquq sahəsində elmi dərəcəsi olanlar;

1.8.4. maliyyə, iqtisadi, texniki, kriminalistika, tibbi, pedaqoji, kargüzarlıq sahələri üzrə vəzifələrdə xidmətə qəbul edilirlər.

1.9. Nazirliyin Polis Akademiyasının məzunları, xarici dövlətlərin xüsusi təyinatlı təhsil müəssisələrini bitirmiş Nazirliyin əməkdaşları, eləcə də daxili işlər orqanlarında xidmətə bərpa olunan və yaxud yenidən qəbul edilən orta və böyük rəis heyəti vəzifələrində işləmiş şəxslər istisna olmaqla, digər ali təhsil müəssisələrini bitirmiş sırası və kiçik rəis heyətindən olan əməkdaşlar orta və böyük rəis heyəti vəzifələrində xidmətə qəbul üçün elan olunmuş müsabiqədə ümumi əsaslarla iştirak edirlər. Bu halda onların barəsində aparılan sənədləşmə və yoxlama, əməkdaşların xidmət üzrə irəli çəkilməsi halları üçün nəzərdə tutulmuş qaydada həyata keçirilir.

1.10. Müsabiqədən keçmiş böyük və orta rəis heyəti vəzifələrində xidmətə qəbul olunan şəxslər – Nazirliyin Polis Akademiyasında, sırası və kiçik rəis heyəti vəzifələrində xidmətə qəbul olunan şəxslər – Nazirliyin A.Heydərov adına Sırası və Kiçik Rəis Heyəti Hazırlayan Məktəbində xüsusi kurslara cəlb edilirlər.

1.11. Naxçıvan Muxtar Respublikası ərazisində daxili işlər orqanlarında xidmətə qəbul olunmaq üçün namizədlərlə müsabiqə bu Qaydalara uyğun olaraq Naxçıvan Muxtar Respublikasının Daxili İşlər Nazirliyi tərəfindən həyata keçirilir.

2. Müsabiqə Komissiyaları

2.1. Orta və böyük rəis heyəti vəzifələrində xidmətə qəbul olunmaq üçün namizədlərlə müsabiqənin keçirilməsi məqsədi ilə Nazirlikdə Azərbaycan Respublikası daxili işlər nazirinin sədrlik etdiyi 9 nəfərdən ibarət Mərkəzi Müsabiqə Komissiyası (bundan sonra-Komissiya) yaradılır. Komissiyanın tərkibi sədr müavini, məsul katib və digər üzvlərdən ibarət olmaqla Azərbaycan Respublikasının daxili işlər naziri tərəfindən təsdiq edilir.

2.2. Komissiya üzvlərinin səlahiyyət müddəti 5 ildir. Səlahiyyət müddəti bitmiş üzvlər yenidən komissiyanın tərkibinə daxil edilə bilərlər.

2.3. Komissiyanın işinə nüfuzlu hüquqşünaslar, alimlər və digər mütəxəssislər cəlb edilə bilərlər.

2.4. Komissiyanın üzvləri başqa vəzifəyə keçirildikdə, Azərbaycan Respublikasının daxili işlər naziri tərəfindən onların səlahiyyətlərinə vaxtından əvvəl xitam verilməsi məsələsi həll olunur.

2.5. Səlahiyyətlərinə vaxtından əvvəl xitam verilmiş komissiya üzvünün yerinə yeni üzv onun səlahiyyət müddətinin qalmış hissəsinə bu Qaydaların 2.1-ci bəndinə uyğun olaraq təyin edilir.

2.6. Komissiya öz fəaliyyətini iclaslar vasitəsi ilə həyata keçirir.

2.7. Komissiyanın iclasları üzvlərinin yarısından çoxu iştirak etdikdə səlahiyyətlidir. İclasların vaxtı, yeri və müzakirəyə çıxarılan məsələlər barədə komissiya üzvlərinə qabaqcadan məlumat verilir.

2.8. Sədr olmadıqda komissiyanın iclaslarına sədr müavini, o, olmadıqda isə komissiya üzvlərindən biri sədrlik edir.

2.9. Komissiyanın iclaslarında baxılan məsələlər üzrə qərarlar açıq səsvermə və səs çoxluğu ilə qəbul edilir. Sədr sonuncu səs verir və səslər bərabər olduqda, onun səsi həlledicidir. Qərarlar icaslarda iştirak edən bütün komissiya üzvləri tərəfindən imzalanır. Komissiya üzvünün xüsusi rəyi olduqda, rəy qərara əlavə edilir.

2.10. Komissiyanın işinə qanunsuz müdaxilə yolverilməzdir.

2.11. kadr xidməti olmayan Nazirliyin aparatının qurumlarında və bilavasitə tabeliyindəki strukturlarında sırası və kiçik rəis heyəti üzrə vakant olan vəzifələrə xidmətə qəbul üçün müsabiqə Komissiya tərəfindən təşkil olunur.

2.12. Nazirliyin tədris müəssisələrində, nizami polis hissələrində və ərazi orqanlarında vakant olan sırası və kiçik rəis heyəti vəzifələrində xidmətə qəbul üçün müsabiqə həmin orqanlar tərəfindən elan olunur və keçirilir. Bu məqsədlə müsabiqə elan olunmuş orqanda bu orqanın rəisinin sədrliyi ilə azı 5 nəfərdən ibarət Yerli Müsabiqə Komissiyası yaradılır (bundan sonra – Yerli Komissiya).

2.13. Yerli Komissiya orqan rəisinin əmri ilə 3 il müddətinə yaradılır. Yerli Komissiyanın fəaliyyəti sədr tərəfindən bu Qaydaların 2.3-2.10-cu bəndlərinə uyğun təşkil olunur.

3. Sənədlərin qəbulu

3.1. Orta və böyük rəis heyəti vəzifələrində xidmətə qəbulla bağlı müsabiqədə iştirak etmək istəyən şəxslər elanda göstərilmiş müddətlərdə Nazirliyə müraciət edərək aşağıdakı sənədləri təqdim edirlər:

3.1.1. şəxsi ərizə;

3.1.2. şəxsiyyət vəsiqəsinin surəti;

3.1.3. əmək kitabçasının notarial qaydada və ya kadrlar xidməti tərəfindən təsdiq olunmuş surəti (ilk dəfə əmək fəaliyyətinə başlayanlar istisna olmaqla);

3.1.4. hərbi билет (qadınlar istisna olmaqla);

3.1.5. ali təhsil haqqında sənədin (diplomun notarial qaydada təsdiq olunmuş surəti (xarici dövlətlərin ali təhsil sahəsində ixtisasları Azərbaycan Respublikasında tanınmaqla və ekvivalentliyi müəyyən edilməklə (nostrifikasiya olunmaqla);

3.1.6. 9x12 sm ölçüdə 4 ədəd, 3x4 sm ölçüdə 2 ədəd rəngli fotosəkil;

3.1.7. tərcümeyi-hal;

3.1.8. yaxın qohumları və himayəsində olan şəxslərin anadan olduğu, iş (təhsil) və yaşayış yeri haqqında məlumatlar.

3.2. Müsabiqədə iştirak etmək üçün müraciət və sənədlər elektron qaydada da qəbul olunur. Elektron qaydada qəbulun prosedurları Nazirliyin Kollegiyasının 2012-ci il 30 noyabr tarixli Q67-001-12 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmiş “Daxili işlər orqanlarında xidmətə qəbul üçün müraciətin və sənədlərin qəbulu üzrə inzibati rəqlament”lə müəyyən edilir.

3.3. Komissiyaya müraciət etmiş hər bir şəxs barədə müvafiq qeydiyyat aparılır.

3.4. Ərizələrin qəbulu müvafiq kadrlar xidməti tərəfindən aparılır. Sənədlərin tamlığı, onların namizədin ərizəsində əks olunan məlumatlara uyğunluğu müəyyən edildikdən sonra ərizələrin qəbulu jurnalında qeydiyyatda alınır.

3.5. Natamam və ya bu qaydalara uyğun olmayan sənədlər qəbul edilmir və ərizəçiyə aşkar olunmuş çatışmazlıqlar izah edilir. Çatışmazlıqlar aradan qaldırıldıqdan sonra sənədlər ərizələrin qəbulu üçün müəyyən edilmiş müddət çərçivəsində yenidən təqdim oluna bilər.

3.6. Daxili işlər orqanlarında xidmətə qəbul edilmək üçün qanunvericiliklə müəyyən edilmiş şərtlərə cavab verməyən, habelə bilərəkdən yanlış məlumatlar vermiş namizədlər müsabiqədən kənarlaşdırılır və bu barədə yazılı məlumatlandırılır.

3.7. Ərizələrin qəbul müddəti başa çatdıqdan sonra təqdim olunan sənədlər (göstərilən müddət üçün poçtla göndərilən sənədlər istisna olmaqla) qəbul edilmir.

3.8. Müraciət edənin daxili işlər orqanlarında xidmətə qəbul edilməsinin mümkün olub-olmaması, müraciətin daxil olduğu gündən bir ay müddətində qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada yoxlanılır. Namizədin təklif olunan vəzifələr üzrə xidmətə yararlı olması müəyyən edildikdə, o, müsabiqəyə buraxılmış namizədlərin ümumi siyahısına daxil edilir.

3.9. Siyahıya salınmış hər bir namizədə eyniləşdirmə kodu verilir. Şəxsi eyniləşdirmə kodu rəqəmlə ifadə olunur və anonimliyini qorunmasına xidmət edir.

3.10. İmtahana 2 gün qalmış hər bir namizədə onun fotosəkil olan “İmtahana buraxılış və rəqəsi” verilir. “İmtahana buraxılış və rəqəsi”ndə namizədin şəxsi eyniləşdirmə kodu, imtahan keçirilən ünvan, gün, saat, auditoriya, auditoriyada sıra və yer nömrəsi göstərilir. İmtahanda yalnız şəxsi eyniləşdirmə kodundan istifadə

olunur. “İmtahana buraxılış vərəqəsi”ndə namizədin adı və şəxsiyyətini müəyyən edən digər məlumatlar yazılır.

3.11. Namizədlərin “İmtahana buraxılış vərəqəsi”ni və şəxsiyyət vəsiqəsini imtahana gətirməsi mütləqdir. Göstərilən sənədlərdən biri olmadıqda namizəd imtahana buraxılmır. “İmtahana buraxılış vərəqəsi”ni itirmiş, yaxud onda düzəliş etmiş şəxs imtahana buraxılmır və həmin şəxsə yeni “İmtahana buraxılış vərəqəsi” verilmir.

3.12. Sırası və kiçik rəis heyəti vəzifələrində xidmətə qəbulla bağlı müsabiqədə iştirak etmək istəyən şəxslər bu Qaydaların 3.1-ci bəndində göstərilən sənədləri müsabiqə elan edilən gündən etibarən 30 gün müddətində müsabiqə elan etmiş orqana təqdim edirlər. Müraciət edənin daxili işlər orqanlarında xidmətə qəbul edilməsinin mümkün olub-olmaması, müraciətin daxil olduğu gündən bir ay müddətində qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada yoxlanılır.

Təqdim olunmuş sənədlər müəyyən edilmiş tələblərə uyğun olmadıqda müraciət qəbul edilmir. Sənədlərdə yanlış məlumatlar aşkar edildikdə həmin namizəd müsabiqəyə buraxılmır və bu barədə ona yazılı məlumat verilir. Təqdim olunan sənədlər müəyyən edilmiş tələblərə uyğun olduqda ərizələrin qəbulu jurnalında qeydiyyat aparılır.

Ərizə qeydiyyatına alınır və namizədin xidmətə yararlılığının qabaqcadan müəyyən edilməsi məqsədilə sənədləşdirmə aparılaraq zəruri yoxlamalar keçirilir. Namizədin təklif olunan vəzifələr üzrə xidmətə yaralı olması təsdiqləndikdə, o, müsabiqəyə buraxılmış namizədlərin ümumi siyahısına daxil edilir.

4. Müsabiqənin keçirilməsi

4.1. Orta və böyük rəis heyəti vəzifələrində xidmətə qəbulla bağlı test imtahanının keçirilməsi:

4.1.1. *İmtahan 100 sualdan ibarətdir və 3 (üç) saat müddətində fasilə verilmədən keçirilir.*

4.1.2. *İmtahan suallarının hazırlanmasına istifadə edilmiş ədəbiyyat və normativ hüquqi aktların siyahısı “Yaddaş kitabçası” və kütləvi informasiya vasitələri ilə namizədlərə çatdırılır, Nazirliyin internet saytında yerləşdirilir.*

4.1.3. *Komissiya tərəfindən imtahana salınan suallar konfidensiallıq təmin edilməklə toplu şəkildə hazırlanır. Hazırlanmış topluda sualların sayı imtahanda istifadə edilə biləcək sualların sayından ən azı 10 dəfə çox olmalı və hər bir növbəti müsabiqə üçün onların azı 25 faizi təzələnməlidir.*

4.1.4. *İmtahan suallarının toplusunun hazırlanmasına Nazirliyin aidiyyəti xidmətlərinin rəhbərləri, müvafiq sahələrin mütəxəssisləri və alimlər cəlb olunurlar.*

4.1.5. *Suallar toplusu Komissiyanın qapalı iclasında baxılıb təsdiq edilir və zərflə qoyulub möhürlənməklə xüsusi yerdə saxlanılır. Komissiya, həmçinin imtahan suallarına düzgün cavabların siyahısını hazırlayır və onun konfidensiallığını təmin edir.*

4.1.6. *Suallar toplusu ayrıca kitabça şəkildə çap edilib imtahana ən azı 10 gün qalmış yayılır.*

4.1.7. İmtahana 2 gün qalmış Komissiya tərəfindən konfidensiallıq təmin edilməklə suallar toplusundan aşağıdakı şərtlər daxilində imtahana düşəcək suallar seçilir:

4.1.7.1. Ali hüquq təhsilli namizədlər üçün:

- ali hüquq təhsili proqramına, daxili işlər orqanlarının fəaliyyətini tənzimləyən qanunvericiliyə, insan hüquq və azadlıqlarına dair beynəlxalq normalara aid sahələr üzrə 80 sual;

- namizədlərin şəxsi keyfiyyətlərinin, o cümlədən intellektual səviyyəsinin və dünyagörüşünün qiymətləndirilməsinə imkan verən sahələr üzrə 20 sual.

4.1.7.2. Ali pedaqoji təhsilli namizədlər üçün:

- insan hüquq və azadlıqlarına dair və daxili işlər orqanlarının fəaliyyətini tənzimləyən qanunvericiliyə aid sahələr üzrə 30 sual;

- ali pedaqoji təhsil proqramına aid sahələr üzrə 50 sual;

- namizədlərin şəxsi keyfiyyətinin, o cümlədən ümumi intellektual səviyyəsinin və dünyagörüşünün qiymətləndirilməsinə imkan verən sahələr üzrə 20 sual.

4.1.8. İmtahanda istifadə olunacaq suallar namizədlərin sayına görə sual kitabçası şəklində çoxaldılır, ayrıca zərflərə qoyularaq üzərində qeydlər edilir, möhürlənir və xüsusi yerdə saxlanılır.

4.1.9. İmtahanın müəyyən edilmiş qaydalarda keçirilməsini təmin etmək məqsədi ilə imtahan rəhbəri və nəzarətçiləri təyin olunurlar. İmtahan nəzarətçilərinin sayı hər auditoriya üzrə iki nəfərdən az olmamalıdır. İmtahanı müşahidə etməyə beynəlxalq hökumət və qeyri-hökumət təşkilatlarının, kütləvi informasiya vasitələrinin nümayəndələri dəvət edilə bilər.

4.1.10. İmtahanın başlanmasına bir saat qalmış zərflər namizədlərə verilmək üçün imtahan rəhbərinə verilir.

4.1.11. Namizədlər imtahanın başlanmasına azı bir saat qalmış imtahan verəcəkləri binanın qarşısına gəlməlidirlər.

4.1.12. İmtahana gəlmiş namizəd binanın giriş hissəsində "İmtahana buraxılış vərəqəsi"ni və şəxsiyyət vəsiqəsini mühafizə işçisinə təqdim edib binaya daxil olmalı və "İmtahana buraxılış vərəqəsi"ndə göstərilən auditoriyada öz yerini tutmalıdır.

4.1.13. Hər bir masa arxasında bir namizəd əyləşir. Namizədlər auditoriyalarda öz yerlərini tutduqdan sonra, imtahanın başlanmasına 15 dəqiqə qalmış imtahan rəhbəri nəzarətçi və müşahidəçi ilə birlikdə cavab kartı zərfinin möhürünü açır, cavab kartını namizədlərə paylayır və onları doldurmaq qaydalarını izah edir. Sonra isə sual kitabçası paylanır. Sual kitabçasının bir neçə variantı olduqda kitabça namizədlərə növbəlilik qaydasında müxtəlif variantlarda paylanır. Hər auditoriyada imtahanın başlanma vaxtı sual kitabçası paylanıb qurtardıqı andan hesablanır.

4.1.14. Cavab kartında düzgün cavabın yerləşdiyi hərfli dairə qara və ya tünd göy rəngdə yazan diyircəkli qələmlə doldurulmalıdır. Korlanmış cavab kartı dəyişdirilmir. Bir suala aid olan bir neçə dairə qaralanarsa, həmin cavab etibarsız sayılır və ümumi nəticəyə hesablanmır. Suallara verilən səhv cavabların düzgün cavablara mənfi təsiri yoxdur. Cavab kartı onu doldurmuş şəxs tərəfindən imzalanmalıdır.

4.1.15. İmtahan qurtardıqdan sonra namizəd sual kitabçasını və cavab kartını imtahan nəzarətçilərinə təhvil verməli və auditoriyanı tərk etməlidir.

4.1.16. İmtahanın başa çatması barədə protokol tərtib edilir. Həmin protokol nəzarətçilər və iki nəfər namizəd tərəfindən imzalanır. Protokol və cavab kartları zərfə qoyulur, möhürlənir, imtahan rəhbərinə təqdim edilir və o, möhürlənmiş zərfi aidiyyəti üzvə verir.

4.1.17. Namizəd imtahanın keçirilmə qaydalarını pozduqda, o cümlədən saxta sənədlər təqdim etdikdə, köçürməyə yol verdikdə, imtahana rabitə vasitəsi gətirdikdə, imtahana öz yerinə başqasını göndərdikdə, yaxud imtahan qaydalarına zidd hərəkətlərə və digər saxtakarlıqlara yol verdikdə imtahanın rəhbəri və nəzarətçi bu barədə akt tərtib edir və namizəd imtahandan kənarlaşdırılır. Onun imtahan nəticələri komissiya tərəfindən ləğv edilir.

4.1.18. Komissiya tərəfindən cavab kartlarının yoxlanılması və balların hesablanması müvafiq mütəxəssislər cəlb edilməklə avtomatlaşdırılmış rejimdə elektron hesablayıcı maşınlar vasitəsilə həyata keçirilir. Möhürlənmiş cavab kartları ilə yanaşı, imtahan suallarına düzgün cavabların siyahısı cəlb edilmiş mütəxəssislərə təqdim edilir.

4.1.19. Test imtahanında hər düz cavab 1 balla qiymətləndirilir. Suala düzgün olmayan cavab və ya sualın cavabsız saxlanması "0" bala bərabərdir. Test imtahanında 65 və daha çox bal toplamış namizədlər müsabiqədə iştiraklarını davam etdirirlər. Keçid balını toplaya bilməyən şəxslərin müsabiqədə iştirakı dayandırılır.

4.1.20. Cavab kartlarının yoxlanılması qurtardıqdan sonra imtahanın nəticələri komissiyanın sədrinə təqdim edilir. Nəticələr namizədlərə qısa müddətdə elan olunur. Hər namizədə onun xahişi ilə topladığı ballara dair arayış verilir.

4.1.21. İmtahanın nəticələrindən narazı qalan namizəd barədə nəticənin ona elan olunduğu vaxtdan 5 gün müddətində komissiyaya müraciət edə bilər. Komissiya aidiyyəti mütəxəssislərlə birlikdə şikayətinin cavab kartını və arayışı ərizəçinin iştirakı ilə araşdırır və ona müvafiq izah verir.

4.1.22. Cavab kartının yoxlanılması düzgün həyata keçirilməmişdirsə, şikayətçiyə əsaslandırılmış məlumat verilir. Araşdırma nəticəsində namizədin keçid balı topladığı müəyyən edilərsə, komissiya onun müsahibəyə buraxılması məsələsini həll edir.

4.1.23. Komissiya imtahanın keçirildiyi gündən iki il müddətində cavab kartlarının saxlanılmasını təmin edir.

4.1.24. Test imtahanlarında iştirak etməmiş namizədlər müsabiqəyə buraxılmır.

Üzrsüz səbəbdən test imtahanlarında iştirak etməmiş namizədlərin daxili işlər orqanlarında xidmətə qəbulu rədd edilir. Sonrakı müsabiqələrdə onlar ümumi qaydada iştirak edirlər.

Üzrlü səbəbdən test imtahanlarında iştirak etməmiş namizədlər 1 il müddətində xidmətə qəbula namizəd kimi ehtiyatda saxlanılırlar. Göstərilən müddətdə yeni müsabiqə elan edildikdə, həmin şəxslərdən bu Qaydaların 3.1-ci bəndində göstərilən sənədlər tələb olunmur. Yeni müsabiqədə 6 aydan çox vaxt keçdikdə namizədin yoxlanılması zamanı Daxili İşlər Nazirliyi və Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin əməliyyat-sorğu qeydiyyatları üzrə alınmış cavablar və xüsusi həkim komissiyasının rəyi (arayışı) təzələnməlidir.

4.1.26. Orta və böyük rəis heyəti vəzifələrində xidmətə qəbulla bağlı test imtahanının müəyyən olunmuş qaydada keçirilməsini təmin etmək məqsədilə digər müvafiq dövlət qurumları cəlb oluna bilərlər.

4.2. Sırası və kiçik rəis heyəti vəzifələrində xidmətə qəbulla bağlı test imtahanının keçirilməsi:

4.2.1. Sırası və kiçik rəis heyəti vəzifələrində xidmətə qəbula namizədlər ilə test imtahanlarının keçirilməsi üçün Yerli Komissiya tərəfindən mütəxəssislər də cəlb edilməklə, müxtəlif mövzuları, o cümlədən hüquq, dövlət quruculuğu, dil, ədəbiyyat, tarix, siyasət, iqtisadiyyat və digər sahələri, yerli əhəmiyyətli problemləri əhatə edən 60 sualdan ibarət “test imtahan vərəqəsi” (bundan sonra-test) hazırlanır.

4.2.2. Testlərin tərtib edilməsində Komissiya tərəfindən hazırlanmış suallar toplusundan istifadə edilir.

4.2.3. Yeni testlər hazırlanarkən əvvəlki testlərdə olan sualların 25%-ə qədəri istifadə oluna bilər.

4.2.4. Hər bir test sualında yalnız biri düzgün olan dörd cavab variantı təklif olunur. Test imtahanı verən namizəd sualların cavablandırılması üçün düzgün hesab etdiyi cavabın nömrəsini çevrəyə almaqla, üstündən çarpazlaşan xətlər çəkməklə, yaxud digər formada nişanlayır. Testlərin hər bir sualının düzgün cavabı 1 balla qiymətləndirilir.

4.2.5. Test imtahanlarının nəticələri toplanılmış balların cəminə görə qiymətləndirilir.

4.2.6. Test imtahanlarının məqbul qiymətləndirilməsi üçün namizəd tərəfindən azı 31 bal toplanmalıdır.

4.2.7. Testlər yoxlanıldıqdan və ballar cəmləndikdən sonra bu barədə test imtahan vərəqəsində qeyd edilir və Yerli Komissiya üzvləri tərəfindən imza edilməklə təsdiqlənir.

4.2.8. Test imtahanlarının keçirilməsi üçün 90 dəqiqə vaxt ayrılır. Test imtahanlarının keçirilməsi qaydalarının izahına, testlərin paylanılmasına və s. texniki məsələlərə sərf edilən vaxt imtahanın keçirilməsi üçün müəyyən olunmuş müddətə aid edilmir.

4.2.9. Test imtahanlarının keçirilməsinin vaxtı və yeri, eləcə də ümumi qaydaları və prinsipləri namizədlərə azı 5 gün əvvəldən bildirilir.

4.2.10. Namizəd imtahanın keçirilmə qaydalarını pozduqda, o cümlədən saxta sənədlər təqdim etdikdə, köçürməyə yol verdikdə, imtahana rabitə vasitəsi gətirdikdə, imtahana öz yerinə başqasını göndərdikdə, yaxud imtahan qaydalarına zidd hərəkətlərə və digər saxtakarlıqlara yol verildikdə Yeri Komissiya tərəfindən imtahandan kənarlaşdırılır.

4.2.11. Test imtahanlarında iştirak etməmiş namizədlər müsabiqəyə buraxılmır.

Üzrsüz səbəbdən test imtahanlarında iştirak etməmiş namizədlərin daxili işlər orqanlarında xidmətə qəbulu rədd edilir. Sonrakı müsabiqələrdə onlar ümumi qaydada iştirak edirlər.

4.2.12. Üzrlü səbəbdən test imtahanlarında iştirak etməmiş namizədlər 1 il müddətində xidmətə qəbula namizəd kimi ehtiyatda saxlanılırlar. Göstərilən müddətdə yeni müsabiqə elan edildikdə, həmin şəxslərdən bu Qaydaların 3.1-ci bəndində göstərilən sənədlər tələb olunmur. Yeni müsabiqədə 6 aydan çox vaxt

keçdikdə namizədin yoxlanılması zamanı Daxili İşlər Nazirliyi və Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin əməliyyat-sorğu qeydiyyatları üzrə alınmış cavablar və xüsusi həkim komissiyasının rəyi (arayı) təzələnməlidir.

4.2.13. Test imtahan vərəqəsi namizədin bu Qaydaların 3.1-ci bəndində göstərilən sənədlərinə əlavə olunur.

4.2.14. İmtahanın nəticələrindən narazı qalan namizəd bu barədə nəticənin ona elan olunduğu vaxtdan 5 gün müddətində Yerli Komissiyaya müraciət edə bilər. Yerli Komissiya şikayətinin test imtahan vərəqəsini ərizəçinin iştirakı ilə araşdırır və ona müvafiq izah verir.

4.2.15. Test imtahan vərəqəsinin yoxlanılması düzgün həyata keçirilməmişdirsə, şikayətçiyə əsaslandırılmış məlumat verilir. Araşdırma nəticəsində namizədin keçid balı topladığı müəyyən edilərsə, Yerli Komissiya onun müsahibəyə buraxılması məsələsini həll edir.

5. Müsahibənin keçirilməsi

5.1. Orta və böyük rəis heyəti vəzifələrində xidmətə qəbulla bağlı müsahibənin keçirilməsi:

5.1.1. Namizədlərin daxili işlər orqanlarında xidmət keçmək üçün zəruri keyfiyyətlərə malik olmasını müəyyən etmək məqsədi ilə test imtahanından keçid balı toplamış şəxslərlə Komissiya tərəfindən müsahibə keçirilir. Müsahibənin keçirilməsinə Nazirliyin aparatının struktur qurumlarının rəisləri və mütəxəssislər cəlb edilə bilərlər.

5.1.2. Müsahibənin keçirildiyi yer və vaxt barədə namizədlərə əvvəlcədən məlumat verilir. Müsahibəyə gələnlər özləri ilə şəxsiyyət vəsiqəsini gətirməlidirlər.

5.1.3. Müsahibə başlanarkən namizədlərin siyahısını elan olunur. Müsahibə apararı şəxs namizədlə yaxın qohumluq və ya şəxsi münasibətdə olduqda, o, həmin namizədlə müsahibədə iştirak etmir. Kifayətedici əsaslar olduqda, namizəd, müsahibə başlamazdan əvvəl müsahibə apararılarından hər hansı birinə etiraz edə bilər. Etirazın qəbul və ya rədd edilməsini Komissiyanın sədri həll edir.

5.1.4. Namizədlərlə müsahibə fərdi qaydada aparılır və 30 dəqiqəyədək davam edir.

5.1.5. Müsahibə zamanı hər namizədə 5 sualı verilir və namizədin aşağıdakı xüsusiyyətləri qiymətləndirilir:

5.1.5.1. *səliqəliliyi, etik normalara riayət etməsi, ünsiyyət yaratmaq, özünü təqdim etmə bacarığı, təmkinliliyi, fikir və rəyini ifadə etmək qabiliyyəti;*

5.1.5.2. *xidməti vəzifələrin yerinə yetirilməsi zamanı Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasını, Azərbaycan Respublikasının Qanunlarını, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fərman və sərəncamlarını, Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin qərar və sərəncamlarını və digər normativ hüquqi aktları tətbiq etmək üçün biliyi və bacarığı, o cümlədən təhsil səviyyəsi, peşə nailiyyətləri, xarici dilləri bilməsi, kompüterdə işləmək bacarığı və səviyyəsi;*

5.1.5.3. *təşəbbüskarlığı, analitik düşünmək qabiliyyəti, hadisələri obyektiv qiymətləndirmək, problemlərin həlli ilə bağlı qərar çıxarmaq bacarığı.*

5.1.6. Müsahibə zamanı namizədin verdiyi hər bir cavab Komissiyanın üzvü tərəfindən ayrı-ayrılıqda 0, 1, 2, 3, 4 və 5 ballardan biri ilə qiymətləndirilir və sonra

komissiya üzvlərinin verdiyi ballar toplanaraq müsahibədə iştirak edən komissiya üzvlərinin sayına bölünür.

5.1.7. Müsahibənin nəticəsi üzrə ən çox 25 bal toplamaq mümkündür.

5.1.8. Müsahibənin nəticələri üzrə namizəd mümkün balın 60 faizini topladıqda müsahibədən müvəffəqiyyətlə keçmiş hesab olunur.

5.1.9. Komissiya üzvləri arasında müsahibə ilə bağlı fikir mübadiləsi keçirilə bilər. Suallar və cavablar komissiyanın üzvləri tərəfindən bal cədvəlinə yazılır və qiymətləndirilərək komissiyanın sədrinə təqdim edilir.

5.1.10. Hər namizədə onun xahişi ilə topladığı ballara dair arayış verilir.

5.1.11. Müsahibənin gedişi protokolla rəsmiləşdirilir. Protokolda namizədə verilmiş bütün suallar və onların cavabları qeyd edilir.

5.1.12. Müsahibənin nəticəsi üzrə qərar bu Qaydaların 2.9-cu bəndinin tələblərinə əməl edilməklə qəbul edilir.

5.1.13. Müsahibədə namizədin yaxınları və digər şəxslər müşahidəçi kimi iştirak edə bilərlər.

5.1.5.4. Sırası və kiçik rəis heyəti vəzifələrində xidmətə qəbullu bağlı test imtahanlarında keçid balı toplamış namizədlərlə müsahibə Yerli Komissiya tərəfindən bu Qaydaların 5.1-ci bəndinə əsasən keçirilir.

6. Müsahibənin yekunlaşdırılması, nəticələrinə dair qərarın qəbul edilməsi.

6.1. Müsahibənin nəticələri namizədin test imtahanında və müsahibədə topladığı balların cəmlənməsi yolu ilə müəyyən edilir. Müsahibə başa çatdıqdan sonra, müsbət nəticə əldə etmiş namizədlərin topladığı balların çoxdan aza doğru göstərilən siyahısı tərtib edilir.

6.2. Müsahibədə eyni keçid balı toplamış şəxslərdən - daxili işlər orqanları əməkdaşlarına, təhsil üzrə magistr ali elmi ixtisas dərəcəsinə malik olanlara, dövlət mükafatları ilə təltif edilənlərə, xarici dilləri mükəmməl bilənlərə, kompyuterdə işləməyi bacaranlara, idmançılara üstünlük verilir və bu xüsusat tərtib olunmuş siyahıda qeyd olunur.

6.3. Müsahibənin qalibləri - siyahı üzrə birinci namizəddən başlayaraq sıra ardıcılığı ilə, müsahibəyə elan olunmuş vakant vəzifələrin sayına uyğun namizəd ayrılmaqla müəyyən edilir. Siyahı üzrə sonuncu yerdə olan namizədlə eyni miqdarda bal toplamış, lakin bu Qaydaların 6.2-ci bəndində göstərilmiş xüsusatlar baxımından müsahibənin qalibləri sırasına daxil edilməmiş namizədlər Nazirliyin kadr ehtiyatına götürülür və müsahibə tam başa çatdıqdan sonra gələcəkdə vakant vəzifələr yarandıqda onların xidmətə qəbulu məsələsinə baxılır. Müsahibənin qalibləri sırasına daxil edilməmiş digər namizədlər xidmətə qəbul edilmirlər.

6.4. Müsahibənin nəticələrinə görə xidmətə qəbul olunması tövsiyə edilmiş namizədlər Azərbaycan Respublikasının daxili işlər naziri tərəfindən vakant vəzifələrə təyin edilir.

6.5. Xidmətə qəbul edilmiş namizədlərə xüsusi rütbə verilir və onlar ilkin hazırlıq kursuna göndərilirlər.

6.6. Müsabiqədə eyni keçid balı toplayan namizədlərin sayı daxili işlər orqanlarında vakant ştatların sayından artıq olduqda bu Qaydaların 6.2-ci bəndinə əsasən xidmətə qəbul edilməsi barədə qərar qəbul edilməyən namizəd ehtiyat kadr siyahısına daxil edilir və müvafiq ştat üzrə il ərzində vakant yer yarandıqda həmin vəzifəyə təyin edilir.

6.7. Səbəbindən asılı olmayaraq müsabiqənin hər hansı mərhələsində iştirak etməyən namizədin müsabiqədə sonrakı iştirakı dayandırılır və o, bu barədə yazılı məlumatlandırılır.

6.8. Müsabiqəyə elan olunmuş vakant vəzifələrdən birini tutmaqdan imtina edən namizədin xidmətə qəbulu rədd edilir və müsabiqənin qaliblərinin siyahısı müsabiqədən müvəffəqiyyətlə keçmiş namizədlərin hesabına sıra ardıcılığı ilə genişləndirilməklə vəzifələr komplektləşdirilir.

6.9. Müsabiqənin nəticələri üzrə xidmətə qəbulu rədd edilmiş namizədlərə bu barədə məlumat verilir. Həmin namizədlər Nazirlik tərəfindən elan olunan sonrakı müsabiqələrdə ümumi əsaslarla iştirak edə bilirlər.

6.10. Orta və böyük rəis heyəti vəzifələrində xidmətə qəbul üzrə müsabiqə başa çatdıqdan sonra 5 gündən gec olmayaraq müsabiqənin nəticələri elan olunur və Nazirliyin mətbu orqanlarında dərc edilir, həmçinin internet saytında yerləşdirilir.

6.11. Hüquq sahəsi üzrə elmi dərəcəsi olanların xidmətə qəbulu, habelə sıravı və kiçik, orta və böyük rəis heyəti vəzifələrində xidmət edən əməkdaşların qeyri-hüquq ixtisası üzrə mütəxəssis tələb olunan vəzifələrə irəli çəkilməsi müsahibə yolu ilə aparılır. Müsahibədə iştirak etmək istəyən şəxsin təqdim etdiyi sənədlər mövcud tələblərə uyğun gəldikdə onlara müəyyən olunmuş nümunə üzrə ərizə yazmaq təklif olunur (7 nömrəli əlavə). Mütəxəssis vəzifələrində xidmət edən əməkdaş işlədiyi sahə üzrə ali təhsilin müxtəlif pillələrində ixtisas dərəcəsinin artırılmasına göndərilə bilər.

Bu Qaydalar Nazirliyin konfidensial əsaslarla (tam məxfi) fəaliyyət göstərən qurumlarında xidmətə qəbula şamil edilmir və müvafiq məsələ daxili işlər nazirinin müstəsna səlahiyyətinə aid edilir.

6.12. Sıravı və kiçik rəis heyəti vəzifələrində xidmətə qəbulla bağlı müsahibə başa çatdıqdan sonra Yerli Komissiya tərəfindən namizədlərin öyrənilməsinə və yoxlanılmasına dair materiallar, onların test imtahanlarında topladıqları ballar, eləcə də müsahibənin nəticələri müzakirə edilərək qiymətləndirilir və səs çoxluğu ilə müsabiqənin qalibi (qalibləri) elan edilir.

Səslər bərabər olduqda yekun qərar Yerli Komissiyanın sədri tərəfindən qəbul edilir və protokollaşdırılır. Xidmətə qəbulla bağlı, o cümlədən müsabiqənin keçirilməsi prosesində toplanmış sənədlər şəxsi iş şəklində formalaşdırılır (tikilir).

6.13. Müsabiqənin keçirilməsi ilə bağlı bütün xərclər dövlət büdcəsi hesabına ödənilir.

4.Xidmətə qəbula dair

Xidmətə qəbula dair rəy DİN-in 23.06.2011-ci il, № 400 №-li əmri ilə təsdiq edilmiş “DİO-da xidmətə qəbul və müsabiqənin keçirilməsi qaydaları haqqında Təlimat”la müəyyən olunur.

4.1. Xidmətə qəbula namizədlərin bu Təlimata müvafiq yoxlanılmasının və keçirilmiş müsabiqənin nəticələrinə görə rəy çıxarılır (əlavə 10)

4.2. Rəyin 1-ci bölməsində namizədin soyadı, adı, atasının adı, anadan olduğu tarix və yer, təhsil müəssisəsinin adı və bitirdiyi il, ixtisas, silahlı qüvvələrdə həqiqi hərbi xidmət keçirdiyi illər və yaşadığı (qeydiyyatda olduğu) yer göstərilir.

4.3. Rəyin 2-ci bölməsində namizədin daxili işlər orqanlarında və təyin olunması nəzərdə tutulmuş vəzifədə xidmətə yararlığı barədə xüsusi – həkim komissiyasının qərarı, boyu. Psixoloji-diaqnostik testlərin nəticələri. XRK-nın rəyinin verilmə tarixi və nömrəsi qeyd edilir.

4.4. Rəyin 3-cü bölməsində namizədin fiziki hazırlığı üzrə qəbul olunmuş məqbulun nəticəsi göstərilir.

4.5. Rəyin 4-cü bölməsində namizəd barədə keirilmiş xüsusi yoxlamanın nəticələri əks etdirilir. Daxil olmuş mənfi xarakterli məlumatların xidmətə qəbula təsirinə dair əsaslandırılmış təklif verilir.

4.6. Rəyin 5-ci bölməsində müsabiqənin nəticələri əks etdirilir.

4.7. Rəyin 6-cı bölməsində namizədin xidmətə qəbulu barədə qərar, sırası və kiçik rəis heyəti üçün əlavə olaraq müvafiq Komissiyanın rəyi əks etdirilir.

4.8. Xidmətə qəbula dair rəy aşağıda göstərilən vəzifəli şəxslər tərəfindən imzalanır.

4.8.1. Sırası və kiçik rəis heyəti vəzifələri üzrə- namizədin yoxlanılması nı həyata keçirən orqanın kadr şöbə, bölmə rəisi. Kadrlar üzrə baş inspektor həmin orqanın müvafiq struktur hissəsinin rəhbəri. Həmin orqanın şəxsi heyətlə iş üzrə rəis köməkçisi.

4.8.1.1. Rəy təyinatı nəzərdə tutulmuş vəzifədə xidmətə qəbul etmək səlahiyyətinə malik vəzifəli şəxş tərəfindən təsdiq edilir.

4.8.2. Orta və böyük rəis heyəti vəzifələri üzrə –namizədin yoxlanılmasını həyata keçirən orqanın kadr aparatının rəhbəri və həmin orqanın rəisi, DİN-in Baş Kadrlar İdarəsinin müvafiq əməkdaşı, şöbə rəisi və Baş Kadrlar İdarəsi rəisinin müavini, DİN-in aidiyyəti xidmət sahəsinin rəhbəri

4.8.2.1. Rəy Baş Kadrlar İdarəsinin rəisi tərəfindən təsdiqlənir.

5. Sınaq müddətinin keçirilməsi qaydaları

5.1. Orta və böyük rəis heyəti vəzifələrində xidmətə ilk dəfə qəbul edilən şəxslərin təyin olunduqları vəzifələrdən və hazırlıq səviyyələrindən asılı olaraq onlar üçün 3 aylıq sınaq müddəti müəyyən edilə bilər.

5.1.1. Sınaq müddəti müəyyən edilmiş şəxslər müvafiq vəzifəyə xüsusi rütbə verilmədən təyin olunur və onlara yalnız vəzifə məvacibi həcmində əmək haqqı ödənilir.

5.2. Sınaq müddəti müəyyən edilməklə xidmətə qəbul edilən əməkdaşa, orqan rəisi tərəfindən dərhal hami-tərbiyəçinin təyin olunması barədə əmr verilir.

5.3. Sınaq müddətində əməkdaşa onun hüquq və vəzifələri izah edilir. DİN-in normativ aktlarının tələblərini mənimsəməsi, xidmətin xüsusiyyətlərinə alışması və praktiki vərdişlərə yiyələnməsi üçün şərait yaradılır.

5.4. Həmin şəxslər sınaq müddəti dövründə həvalə edilən vəzifələri yerinə yetirirlər və daxili işlər orqanları əməkdaşları üçün müəyyən edilmiş hüquq və təminatlardan istifadə edirlər.

5.5. Sınaq müddətində əməkdaşın işgüzar mənəvi keyfiyyətləri hərtərəfli öyrənilir, onunla mütəmadi olaraq fərdi söhbətlər aparılır.

5.6. Sınaq müddəti ərzində əməkdaşa tabel silahı, xüsusi vasitələri vermək (fərdi müdafiə vasitələrindən başqa), həmçinin həyatı və səhhəti üçün təhlükəli olan əməliyyat tələblərinə cəlb etmək qadağandır.

5.7. Sınaq müddətini müvəffəqiyyətlə başa vurmuş əməkdaş birbaşa rəisi tərəfindən xüsusi rütbəyə təqdim olunur.

Sınaq müddətində həvalə olunmuş xidməti vəzifələrin öhdəsindən gələ bilməyən əməkdaşlar, səbəbi əsaslandırmaqla daxili işlər orqanlarında xidmətdən xaric edilirlər.

5.8. Sınaq müddəti əməkdaşlarının xidməti stajına daxil edilir.

5.9. Tibb, maliyyə, kriminalistik, pedoqoji və mühəndis-texniki vəzifələrinə mütəxəssislərin təyinatı zamanı onlar üçün sınaq müddəti müəyyən edilmir. Digər hallarda, sınaq müddəti müstəsna qaydada xidməti zərurət baxımından vəzifəyə təyin olunan şəxsin ixtisası nəzərə alınmaqla müəyyən edilir.

5.10. Ali rəis heyəti vəzifələrinə təyin edilən, DİN-in xüsusi təyinatlı təhsil müəssisələrini, eləcə də DİN-in göndərişi əsasında xarici ölkələrin xüsusi təyinatlı təhsil müəssisələrini bitirib təyint üzrə vəzifələrinə təyin edilən şəxslər üçün sınaq müddəti müəyyən edilmir.

5.11. Sınaq müddəti müəyyən olunmadan mülki şəxslərin orta və böyük rəis heyəti vəzifələrində xidmətə qəbulu DİN-in kadrları tərkibinə daxil edilməklə və xüsusi rütbə verilməklə həyata keçirilir.

5.12. Sırası və kiçik rəis heyəti vəzifələrində xidmətə qəbul edilən şəxslərə sınaq müddəti müəyyən edilmir və onlar vəzifələrinin icrasına hazırlıq kursları keçdikdən sonra başlayırlar.

Daxili işlər orqanlarında xüsusi rütbələrin verilməsinin hüquqi nizamlanması.

Daxili işlər orqanlarında xüsusi rütbələrin verilməsi qaydaları haqqında Təlimat DİN, 23.02.2016-ci il, Q8-001-16 № qərarı daxili işlər orqanları əməkdaşlarına xüsusi rütbələrin verilməsi ilə bağlı Azərbaycan Respublikasının

2001-ci il 29 iyun tarixli 168-IIQ nömrəli Qanunu ilə təsdiq edilmiş «Azərbaycan Respublikasının daxili işlər orqanlarında xidmət keçmə haqqında Əsasnamədə (bundan sonra Əsasnamə) təsbit olunmuş əsas prinsip və müddələrin praktiki fəaliyyətdə tətbiqi qaydalarını müəyyən edir.

2. Daxili işlər orqanlarında işləyən şəxslər arasında xidməti münasibətlərin tənzimlənməsi, onların xidmət müddətinin və ixtisas keyfiyyətlərinin müəyyən olunması məqsədi ilə bu orqanlarda sırasıyla heyət, kiçik, orta, böyük və ali rəis heyəti vəzifələri və xüsusi rütbələr müəyyən olunur.

3. Daxili işlər orqanlarında sırasıyla və rəis heyəti vəzifələrinə təyin olunan şəxslərə aşağıdakı xüsusi rütbələr verilir:

3.1. Sırasıyla heyət vəzifələri üçün müəyyən edilmiş xüsusi rütbələr:

- *polis sırasıyla, tibb xidməti sırasıyla;*

3.2. Kiçik rəis heyəti vəzifələri üçün müəyyən edilmiş xüsusi rütbələr:

- *polis kiçik serjant, tibb xidməti kiçik serjantı;*

- *polis serjantı, tibb xidməti serjantı;*

- *polis baş serjant, tibb xidməti baş serjantı;*

3.3. Orta rəis heyəti vəzifələri üçün müəyyən edilmiş xüsusi rütbələr

- *polis kiçik leytenantı, tibb xidməti kiçik leytenantı;*

- *polis leytenantı, tibb xidməti leytenantı;*

- *polis baş leytenant, tibb xidməti baş leytenantı;*

- *polis kapitani, tibb xidməti kapitani;*

3.4. Böyük rəis heyəti vəzifələri üçün müəyyən edilmiş xüsusi rütbələr:

- *polis mayoru, tibb xidməti mayoru;*

- *polis polkovnik-leytenantı, tibb xidməti polkovnik-leytenantı;*

- *polis polkovniki, tibb xidməti polkovniki;*

3.5. Ali rəis heyəti vəzifələri üçün müəyyən edilmiş xüsusi rütbələr:

- *polis general-mayoru, tibb xidməti general-mayoru;*

- *polis general-leytenantı;*

- *polis general-polkovniki.*

Ali rəis heyəti vəzifələrində işləyən şəxslərə Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 24-cü bəndinə əsasən ali hərbi rütbələr verilə bilər.

4. Daxili işlər orqanları əməkdaşlarının xüsusi rütbələrdə xidmət müddətləri:

- *polis sırasıyla, tibb xidməti sırasıyla rütbələrində xidmət müddəti müəyyən edilmir;*

- *polis kiçik serjantı, tibb xidməti kiçik serjantı - 1 il;*

- *polis serjantı, tibb xidməti serjantı - 2 il;*

- *polis baş serjant, tibb xidmət baş serjant rütbələrində xidmət müddəti müəyyən edilmir;*

- *polis kiçik leytenantı, tibb xidmət kiçik leytenant - 1 il;*

- *polis leytenantı, tibb xidməti leytenant - 2 il;*

- *polis baş leytenant, tibb xidməti baş leytenant - 3 il*

- *polis kapitani, tibb xidməti kapitani - 3 il;*

- *polis mayoru, tibb xidməti mayoru - 4 il;*

- polis polkovnik-leytenant, tibb xidməti polkovnik-leytenant - 5 il;

- polis polkovniki, tibb xidməti polkovniki və ali rəis heyəti xüsusi rütbələrində xidmət müddəti müəyyən edilmir.

5. Daxili işlər orqanları əməkdaşlarına xüsusi rütbələr fərdi şəkildə, ardıcıl qaydada, təhsili, olduqları rütbədə xidmət müddəti, tutduqları vəzifədə rütbə hədləri, həmçinin Əsasnamə və bu Təlimat ilə nəzərdə tutulan digər şərtlər nəzərə alınmaqla verilir.

6. Xüsusi rütbələr, verilmə ardıcılığından asılı olaraq ilk və növbəti olur. Bu Təlimatın 12-ci və 14-cü bəndlərində göstərilmiş hallar istisna olmaqla, xüsusi rütbələr vəzifə üzrə nəzərdə tutulmuş xüsusi rütbə həddinə müvafiq və əvvəlki rütbə üçün müəyyən edilmiş xidmət müddəti başa çatdıqda verilir.

7. Sıravı və kiçik rəis heyəti vəzifələri üçün müəyyən edilmiş xüsusi rütbələr bu vəzifələrdə daxili işlər orqanlarında xidmətə qəbul etmək səlahiyyəti olan vəzifəli şəxslər tərəfindən verilir.

7.1. Orta və böyük rəis heyəti vəzifələri üçün müəyyən edilmiş ilk xüsusi rütbələr, eləcə də polis polkovniki və tibb xidməti polkovniki rütbələri yalnız Azərbaycan Respublikasının daxili işlər naziri tərəfindən verilir. Orta və böyük rəis heyətinin digər növbəti xüsusi rütbələrinin verilməsi Azərbaycan Respublikasının daxili işlər naziri və onun müvafiq səlahiyyət verdiyi vəzifəli şəxslər tərəfindən həyata keçirilir.

8. İlk xüsusi rütbələrin verilməsi, bir qayda olaraq, daxili işlər orqanlarında sıravı, kiçik, orta və böyük rəis heyəti vəzifələrində xidmətə qəbul edilməklə həyata keçirilir.

9. Növbəti xüsusi rütbələrin verilməsi üçün Əsasnamədə və bu Təlimatda nəzərdə tutulmayan digər şərtlərin müəyyən edilməsi yolverilməzdir.

10. Sıravı, kiçik, orta və böyük rəis heyəti vəzifələrinin siyahısı və bu vəzifələrə uyğun xüsusi rütbə hədləri Azərbaycan Respublikasının daxili işlər naziri tərəfindən təsdiq edilir.

11. Azərbaycan Respublikası Silahlı Qüvvələrinin ehtiyatında olan vətəndaşlar Azərbaycan Respublikasının daxili işlər orqanlarında sıravı və rəis heyəti vəzifələrində xidmətə qəbul olunduqda onlara mövcud hərbi rütbələrinə uyğun müvafiq xüsusi rütbələr verilir.

12. Daxili işlər orqanlarının sıravı, kiçik, orta, böyük və ali rəis heyətinin xüsusi rütbələrinin hərbi rütbələrə müvafiqliyi aşağıdakı qaydada müəyyən edilir:

Polis və tibb xidməti xüsusi rütbələri	Hərbi rütbələr
Sıravı	Əsgər, baş əsgər, kursant, matros, baş matros
Kiçik serjant	Kiçik çavuş
Serjant	Çavuş
Baş serjant	Baş çavuş, kiçik gizir, gizir, baş gizir, kiçik miçman, miçman, baş miçman
Kiçik leytenant	Kiçik leytenant
Leytenant	Leytenant
Baş leytenant	Baş leytenant
Kapitan	Kapitan, kapitan-leytenant

Mayor Mayor, 3-cü dərəcəli kapitan
 Polkovnik-leytenant Polkovnik-leytenant, 2-ci dərəcəli kapitan
 Polkovnik Polkovnik, 1-ci dərəcəli kapitan
 General-mayor General-mayor, kontr-admiral
 General-leytenant General-leytenant, vitse-admiral
 General-polkovnik General-polkovnik, admiral

13. Daxili işlər orqanları əməkdaşlarına xidmətdə göstərdikləri yüksək nəticələrə və xidməti vəzifələri nümunəvi yerinə yetirdiyinə görə, mükafat qaydasında əvvəlki rütbədə xidmət müddəti qurtarmamış növbəti xüsusi rütbə, habelə tutduğu vəzifə üçün müəyyən edilmiş xüsusi rütbə həddindən bir pillə yuxarı xüsusi rütbə verilə bilər.

14. Vaxtından əvvəl xüsusi rütbələr vəzifə ştatları ilə nəzərdə tutulan rütbələr həddində verilir.

15. Vaxtından əvvəl xüsusi rütbə, əməkdaşın daşdığı xüsusi rütbə üçün müəyyən olunmuş müddətin bir ili keçdikdən sonra verilə bilər.

16. Əməkdaşa tutduğu vəzifə üçün müəyyən edilmiş xüsusi rütbə həddindən bir pillə yuxarı növbəti xüsusi rütbə müstəsna hallarda, daşdığı xüsusi rütbədə xidmət müddəti başa çatdıqdan sonra əlavə olaraq, həmin müddətin yarısına bərabər vaxt keçdikdə verilə bilər.

17. Növbəti xüsusi rütbənin vaxtından əvvəl və ya xüsusi rütbə həddindən bir pillə yuxarı verilməsinə xidmət müddətində bir dəfə yol verilə bilər.

18. Mükafat qaydasında vaxtından əvvəl, habelə tutduğu vəzifə üçün müəyyən edilmiş xüsusi rütbə həddindən bir pillə yuxarı xüsusi rütbələr: sırası və kiçik rəis heyətinə - həmin vəzifədə daxili işlər orqanlarında xidmətə qəbul etmək və rütbə vermək səlahiyyətinə malik vəzifəli şəxslər, orta və böyük rəis heyətinə isə - yalnız Azərbaycan Respublikasının daxili işlər naziri tərəfindən verilir.

19. Ehtiyatda olan zabitlər orta, böyük və ali rəis heyəti vəzifələrində xidmətə qəbul olunarkən onların olduqları hərbi rütbə üçün müəyyən edilmiş müddət başa çatdıqda bir pillə yuxarı, lakin təyin olunduğu vəzifənin xüsusi rütbə həddini aşmayan ilk xüsusi rütbə verilə bilər.

20. Azərbaycan Respublikasının 1997-ci il 3 oktyabr tarixli 377-IQ Qanunu ilə təsdiq edilmiş "Hərbi xidmət keçmə haqqında Əsasnamə"nin 45-ci və 177-ci maddələrinə əsasən həqiqi hərbi xidmətdə və ehtiyatda olan zabitlərin hərbi rütbələrdə olma müddəti aşağıdakı kimi müəyyən edilir:

Hərbi rütbələrin adları Həqiqi hərbi xidmətdə olan aviasiyanın uçuş heyətində və sualtı gəmilərdə xidmət edən hərbi qulluqçular üçün Həqiqi hərbi xidmətdə olan digər hərbi qulluqçular üçün Ehtiyatda olan zabitlər üçün

Kiçik leytenant	1 il	1 il	3 il
Leytenant	2 il	3 il	3 il
Baş leytenant, kapitan (kapitan-leytenant)	3 il	4 il	4 il
Mayor (3-cü dərəcəli kapitan)	4 il	5 il	5 il
Polkovnik-leytenant (2-ci dərəcəli kapitan)	5 il	6 il	6 il

21. Sırası və kiçik rəis heyəti vəzifələrinə təyin edilən şəxslərə (müvafiq hərbi rütbəsi yoxdursa) kiçik rəis heyəti vəzifələrinin ilk xüsusi rütbəsi hazırlıq kursunu keçdikdən sonra verilir.

22. Polis kiçik leytenantı və tibb xidməti kiçik leytenantı İlk xüsusi rütbələri aşağıdakı şəxslərə verilir:

22.1. natamam ali təhsilə malik orta rəis heyəti vəzifələrinə təyin edilən sırası və kiçik rəis heyəti vəzifəsində olan daxili İşlər orqanları əməkdaşlarına.

23. Polis leytenantı və tibb xidməti leytenantı xüsusi rütbələri aşağıdakı şəxslərə verilir

23.1. xüsusi rütbədə xidmət müddəti başa çatmış polis kiçik leytenantına və tibb xidməti kiçik leytenantına (ali təhsil müəssisələrini bitirmiş kiçik leytenant rütbəli əməkdaşlara isə həmin rütbənin müddətinin qurtarmasından asılı olmayaraq, təsdiqedicə sənəd - diplom, arayış təqdim etdikdə);

23.2. sırası və kiçik rəis heyəti xüsusi rütbələrində olan Daxili İşlər Nazirliyinin xüsusi təyinatlı ali təhsil müəssisələrini, eləcə də digər ali təhsil müəssisələrini bitirmiş və orta rəis heyəti vəzifələrinə təyin edilən daxili işlər orqanları əməkdaşlarına;

23.3. Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin və xarici ölkələrin müvafiq xüsusi təyinatlı ali təhsil müəssisələrinin əyani şöbələrini bitirmiş şəxslərə;

23.4. Daxili işlər orqanlarının orta və böyük rəis heyəti vəzifələrində xidmətə qəbul edilən ali təhsilli şəxslərə.

24. Ali rəis heyəti üçün müəyyən edilmiş xüsusi rütbələr Azərbaycan Respublikası daxili işlər nazirinin təqdimatı ilə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti tərəfindən verilir.

25. Əvvəllər daxili işlər orqanlarında sırası və rəis heyəti vəzifələrində xidmət etmiş və müvafiq xüsusi rütbələri olmuş şəxslərə daxili işlər orqanlarında xidmətə bərpa edilərkən təyin olunduqları vəzifənin rütbə həddindən asılı olmayaraq onlara əvvəlki xüsusi rütbələri verilir.

26. Əvvəllər daxili işlər orqanlarında xidmət edərkən malik olduğu xüsusi rütbədə xidmət müddəti qurtarmış sırası və rəis heyəti sıralarına bərpa edilən şəxslərə bir pillə yuxarı, lakin təyin olunduğu yeni vəzifə üçün müəyyən edilmiş rütbə həddini keçməyən xüsusi rütbə verilir.

27. Elmi dərəcəsi olan daxili işlər orqanları əməkdaşlarına vəzifələri üzrə nəzərdə tutulan rütbədən (ali rəis heyəti vəzifələrinin xüsusi rütbələri istisna olmaqla) bir pillə yuxarı xüsusi rütbə verilə bilər. Xidməti zərurətlə əlaqədar daxili işlər orqanlarında orta və böyük rəis heyəti vəzifələrinə qəbul edilən elmi dərəcəli şəxslərə həmin rəis heyətinə mənsub xüsusi rütbə həddində xüsusi rütbə verilə bilər.

28. Xüsusi rütbədə xidmət müddəti, həmin rütbənin verilməsi haqqında əmrin imzalandığı gündən hesablanır.

29. Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin və xarici ölkələrin xüsusi təyinatlı ali təhsil müəssisələrində təhsil alan dinləyicilərə təhsil aldıkları zaman xüsusi rütbədə xidmət müddəti bitdikdə, təhsil müəssisələrinə qəbuldan əvvəl tutduqları vəzifə üçün müəyyən olunmuş rütbə həddində növbəti xüsusi rütbə verilir.

29.1. Dinləyicilərə mükafat qaydasında bir il təhsil aldıqdan sonra yüksək göstəricilərinə görə təhsil müəssisəsinə qəbul olunana qədər tutduqları vəzifə ştatındakı rütbə həddindən bir pillə yuxarı növbəti xüsusi rütbə verilə bilər.

29.2. Daxili işlər Nazirliyinin və xarici ölkələrin xüsusi təyinatlı ali təhsil müəssisələrini ata qiymətlərlə bitirmiş müdavimlərə nəzərdə tutulmuş rütbədən bir pillə yuxarı xüsusi rütbə verilə bilər.

30. Daxili işlər orqanlarının qadın əməkdaşlarına hamiləliyə və doğuşa görə ödənişli məzuniyyətin müddəti növbəti xüsusi rütbədə xidmət müddətinə, qismən ödənişli sosial, habelə uşaq dörd yaşına çatanaq əlavə ödənişsiz məzuniyyət müddəti yalnız xidmət illərinə və pensiya üçün xidmət illərinə əlavə edilir.

31. Sırası və kiçik rəis heyəti rütbələrində olan daxili işlər orqanları əməkdaşları orta və böyük rəis heyəti vəzifələrinə təyin olunduqda, mövcud rütbədə xidmət müddətindən asılı olmayaraq orta rəis heyətinin ilk xüsusi rütbəsinə təqdim edirlər.

32. Daxili işlər orqanlarının sərəncamında olan, yaxud intizam tənbehi verilmiş, həmçinin bərələrində cinayət işi başlanmış və ya xidməti yoxlama keçirilən əməkdaşlar vəzifəyə təyin olunana, intizam tənbehi götürülənə, ibtidai istintaqda cinayət işinin icraatına bərəatverici əsaslarla xitam verilənə və ya məhkəmənin hökmü ilə bərəat alanadək, yaxud xidməti yoxlama qurtaranadək növbəti xüsusi rütbələrə təqdim edilmirlər.

32.1. Xidməti vəzifələrinin yerinə yetirilməsində ciddi nöqsanları olan əməkdaşların növbəti xüsusi rütbəyə təqdim edilməsi nöqsanlar aradan qaldırılanadək (lakin üç aydan çox olmayan müddətə) təxirə salına bilər. Növbəti xüsusi rütbənin təxirə salınmasının səbəbləri əməkdaşın birbaşa rəisi tərəfindən ona elan edilir və bu bərədə arayış tərtib edilərək rütbə vermə səlahiyyətinə malik vəzifəli şəxsə təqdim olunur. Arayış əməkdaşın şəxsi işinə tikilir.

33. Bu Təlimatın 32-ci və 32.1 -ci bəndlərində nəzərdə tutulmuş hallar istisna olmaqla, əməkdaşların növbəti xüsusi rütbənin verilməsinə vaxtında təqdim edilməməsi yolverilməzdir. Tabeliyində olan əməkdaşa növbəti xüsusi rütbənin verilməsini əsassız gecikdirən vəzifəli şəxs intizam məsuliyyəti daşıyır. Daxili işlər orqanları əməkdaşına növbəti xüsusi rütbənin verilməsi əsassız gecikdirildikdə, onun növbəti xüsusi rütbə alması üçün xidmət müddəti əvvəlki xüsusi rütbədə xidmət müddətinin bitdiyi vaxtdan başlanaraq hesablanır və bu xüsusat xüsusi rütbənin verilməsi bərədə əmrə ayrıca bənd kimi qeyd edilir.

34. Mövcud xüsusi rütbədə xidmət müddəti başa çatmış və xidmət yerini dəyişmiş əməkdaş növbəti xüsusi rütbəyə əvvəlki iş yerindən verilmiş xidməti xasiyyətnamə əsasında təqdim edilə bilər.

34.1 Xüsusi rütbəyə təqdim etmək səlahiyyətinə malik vəzifəli şəxsin həmin vəzifədə az müddət işləməsi onun tabeliyindəki əməkdaşların xüsusi rütbəyə təqdim edilməsinin gecikdirilməsi, eləcə də əvvəlki rəis tərəfindən verilmiş təqdimatların icrasının dayandırılması üçün əsas yaratmır.

35. Daxili işlər orqanları əməkdaşlarının xüsusi rütbələri (sırası və kiçik leytenant rütbələri istisna olmaqla) intizam tənbehi qaydasında bir pillə aşağı salına bilər.

35.1. Xüsusi rütbələrin bir pillə aşağı salınması (bərpa) kiçik rəis heyəti əməkdaşları barədə - onları vəzifəyə təyin etmək və xüsusi rütbə vermək səlahiyyətinə malik vəzifəli şəxslər, orta və böyük rəis heyəti əməkdaşları barədə - yalnız Azərbaycan Respublikasının daxili işlər naziri tərəfindən həyata keçirilir. Ali rəis heyəti rütbələrinin aşağı salınması (bərpa) Azərbaycan Respublikasının Prezidenti tərəfindən həyata keçirilir.

35.2. Xüsusi rütbəsi aşağı salınmış əməkdaşın əvvəlki xüsusi rütbəsinin bərpa rütbə həddindən asılı olmayaraq, bir ildən sonra xüsusi rütbə verilməsinin ümumi qaydaları əsasında həyata keçirilir. Həmin rütbə bərpa edilənə qədər xüsusi rütbənin təkrar aşağı salınmasına yol verilmir. Xüsusi rütbənin aşağı salındığı müddət əvvəlki rütbədən sonrakı növbəti xüsusi rütbənin xidmət müddətinə hesablanır.

36. Xüsusi rütbəsi aşağı salınan əməkdaşların əvvəlki xüsusi rütbələri mükafat qaydasında vaxtından əvvəl bərpa edilə bilər.

37. Daxili işlər orqanları əməkdaşlarının xüsusi rütbələrdən məhrum edilməsi Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə müvafiq qaydada, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2001-ci il 30 iyun tarixli 518 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş “Azərbaycan Respublikasının Daxili İşlər Nazirliyi haqqında Əsasnamə”nin 5.3.13-cü yarımbəndinə əsasən daxili işlər naziri (orta və böyük rəis heyəti üçün) və xüsusi rütbə vermək səlahiyyətinə malik müvafiq vəzifəli şəxslər tərəfindən (sırası və kiçik rəis heyəti üçün) həyata keçirilir.

38. Başqa nazirliklərə, təşkilatlara ezam olunmuş daxili işlər orqanları əməkdaşlarına həmin nazirlik və təşkilatların vəsatətlərinə əsasən müəyyən olunmuş qaydada növbəti xüsusi rütbələr verilə bilər.

38.1. Daxili işlər orqanlarının əməkdaşları qüvvədə olan qanunvericiliyə uyğun daxili işlər orqanlarının kadrlarında saxlanılmaqla Azərbaycan Respublikasının ali icra və ya qanunvericilik hakimiyyəti orqanlarına, hüquq-mühafizə orqanlarının təşkilatı və qanunvericilik təminatı ilə bağlı iş keçdikdə (ezam olunduqda) həmin orqanların vəsatətinə əsasən daxili işlər naziri tərəfindən onlara növbəti xüsusi rütbələr verilə bilər.

38.2. Ali dövlət hakimiyyəti orqanlarından işdən çıxan əməkdaşlar sonradan daxili işlər orqanlarında xidmətlərini davam etdirdikləri halda, bu orqanlarda işlədiyi müddət mövcud rütbələrində xidmət müddətinə hesablanmaqla onlara yeni təyin edildikləri vəzifələrin rütbə hədlərindən yüksək olmayan növbəti xüsusi rütbə verilir.

39. Bir xidmətdən başqa xidmətə keçirilən şəxslərə (tibb xidmətindən polisə və əksinə) həmin xidmət üçün müəyyən edilmiş müvafiq xüsusi rütbələr verilir. Rütbələrin verilməsi vəzifəyə təyin etməyə dair əmrlə birlikdə həyata keçirilir. Yeni xüsusi rütbədə xidmət müddəti əvvəlki xidmətdə xüsusi rütbənin verildiyi gündən hesablanır.

40. Xüsusi rütbənin verilməsi haqqında əmrlər təntənəli şərtdə sıra qarşısında, yaxud iclas və yığıncaqlarda əməkdaşların birbaşa rəisləri tərəfindən elan edilir.

41. Xüsusi rütbələrin verilməsi əməkdaşın birbaşa rəisinin təqdimatı əsasında, nomenklatura üzrə rütbə vermək səlahiyyətinə malik vəzifəli şəxs tərəfindən həyata keçirilir.

42. Əməkdaşlara xüsusi rütbələrin verilməsi üçün birbaşa rəisləri (kadr aparatı, yaxud kadr işi həvalə olunmuş vəzifəli şəxs) tərəfindən təqdimat tərtib edilir (Təlimata 1, 2, 3 və 4 nömrəli əlavələr). Təqdimat əməkdaşın xüsusi rütbədə xidmət müddətinin başa çatmasına 15 gün qalmışdan gec olmayaraq rütbə vermə hüququna malik vəzifəli şəxsə təqdim edilir. Rütbəyə təqdim olunmuş əməkdaş həmin müddətdə Əsasnamənin və bu Təlimatın rütbə verməyə dair şərtlərinə zidd hərəkətə yol verdikdə, dərhal bu barədə onun birbaşa rəisi tərəfindən rütbə vermək səlahiyyətinə malik vəzifəli şəxsə məlumat verilməlidir.

43. Daxili işlər orqanları rəis heyətinin əməkdaşları xidmətdən xaric edildikdə mövcud xüsusi rütbələrinə «istefada olan» sözləri əlavə edilir. Bu müddəə and içməkdən imtina etdiyinə, cinayət törətdiyinə görə barəsində qanuni qüvvəyə minmiş məhkəmənin ittiham hökmü və ya tibbi xarakterli məcburi tədbirlərin tətbiqi haqqında qərar olduğuna, xidmətlə bir araya sığmayan fəaliyyətlə məşğul olduğuna, xidmətə tam yararsız olması barədə attestasiya komissiyasının rəyi olduğuna, daxili işlər orqanları əməkdaşı adına ləkə gətirən hərəkət etdiyinə və intizam məsuliyyətinə cəlb edildikdən sonra xidmət və icra intizamını il ərzində yenidən kobudcasına pozduğuna görə daxili işlər orqanlarında xidmətdən xaric edilmiş əməkdaşlara şamil olunmur.

Beləliklə, birinci suala nəticə olaraq göstəririk ki, DİO-da xidmət keçmə – bu orqanların funksiya, vəzifə və hüquqlarını öz peşə fəaliyyətləri ilə həyata keçirən Azərbaycan Respublikasının vətəndaşlarının dövlət qulluğunun xüsusi növüdür. Biz sizinlə DİO-da xidmətə qəbulun müsabiqə və şəffaflıq əsasında həyata keçirilməsini qeyd edərək, onlara xidməti vəsiqələrin və xüsusi rütbələrin verilməsi qaydalarını da göstərdik.

SUAL 2. Daxili işlər orqanları əməkdaşlarının attestasiya olunması və onlara məharət dərəcələrinin verilməsi qaydası

Daxili işlər orqanlarında xidmət keçən əməkdaşların fəaliyyətinin təkmilləşdirilməsi, xidmətin səmərəliliyinin yüksəldilməsi, kadrların xidməti borca sadıqlıq və mənəvi saflıq kimi tələblərə uyğun seçilib yerləşdirilməsi günün əsas tələblərindən biridir. Bu baxımdan DİN sistemi əməkdaşlarının şəxsi, işgüzar, mənəvi keyfiyyətlərinin, nizam-intizamın və qanunçuluğun möhkəmləndirilməsinin səviyyəsinin artırılması üçün onlar attestasiya olunmalıdırlar. **“DİO-da sırası və rəis heyətinin attestasiya olunması qaydaları haqqında Təlimat” DİN-in 28 oktyabr 2002-ci il tarixli 401 nömrəli əmri ilə təsdiq edilmişdir.** Bu Təlimat daxili işlər orqanlarında sırası və rəis heyəti əməkdaşlarının (bundan sonra-əməkdaşlar) attestasiya olunmasının təşkili və nəticələrinin həyata keçirilməsi qaydalarını müəyyən edir.

Attestasiya—əməkdaşların işgüzar, mənəvi və şəxsi keyfiyyətlərini tam və obyektiv qiymətləndirmək, xidmətə və tutduğu vəzifəyə uyğunluq dərəcəsini, xidmət üzrə inkişaf perspektivliyini müəyyən etmək məqsədi daşımaqla, onun təşəbbüskarlığının və məsuliyyət hissəsinin artırılması üçün əsas vasitələrdən biridir.

DİO əməkdaşlarının attestasiyası zamanı onların xidməti fəaliyyətinin qiymətlənməsinin nəticələri nəzərə alınır. DİO əməkdaşlarının fəaliyyətinin qiymətləndirilməsi «Dövlət qulluğu haqqında» Qanunla müəyyən edilmiş qaydada həyata keçirilir.

Əməkdaşların attestasiyası onların iştirakı ilə attestasiya komissiyası tərəfindən keçirilir və keçirilmə müddətinə görə **ilkin, növbəti və növbədənkənar** olur.

İlkin attestasiya daxili işlər orqanlarında 4 il xidmət etmiş və tutduğu vəzifədə azı 1 il işləmiş əməkdaşlar üçün keçirilir.

İlkin attestasiyanı keçmiş və tutduğu vəzifədə azı 1 il işləmiş əməkdaşların hər 4 ildən bir **növbəti attestasiyası** keçirilir

Növbədənkənar attestasiya, bir qayda olaraq, əvvəlki attestasiyadan azı 1 il sonra, müstəsna hallarda isə bu müddət tamam olmadan da keçirilə bilər. Növbədənkənar attestasiyanın keçirilməsi üçün əsas yaradan hallarda, ilkin attestasiya keçməmiş əməkdaşlar da müddət məhdudiyyəti qoyulmadan attestasiya oluna bilərlər.

Qeyd olunmayan sırası və kiçik rəis heyətinin attestasiyası zərurət yarandığı hallarda keçirilir..

Attestasiya komissiyalarının iclasları ümumi kargüzarlıq qaydasında protokollaşdırılır və bu işin səmərəli təşkili məqsədilə protokol kitabı açılır.

Attestasiya komissiyasının yaradılması, işinin təşkili, attestasiya vərəqinin tərtibi və attestasiyanın keçirilməsi. Attestasiyanın keçirilməsi üçün **5, 7, 9, 11 nəfər tərkibdə yüksək ixtisaslı mütəxəssis və təcrübəli əməkdaşlardan ibarət attestasiya komissiyası** yaradılaraq, onun sədri, sədr müavini, habelə komissiyada baxılacaq materialların hazırlanması, komissiyanın işinin sənədləşdirilməsi və digər texniki məsələlərin həlli məqsədilə katib təyin olunur.

Attestasiya komissiyalarında baxılan məsələlərin hərtərəfli araşdırılmasının və yüksək obyektivliyinin təmini məqsədilə attestasiya keçirilərkən aidiyyəti vəzifəli şəxslər və mütəxəssislər dəvət edilə bilər.

Attestasiyanın keçirilməsi **üçün Azərbaycan Respublikası DİN-də Mərkəzi Attestasiya Komissiyası (MAK)**, DİN-in baş idarə, idarə və şöbələrində, Naxçıvan MR DİN-də, eləcə də digər daxili işlər orqanlarında **Yerli Attestasiya Komissiyaları (YAK) yaradılır**. Yerli Attestasiya Komissiyalarının işinə nəzarət DİN-in Baş Kadrlar İdarəsi tərəfindən həyata keçirilir. MAK-da daxili işlər orqanlarının rəhbər heyəti, YAK-da isə aidiyyəti üzrə digər əməkdaşlar attestasiya olunurlar.

Attestasiyadan keçən əməkdaşın işgüzar, şəxsi və mənəvi keyfiyyətləri, onun vəzifə borcuna münasibəti nəzərə alınaraq **attestasiya komissiyası** aşağıdakı **qərarlardan birini qəbul edə bilər**:

- *tutduğu vəzifəyə uyğundur*;
- *tutduğu vəzifəyə uyğundur, gələcəkdə ehtiyat kadrlar siyahısına daxil edilməklə, xidmət üzrə irəli çəkilməyə layiqdir*;
- *mövcud nöqsanların aradan qaldırılması və 1 ildən sonra təkrar attestasiyadan keçməsi şərti ilə tutduğu vəzifəyə uyğundur*;
- *tutduğu vəzifəyə uyğun deyil, kiçik həcmli işə və ya digər xidmət sahəsinə keçirilməsi məqsədmüvafiqdir (belə qərar əməkdaşın xidmət etdiyi sahədə onun tutduğu vəzifədən aşağı vəzifə mövcud olduqda qəbul edilə bilər)*;
- *xidməti davam etdirməsi məqsədmüvafiq deyil, daxili işlər orqanlarından xaric edilməyə layiqdir*.

Attestasiya komissiyası attestasiyanın nəticələri əsasında ayrı-ayrı əməkdaşların qazandıqları müvəffəqiyyətlərə görə mükafatlandırılması, müvafiq vəzifələr üzrə vəzifə maaşlarının dəyişdirilməsi, vəzifə maaşlarına əlavələr müəyyən edilməsi, əlavələrin dəyişdirilməsi və ya ləğv edilməsi, habelə attestasiyadan keçən əməkdaşın ixtisasının yüksəldilməsi, xidməti fəaliyyətinin nəticələrinin yaxşılaşdırılması **barədə tövsiyələr verə bilər**.

Nəticə və tövsiyələr attestasiyanın mətnindən irəli gəlməli, əsaslandırılmalı, qısa və konkret ifadə olunmalıdır. Attestasiya komissiyasının iclası üzvlərinin 2/3 hissəsi iştirak etdikdə keçirilə bilər.

Attestasiya komissiyasının gəldiyi nəticə **açıq səsvermə yolu ilə**, səs çoxluğu əsasında qəbul edilir. Səslər bərabər olduqda, son qərar qəbul etmək səlahiyyətli komissiyanın sədrinə verilir.

Səsvermədən sonra əməkdaşa komissiyanın qərarı elan olunur və o, qərardan şikayətvermə qaydaları ilə tanış edilir. Əgər əməkdaş attestasiya komissiyasında iştirak etməmişdirsə, komissiyanın qərarı ilə ondan şikayətvermə qaydaları attestasiya vərəqini tərtib edən rəis (komandir) tərəfindən **10 gün ərzində həmin əməkdaşa elan olunur və ya yazılı bildiriş göndərilir**.

Təsdiq olunmuş attestasiyaların qərarlarının icrasını müvafiq orqan və hissələrin kadr aparatları və ya bu sahəyə cavabdeh əməkdaşlar təmin edir. Attestasiya komissiyasının qərarı təsdiq edildiyi gündən **2 ay müddətində icra olunmalıdır**, əks təqdirdə qəbul olunmuş qərar qüvvəsini itirmiş hesab edilir. Təsdiq olunmuş attestasiya qərarının icra olunmamasında təqsirkar əməkdaşlar intizam

məsuliyyətinə cəlb olunurlar. Bütün hallarda **təsdiq olunmuş attestasiya mütləq əməkdaşın şəxsi işinə əlavə olunmalıdır.**

Orta və böyük rəis heyətinin attestasiyası tabe olduqları baş idarə, idarə, xidmətlərin, eləcə də xidmət üzrə DİN-in mərkəzi aparatının aidiyyəti qurumlarının, sırası və kiçik rəis heyətinin attestasiyası isə **xidmət etdikləri orqan və hissənin YAK-da keçirilir.**

Əməkdaşların növbəti attestasiya olunması illik plan üzrə həyata keçirilir. İllik plan hər ilin sonunda əməkdaşların xidmət etdikləri orqanların **kadr aparatları və ya bu sahəyə cavabdeh əməkdaşlar tərəfindən hazırlanaraq həmin orqanların rəisi (komandiri) tərəfindən təsdiq olunur.**

Attestasiyanın başlanmasına ən geci 1 ay qalmış növbədənkənar attestasiya istisna olmaqla attestasiyadan keçən əməkdaşlara bu barədə məlumat verilir. Planın surəti hər ilin dekabr ayının 10-dək attestasiya keçirmək hüququna malik aidiyyəti daxili işlər orqanına və məlumat üçün yuxarı kadr aparatına göndərilir.

Əməkdaşın attestasiya olunması üçün zəruri olan məlumatlar və attestasiyanın nəticələri attestasiya vərəqi şəklində cəmlənir və sənədləşdirilir.

Attestasiya vərəqlərinin üz tərəfi—orta və böyük rəis heyəti barədə orqan və hissə rəisləri (komandirləri), sırası və kiçik rəis heyəti barədə isə birbaşa rəisləri (komandirləri) tərəfindən tərtib edilir.

Rəis (komandir) tabeliyində olan əməkdaşla ən azı 6 ay birgə işlədikdə attestasiya vərəqini tərtib edə bilər. Bu müddətdən az işlədikdə isə orta və böyük rəis heyəti barədə orqan və hissə rəisinin müavini, müstəsna hallarda birbaşa rəisi (komandiri), sırası və kiçik rəis heyəti barədə isə daha böyük rəis (komandir) tərtib edə bilər. Müavinlər istisna olmaqla vəzifəli şəxslər üçün attestasiya vərəqlərinin üz tərəfi Nazirliyin Baş Təşkilati-İnspektor İdarəsi tərəfindən tərtib edilir.

Attestasiya vərəqinin üz tərəfini tərtib edən rəislər (komandirlər) attestasiyası keçiriləcək əməkdaşın şəxsi və işgüzar keyfiyyətlərini, habelə xidməti fəaliyyətini qiymətləndirərkən əməkdaşın obyektiv xarakterizə olunmasına görə məsuliyyət daşıyırlar.

Əməkdaş attestasiya olunarkən:

1) əməkdaşın xidmət keçdiyi və ya attestasiya olunduğu müddət ərzində xidməti fəaliyyəti, tapşırılmış sahədə işin vəziyyəti, iş şəraiti, əməkdaş haqqında kollektivin və onun bilavasitə rəislərinin rəyi öyrənilməli, zəruri hallarda əməkdaşla fərdi söhbət aparılmalıdır;

2) əməkdaşın peşə və fiziki hazırlığına, tabeçilikdə olan əməkdaşlarla davranışına, onlara rəhbərlik və idarəetmə qabiliyyətinə, işin təşkili bacarığına, mənəvi və şəxsi keyfiyyətlərinə, sağlamlığının vəziyyətinə qiymət verilməli, onun nöqsanları və mənfi keyfiyyətlərinə xüsusi diqqət yetirilməlidir.

3) DİN-in 31.03.2008-ci il tarixli 166 nömrəli əmri ilə əlavə

Attestasiya komissiyalarının sədrləri attestasiyaya hazırlıq prosesinə nəzarət edir, komissiya iclaslarını aparır və nəticələrini attestasiya vərəqini təsdiq edən rəisə (komandirə) məruzə edərək, qəbul olunmuş qərarın icrası üçün müvafiq qaydada zəruri tədbirlərin görülməsini təmin edirlər. Attestasiya komissiyasının müzakirəsi tələbkarlıq, prinsiplilik şəraitində aparılmalı, subyektivliyə yol verilməməlidir.

Attestasiya komissiyası zəruri hallarda keçirilən müşavirəyə, baxılan məsələ ilə əlaqədar digər əməkdaşları dəvət edə, əlavə materiallar tələb edə bilər.

Attestasiyadan keçən əməkdaş YAK-ın iclasına ikinci dəfə üzürlü səbəbdən gəlmədikdə, komissiya həmin əməkdaşın iştirakı olmadan da attestasiyanı keçirə bilər. Bu halda attestasiya vərəqində və protokolda müvafiq qeydiyyat aparılır.

MAK-ın iclası attestasiyadan keçən əməkdaşın iştirakı olmadan da keçirilə bilər.

Attestasiya komissiyasının qərarı, komissiya sədrinin, üzvlərinin və katibinin vəzifələri, rütbələri, soyadları attestasiya vərəqinin müvafiq hissəsində qeyd olunur və onlar tərəfindən imza edilir. Attestasiyanı təsdiq edən rəhbərin imzası gerbli möhürlə təsdiq olunur.

DİO əməkdaşlarına məharət dərəcələrinin verilməsi qaydaları. Daxili işlər orqanları əməkdaşlarının yüksək peşəkarlıq səviyyəsinin təsdiq edilməsi və qulluq etdikləri xidmət sahəsində möhkəmləndirilməsi məqsədi ilə, ayrı-ayrılıqda sırayı və kiçik rəis heyəti, eləcə də orta, böyük və ali rəis heyəti üçün üçpilləli (II, I və usta) məharət dərəcələri müəyyən edilir.

Məharət dərəcələri – azı 5 il ümumi xidmət stajına malik və uzun müddət eyni xidmət sahəsində qulluq edən, xidməti vəzifələrini layiqincə yerinə yetirən, yüksək peşə hazırlıqlı, öz üzərində daim çalışan, qüvvədə intizam cəzası və attestasiya komissiyasının mənfə rəyi olmayan əməkdaşlara verilir.

Azərbaycan Respublikası DİN-in 18 oktyabr 2006-cı il tarixli 468 №-li əmri ilə təsdiq edilmiş “Daxili işlər orqanları əməkdaşlarına məharət dərəcələrinin verilməsi qaydalarına dair Təlimat”a əsasən, məharət dərəcələri əməkdaşlara aşağıdakı ardıcılıqla verilir:

- 1) xidmət etdiyi sahədə azı 3 il staja malik və məharət dərəcəsi olmayanlara – “2-ci” məharət dərəcəsi;
- 2) xidmət etdiyi sahədə azı 5 il staja malik və 2 –ci məharət dərəcəsi olanlara – “1-ci” məharət dərəcəsi;
- 3) xidmət etdiyi sahədə azı 10 il staja malik və 1-ci məharət dərəcəsi olanlara – “usta” məharət dərəcəsi.

Məharət dərəcələri verilərəkən peşə hazırlığı üzrə son tədris ilinin yekunları və xüsusi olaraq peşə məharətinin yoxlanılması üçün keçirilən imtahanların ümumi nəticələri, “Usta”lığa namizədlərin isə son 2 tədris ilinin yekunları üzrə göstərdikləri nəticələr və həmin dövrdə nizam-intizamı əsas götürülür.

Peşə məharətinin yoxlanılması üzrə imtahanlar Azərbaycan Respublikası DİN-in Baş İdarə, idarə, şöbə və xidmətlərində, Naxçıvan MR DİN-də, bütün orqan, hissə və tədris müəssisələrində müvafiq yerli attestasiya komissiyaları tərəfindən keçirilir. Məharət dərəcələrinin verilməsi üçün: xidməti və döyüş hazırlığı üzrə – nəzəri; atəş, fiziki və əlbəyaxa döyüş hazırlığı üzrə isə – praktiki imtahanlar keçirilir. İmtahanların keçirilməsi əməkdaşların bilik səviyyəsinin təkrar yoxlanılması və tədris ilinin yekununda aldıkları qiymətlərin təsdiqlənməsi məqsədini daşıyır. Məharət dərəcələrinin verilməsi məqsədilə keçirilən imtahanlara, tədris ilinin sonunda xidməti, döyüş və fiziki hazırlıq səviyyəsi “yaxşı” və “əla” qiymətləndirilmiş, Təlimatla müəyyən edilmiş meyarlara cavab verən əməkdaşlar birbaşa rəisləri

tərəfindən buraxılırlar. Əməkdaşlar növbəti məharət dərəcəsinin verilməsi üçün keçirilən imtahana sonuncu məharət dərəcəsinə alandan ən tezi – 2 ildən sonra buraxıla bilərlər.

Vəzifəyə təyin onduqdan sonra, digər şərtlər müəyyən edilmədən: Azərbaycan Respublikasının daxili işlər nazirinə – DİN-in kollegiyasının qərarı; “Azərbaycan Respublikası daxili işlər orqanlarında xidmət keçmə haqqında Əsasnamə”nin 31 və 32-ci maddələrində müəyyən olunmuş qaydada vəzifəyə təyin olunmuş əməkdaşlara isə Azərbaycan Respublikası daxili işlər nazirinin əmri ilə birbaşa “usta” məharət dərəcəsi verilir. Bir xidmət sahəsindən başqa xidmət sahəsinə keçən əməkdaşların məharət dərəcəsi öz qüvvəsində saxlanılır, lakin belə əməkdaşlar növbəti məharət dərəcəsinin verilməsi üçün keçirilən imtahanlara yeni xidmətdə azı 3 il qulluq etdikdən sonra buraxıla bilərlər. Bu zaman əməkdaşın əvvəlki xidmət sahəsindəki növbəti məharət dərəcəsi almaq üçün hesablanan xidmət stajı nəzərə alınır. Göstərilən 3 illik müddət xidmət üzrə irəliçəkilmə qaydasında bölmə rəisi və daha yuxarı rəhbər vəzifəyə təyin olunmuş əməkdaşlara şamil edilmir.

Məharət dərəcələrinə malik sırayı və kiçik rəis heyətindən olan əməkdaşlar orta və böyük rəis heyəti vəzifələrinə təyin edildikdən sonra onlara Təlimatla müəyyən olunmuş qaydada növbəti məharət dərəcəsi verilə bilər. Bu zaman onların malik olduqları sırayı və kiçik rəis heyətinin məharət dərəcələri və bu heyətə aid vəzifələrdə xidmət sahəsindəki stajı nəzərə alınır.

“Azərbaycan Respublikası Daxili işlər orqanlarında xidmət keçmə haqqında” Əsasnamənin 114-cü maddəsinin 5 və 7-ci bəndlərinə müvafiq olaraq (tutduğu vəzifədən aşağı vəzifəyə keçirmə; xidmətdən xaric edilmə) intizam tənbehi kimi, eləcə də attestasiya qaydasında tutduğu vəzifədən azad edilərək aşağı vəzifəyə keçirilən və xidmətdən xaric olunan, habelə 3 tədris ilinin yekunu üzrə göstərdikləri nəticələr məharət dərəcələrinə təqdim olunmağa namizədlər üçün müəyyən olunmuş göstəricilərdən aşağı olan əməkdaşların məharət dərəcələri, onları vermək səlahiyyətinə malik vəzifəli şəxs tərəfindən aşağı salına və ya ləğv edilə bilər. Daxili işlər orqanlarında xidmətdən xaric edilmə halları istisna olunmaqla, digər hallarda belə əməkdaşların əvvəlki məharət dərəcələrinin bərpa edilməsi azı 1 il keçdikdən sonra Təlimatda məharət dərəcələrinin verilməsi üçün müəyyən olunmuş qaydada həyata keçirilir.

Attestasiya komissiyası tərəfindən, tədris ilində xidməti və döyüş hazırlığı fənləri üzrə tədris olunmuş mövzular nəzərə alınmaqla, sırayı və kiçik rəis heyəti, habelə orta və böyük rəis heyəti əməkdaşlarından ayrı-ayrılıqda nəzəri imtahan qəbul etmək məqsədi ilə hər hazırlıq növü üzrə 3 sualdan ibarət imtahan biletləri hazırlanır, eyni zamanda, müəyyən olunmuş normativlər əsasında atəş, fiziki və əlbəyaxa döyüş hazırlığı üzrə praktiki imtahanların keçirilməsi üçün mövcud qaydalara müvafiq zəruri şərait yaradılır.

İmtahanların keçiriləcəyi vaxt barədə əməkdaşlara azı 5 gün əvvəldən məlumat verilir və onların hazırlaşması üçün şərait yaradılır. Təyin olunmuş vaxtda attestasiya komissiyası tərəfindən xidməti və döyüş hazırlığı üzrə nəzəri imtahanlar, atəş, fiziki və əlbəyaxa döyüş hazırlığı üzrə isə praktiki imtahanlar keçirilərək əməkdaşların bilik və vərdişləri qiymətləndirilir. İmtahanların nəticələri müvafiq protokollarda əks etdirilir. Praktiki imtahanların yüksək səviyyəsinin və obyektivliyinin, habelə

müəyyən olunmuş xüsusi normativlərə tam uyğunluğunun və təhlükəsizliyinin təmin edilməsi məqsədi ilə onlar, bir qayda olaraq, DİN-in Baş Kadrlar İdarəsinin və İdman Cəmiyyətinin nümayəndələrinin iştirakı ilə keçirilir. Bu işin təşkili üçün Baş Kadrlar İdarəsi tərəfindən daxili işlər orqanlarında praktiki imtahanların keçirilməsi üzrə cədvəl tərtib edilir.

Məharət dərəcələrinin verilməsi məqsədi ilə keçirilən imtahanlarda xəstəlik, ezamiyyət, məzuniyyət və digər üzürlü səbəblərə görə vaxtında iştirak edə bilməyən əməkdaş üçün, xidməti və döyüş hazırlığı üzrə nəzəri imtahanın nəticəsi kimi onun tədris ilinin yekunu üzrə aldığı qiymət əsas götürülür və o, birbaşa rəisinin müraciəti əsasında DİN tərəfindən digər orqanda keçirilən atəş, fiziki və əlbəyaxa döyüş hazırlığı üzrə praktiki imtahanlara buraxılır. Belə əməkdaşların məharət dərəcəsi verilməsi üçün təqdim olunması, praktiki imtahan protokolundan çıxarış əsasında, xidmət yeri üzrə Təlimatda müəyyən olunmuş qaydada tərtib olunmuş protokolla həyata keçirilir.

Məharət dərəcələrinin verilməsi üçün keçirilən imtahanlara yüksək hazırlıq səviyyəsi nümayiş etdirərək “yaxşı” və “əla” qiymətlər almış əməkdaşlar təqdim oluna bilərlər. Üzürsüz səbəbdən imtahanlarda iştirak etməmiş, yaxud imtahanlarda “yaxşı”dan aşağı qiymət almış əməkdaşlar məharət dərəcələrinin verilməsi üçün təqdim olunmurlar. İmtahanların nəticələrinə görə “yaxşı” və “əla” qiymətlər almış əməkdaşlar barədə məlumatlar attestasiya komissiyası tərəfindən ümumiləşdirilir və onlara məharət dərəcələrinin verilməsinə dair protokol tərtib edilərək orqan rəisinə təqdim olunur.

Daxili İşlər orqanlarında xidmətə namizədlərin seçilməsi, yerləşdirilməsi, gənc əməkdaşların irəli çəkilməsi və peşə hazırlığının təşkili işinin vəziyyəti haqqında Azərbaycan Respublikasının Daxili İşlər Nazirliyinin Kollegiyasının 24 noyabr 2013-cü il tarixli KQ-5/2 n-li qərarı ilə qeyd edilir ki, məharət dərəcələrinin verilməsi üçün 2011-2012-ci tədris illərinin yekunu üzrə yerli attestasiya komissiyaları tərəfindən bilik və bacarıqları “yaxşı” və “əla” qiymətləndirilərək namizədliyi Ağdam, Yardımlı, Zəngilan, Xocalı, Qəbələ, Laçın, Siyəzən, Daşkəsən, İmişli, Ağdaş, Neftçala, Tərtər, Göyçay, Qubadlı, Şabran və Zərdab rayon polis orqanları tərəfindən DİN-ə təqdim olunmuş əməkdaşlardan heç biri keçirilmiş nəzəri və praktiki imtahanlarda müsbət qiymət almamışdır.

Məharət dərəcəsinə təqdim edilən əməkdaş barəsində xidməti yoxlama keçirildiyi, attestasiya komissiyası tərəfindən mənfi rəy çıxarıldığı və yaxud intizam tənbehi tədbiri tətbiq edildiyi təqdirdə, ona məharət dərəcəsi verilməsi prosesinin dayandırılması üçün əməkdaşı məharət dərəcəsinə təqdim etmiş rəis tərəfindən bu barədə dərhal aidiyyəti üzrə məlumat verilməlidir.

Məharət dərəcəsi almış əməkdaşa müvafiq vəzifəli şəxs tərəfindən imzalanmış və möhürlə təsdiqlənmiş vəsiqə və nümunəsi DİN-in müvafiq əmri ilə təsdiq olunmuş döş nişanı verilir.

Əməkdaşların xidmət üzrə irəli çəkilməsi və DİN-in xüsusi təhsil müəssisələrinə qəbul edilməsi zamanı, digər şərtlər bərabər olduqda məharət dərəcəsi olanlara (və ya daha yüksək məharət dərəcəsi olanlara) üstünlük verilir.

Məharət dərəcələrinə malik sırası və kiçik rəis heyətindən olan əməkdaşlar orta və böyük rəis heyəti vəzifələri üçün müəyyən edilmiş xüsusi rütbə aldığı halda məharət dərəcələrinə görə onlara əlavə pul ödəncələrinin verilməsi dayandırılır.

Təlimatla müəyyən olunmuş qaydada məharət dərəcələri aşağı salınmış və ya ləğv olunmuş əməkdaşlara pul ödəncələrinin verilməsi faiz dərəcələrinə uyğunlaşdırılır və ya dayandırılır. Məharət dərəcələri bərpa edildikdə, eyni ilə əlavə pul ödəncələrinin verilməsi və faiz dərəcələri bərpa edilir. Daxili işlər orqanları üzrə məharət dərəcəsinə malik əməkdaşlar barədə müəyyən olunmuş forma üzrə ümumiləşdirilmiş məlumatlar hər il dekabrın 15-dən gec olmayaraq DİN-in Baş Kadrlar İdarəsinə təqdim olunur.

“AR DİN-də müddətli müqavilə əsasında xidmətə qəbul edilən sırası və kiçik rəis heyətinin siyahısının və Sırası və kiçik rəis heyəti vəzifələrində xidmətə qəbul edilən şəxslərlə bağlanan müddətli müqavilənin forması və şərtlərinin təsdiq edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikasının Daxili İşlər Nazirliyinin Kollegiyasının 04 sentyabr 2013-cü il tarixli Q35-001-13 n-li qərarına əsasən müddətli müqavilə əsasında xidmətə qəbul edilən sırası və kiçik rəis heyətinin siyahısı təsdiq edilmişdir. Siyahıya daxildir:

Nazirliyin Aparatında operator, kiçik inspektor-dəftərxana müdiri;

Nazirliyə bilavasitə tabe olan struktur qurumlarda və nizami polis hissələrində sırası və kiçik rəis heyəti vəzifələrinə edilən şəxslər;

Nazirliyin Baş Mühafizə İdarəsinin və onun tabeliyində olan qurumların sırası və kiçik rəis heyəti vəzifələrinə qəbul edilən şəxslər;

Nazirliyin xüsusi təhsil müəssisələrində operator, kiçik inspektor-dəftərxana müdiri;

Nazirliyin müalicə tibbi-profilaktika müəssisələrində tibb bacısı. Inspektor-dəftərxana müdiri.

Beləliklə, mövzunun ikinci sualına nəticə olaraq göstəririk ki, DİO əməkdaşlarının şəxsi, işgüzar, mənəvi keyfiyyətlərinin, nizam-intizamın və qanunçuluğun möhkəmləndirilməsinin səviyyəsinin artırılması, əməkdaşların qulluq etdikləri xidmət sahələrində möhkəmləndirilməsi məqsədi ilə onların attestasiyası keçirilir və göstərilənləri nəzərə alıb, bu işdə maddi və mənəvi stimullaşdırma prinsiplərinin daha geniş tətbiqinin təmini üçün onlara məharət dərəcələri verilir.

SUAL 3. Daxili işlər orqanlarında xidməti intizam, vəzifələrin komplektləşdirilməsi, daxili işlər orqanları əməkdaşlarının xidmətdən xaric edilməsinin əsasları və qaydası

Daxili işlər orqanlarında xidməti intizam – əməkdaşlar tərəfindən, onlara həvalə olunmuş vəzifələri nümunəvi yerinə yetirməkdən Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasına, Qanunlarına, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərman və Sərəncamlarına, Nazirlər Kabinetinin Qərar və Sərəncamlarına, daxili işlər orqanlarının fəaliyyətini tənzimləyən digər normativ aktlara, Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin, birbaşa və bilavasitə rəislərin əmr və göstərişlərinə əməl etməkdən ibarətdir.

Daxili işlər orqanlarında xidməti intizamın təmin edilməsi DİN-in 16 iyun 2009-cu il tarixli 330 nömrəli əmri ilə təsdiq edilmiş “Azərbaycan Respublikası daxili işlər orqanlarının İntizam Nizamnaməsi” ilə müəyyən edilir.

Nizamnamə daxili işlər orqanlarının sırayı və rəis heyəti əməkdaşlarına şamil olunur.

Daxili işlər orqanlarında möhkəm intizama nail olmaq üçün:

1. Əməkdaşların qanunçuluğa, bu Nizamnaməyə, etik davranış qaydalarına ciddi riayət etmələri, polis andına sadıq olmaları təmin edilməlidir;

2. Hər bir əməkdaşa vəzifə borcuna məsuliyyətli münasibət, yüksək mənəvi, etik, iradi və peşəkar iş keyfiyyətləri aşılmalıdır;

3. Rəhbər vəzifəli şəxslər tərəfindən tabelikdəkilərə tələbkarlıqla yanaşı diqqət və qayğı göstərilməli, inandırma, həvəsləndirmə və məcburetmə tədbirləri uzlaşdırılmış şəkildə tətbiq edilməlidir.

DİO-da intizamın təmin edilməsi üçün hər bir əməkdaş:

1. Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasına, Qanunlarına və digər qanunvericilik aktlarına riayət etməlidir;

2. “Azərbaycan Respublikası daxili işlər orqanlarının İntizam Nizamnaməsi”nə, «DİO əməkdaşlarının Etik Davranış Kodeksi»nin və polis andının tələblərinə, DİN-in digər normativ-hüquqi aktlarında müəyyən olunmuş qaydalara əməl etməli, rəislərin və komandirlərin əmrlərini yerinə yetirməlidir;

3. İnsan və vətəndaş hüquq və azadlıqlarına hörmətlə yanaşmalı, insanların həyatını, sağlamlığını, hüquq və azadlıqlarını, dövlətin, hüquqi və fiziki şəxslərin qanuni mənafeələrini və mülkiyyətini hüquqazidd əməllərdən fədakarlıqla qoruyub qoruyulmalıdır;

4. Xidmətlə bağlı bütün çətinliklərə və məhrumiyyətlərə dözməli, vəzifə borcunu yerinə yetirərəkən qüvvəsini, bilik və bacarığını, lazım gələrsə həyatını belə əsirgəməməlidir;

5. Xidməti vəzifəsinin icrası ilə bağlı ona məlum olan dövlət, ailə, peşə və kommersiya sirlərini qoruyub qorunmalı, qanunvericiliklə açıqlanması qadağan olunan digər məlumatların yayılmasına yol verməməlidir;

6. Təhkim olunmuş silah və sursatı, xüsusi vasitələri, texniki avadanlığı və digər əmlakı qoruyub qorunmalıdır

7. Səmimi və nəzakətli olmalı, daim peşəkarlıq səviyyəsini artırmalıdır;

8. *İntizamın gücləndirilməsində rəislərə köməklik göstərməli, vəzifə və rütbəyə böyüklərə hörmətlə yanaşmalı, əsgəri salamlama (hərbi təzim) və xüsusi geyim formasını daşıma qaydalarına riayət etməlidir;*

9. *Xidmətdə və xidmətdən kənar vaxtlarda daxili işlər orqanlarının əməkdaşı adını uca tutmalı, etik normalara ciddi əməl etməli, başqalarını hüquq qaydalarını pozmaqdan çəkindirməli, insan və vətəndaş hüquqlarını müdafiə etməlidir.*

10. *Xidməti vəzifələrinin qərəzsiz icrasına təsir edə bilən və ya bu cür təsir təəssüratı yaradan, habelə vəzifələrin icrası müqabilində mükafat qismində verilən və ya bu cür mükafat təəssüratı yaradan hədiyyələri özü və ya digər şəxslər üçün tələb və qəbul etməməlidir.*

Əməkdaşlar xidməti vəzifələrini yerinə yetirərkən ayrıca əmr və ya göstəriş gözləmədən bir-birinə hərtərəfli kömək etməlidirlər.

Xidmət zamanı hər hansı şəxsə müraciət edən əməkdaş onu əsgəri qaydada salamlamalı, rütbəsini, adını, soyadını bildirməli, zəruri halda xidməti vəsiqəsini göstərməlidir.

Xüsusi geyim formasında əməkdaşlar bir-birini, hərbi və xüsusi rütbsi olan başqa dövlət orqanlarının işçilərini, habelə nəzərdə tutulmuş digər hallarda əsgəri qaydada salamlamalıdır.

İntizamın təmin edilməsində kollektivin təsir imkanlarından istifadə olunması məqsədilə əməkdaşlar tərəfindən xidməti vəzifə borcunun yerinə yetirilməsi, andın, etik davranış və intizam qaydalarının pozulması ilə əlaqədar toplanmış materiallar müvafiq tədbir görülməsi üçün sırası və rəis heyətinin yığınjağına göndərilə bilər.

Polis əməkdaşı hüquqazidd hərəkətlərinə görə Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə müəyyən edilmiş qaydada məsuliyyət daşıyır.

Daxili İşlər orqanlarında xidmətə namizədlərin seçilməsi, yerləşdirilməsi, gənc əməkdaşların irəli çəkilməsi və peşə hazırlığının təşkili işinin vəziyyəti haqqında Azərbaycan Respublikasının Daxili İşlər Nazirliyinin Kollegiyasının 24 noyabr 2013-cü il tarixli KQ-5/2 n-li qərarı ilə qeyd edilir ki, üç ildən az müddətdə xidmət edən gənc polis zabitlərinin intizam məsuliyyətinə cəlb olunması, öz xahişləri ilə xidmətdən xaric edilməsi halları cari ildə 2011-ci ilə müqayisədə bir qədər azalsa da, mənfi motivlə xidmətdən xaric edilənlərin sayı iki dəfədən çox artaraq 11 nəfər (Bakı-6, BMT, Sumqayıt, Gəncə, Bərdə, Tovuz- hərəsində 1) təşkil etmişdir ki, bu da onlarla aparılan müvafiq tələblərə cavab verməməsinin göstəricisidir.

Əməkdaşın cinayət və inzibati məsuliyyətə cəlb olunması onun barəsində intizam tənbehi tədbirinin tətbiqini istisna etmir.

Daxili təhqiqatlar zamanı əməkdaşlar barəsində «Əməliyyat-axtarış fəaliyyəti haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun 10-cu maddəsinin birinci hissəsində nəzərdə tutulmuş tədbirlərin tətbiqinə müəyyən olunmuş qaydada bilavasitə Azərbaycan Respublikasının daxili işlər naziri tərəfindən icazə verilə bilər.

Həvəsləndirmə tədbirləri. *Xidməti vəzifələrin nümunəvi yerinə yetirilməsinə və xidmətdə əldə olunmuş yüksək nəticələrə görə əməkdaşlara aşağıdakı həvəsləndirmə tədbirləri tətbiq edilə bilər:*

- 1) *təşəkkür;*
- 2) *pul mükafatı;*
- 3) *qiymətli hədiyyə ilə mükafatlandırma;*

- 4) *fəxri fərman ilə təltif edilmə;*
- 5) *fəxri döş nişanı ilə təltif edilmə;*
- 6) *vaxtından əvvəl növbəti xüsusi rütbənin verilməsi;*
- 7) *xüsusi rütbənin vəzifə ştatında nəzərdə tutulduğundan bir pillə yuxarı verilməsi;*
- 8) *təltif silahının verilməsi (şəxsi silahla təltif etmə).*

Həvəsləndirmə tədbiri kimi, əvvəllər verilmiş intizam tənbehinin vaxtından əvvəl götürülməsi tətbiq oluna bilər.

Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin təhsil müəssisələrində göstərilən həvəsləndirmə tədbirlərindən başqa təqaüdün artırılması və müdavimlərin təhsil müəssisəsinin yerləşdiyi ərazidən növbədənkənar buraxılması kimi həvəsləndirmə tədbirləri də tətbiq edilə bilər.

Cinayətkarlığa qarşı mübarizədə, qanunçuluğun və hüquq qaydalarının möhkəmləndirilməsində və ictimai təhlükəsizliyin təmin edilməsində xidməti vəzifələrini yerinə yetirərək fərqləndiklərinə, həmçinin digər xüsusi xidmətlərə görə daxili işlər orqanlarının əməkdaşları Azərbaycan Respublikasının dövlət təltifinə təqdim edilə bilərlər.

Göstərilənlərlə yanaşı, Azərbaycan Respublikasının “Daxili işlər orqanlarında qüsursuz xidmətə görə” medalı (21 aprel 2006-cı il tarixli Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə Əsasnaməsi və təsviri təsdiq edilib) DİO-da təqvim hesabına ilə 10, 15 və 20 il xidmət keçmiş (SSRİ daxili işlər orqanlarında xidmət müddəti də nəzərə alınmaqla) əməkdaşlara daxili işlər naziri tərəfindən verilir (təltif formasında).

“Daxili işlər orqanlarında qüsursuz xidmətə görə” medalının üç dərəcəsi vardır:

1-ci dərəcəli medal – Azərbaycan Respublikası daxili işlər orqanlarında 20 il xidmətə görə;

2-ci dərəcəli medal – Azərbaycan Respublikası daxili işlər orqanlarında 15 il xidmətə görə;

3-cü dərəcəli medal – Azərbaycan Respublikasının daxili işlər orqanlarında 10 il xidmətə görə.

1-ci dərəcəli medal ən ali dərəcədir.

Azərbaycan Respublikasının “Polis veteranı” medalı (21 aprel 2006-cı il tarixli Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə Əsasnaməsi və təsviri təsdiq edilib) ilə DİO-da (SSRİ daxili işlər orqanlarında xidmət müddəti də nəzərə alınmaqla) 30 təqvim ili və daha çox nümunəvi xidmət etmiş DİO-nun əməkdaşları daxili işlər naziri tərəfindən təltif edilirlər.

İntizam tənbehi tədbirləri. Xidməti və icra intizamı qaydalarını pozduqlarına, eləcə də daxili işlər orqanları əməkdaşının adına xələl gətirən hərəkətlərə yol verdiklərinə görə əməkdaşlara aşağıdakı intizam tənbehi tədbirləri tətbiq edilə bilər:

- 1) məzəmmət;
- 2) töhmət;
- 3) şiddətli töhmət;
- 4) xidməti vəzifəyə tam uyğun olmaması barədə xəbərdarlıq;
- 5) tutduğu vəzifədən aşağı vəzifəyə keçirmə;

6) xüsusi rütbənin bir pillə aşağı salınması;

7) xidmətdən xaric edilmə.

DİO-nun əməkdaşı “Korrupsiyaya qarşı mübarizə haqqında” Qanunun 5.1-ci maddəsində müəyyən edilmiş tələblərə əmək etmədikdə və ya həmin Qanunun 9-cu maddəsində göstərilən hüquqpozmaları törətdikdə (onlar inzibati və ya cinayət məsuliyyəti yaratmadıqda) intizam məsuliyyətinə cəlb olunur.

Daxili İşlər Nazirliyinin təhsil müəssisələrində yuxarıda göstərilən intizam tənbehi tədbirlərindən başqa, növbədən kənar xidməti naryada (hissə üzrə növbətçi, qarovula, yaxud digər məsul postlara təyin edilmə istisna olmaqla) təyinetmə və təhsil müəssisələrindən xaric etmə kimi intizam tənbehi tədbirləri tətbiq edilə bilər.

Daxili işlər orqanlarının fəxri döş nişanları ilə təltif edilmiş əməkdaşlar, həmin nişanlar haqqında əsasnamələrdə müəyyən olunmuş qaydada döş nişanlarından məhrum edilə bilərlər.

Qanunvericiliklə müəyyən edilmiş hallarda, əməkdaşlar daxili işlər orqanlarından xaric edilməklə yanaşı, xüsusi rütbələrdən də məhrum edilə bilərlər.

Daxili işlər orqanlarında əməkdaşların xidmət üzrə tabe olduqları vəzifəli şəxslər onların birbaşa rəisləri hesab edilirlər. Əməkdaşa vəzifəcə ən yaxın birbaşa rəis – bilavasitə rəis sayılır. Əməkdaş öz səlahiyyətlərini həyata keçirərkən bilavasitə və birbaşa rəislərinə tabedir. Xidmət üzrə tabeliyi olmayan əməkdaşlar böyük və kiçik vəzifəli ola bilərlər. Bərabər vəzifələrdə böyüklük xüsusi rütbələrlə, eyni rütbələrdə olduqda isə vəzifəyə görə müəyyən edilir.

Əməkdaş açıq-aşkar qanunazidd əmr və ya göstəriş aldıqda qanunu rəhbər tutmalı, zəruri hallarda bu barədə ardıcılıqla yuxarı vəzifəli rəislərə yazılı məlumat verməlidir. Açıq-aşkar qanunsuz əmri və ya göstərişi icra etməmək məsuliyyətə səbəb olmur. Belə əmri və ya göstərişi icra edən əməkdaş Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə müəyyənləşdirilmiş qaydada məsuliyyət daşıyır.

Rəis rəhbərlik etdiyi kollektivdə xidməti intizamın vəziyyətinə görə məsuliyyət daşıyır.

Rəis xidməti intizama, qanunçuluğa, anda və etik davranış qaydalarına riayət edilməsində tabelikdəkilərə nümunə olmalı, yüksək tələbkarlığı ilə seçilməli, eyni zamanda:

– *əməkdaşların xidməti fəaliyyəti, istirahəti və onların peşə hazırlığının artırılması üçün lazımi şərait yaratmalı;*

– *əməkdaşlara vəzifələrinin icrasında yüksək məsuliyyət hissi aşılmalı, xidməti fəaliyyətlərini qiymətləndirərkən aşkarlığı və obyektivliyi təmin etməlidir;*

– *şəxsi münasibətər zəminində himayəçiliyə, həmçinin işdəki nöqsanların tənqidinə görə əməkdaşın təqib olunmasına yol verməməli, şərəf və ləyaqətinə hörmətlə yanaşmalı və hər bir əməkdaşdan bunu tələb etməli;*

– *intizamlı və təşəbbüskar əməkdaşları fərqləndirməli, laqeydlilik və intizamsızlıq göstərənlər barəsində prinsipiallıqla müvafiq intizam tənbehi tədbirləri görməlidir.*

Həvəsləndirmə və intizam tənbehi tədbirləri daxili işlər orqanlarının vəzifəli şəxsləri tərəfindən onlara verilən səlahiyyətlər hüdudunda tətbiq edilir. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti tərəfindən vəzifəyə təyin edilən əməkdaşlara Azərbaycan Respublikasının daxili işlər naziri tərəfindən “məzəmmət”, “töhmət” və “şiddətli töhmət” intizam tənbehi tədbirləri tətbiq oluna bilər.

Müəyyən olunmuş həvəsləndirmə və intizam tənbehi tədbirləri, Azərbaycan Respublikasının daxili işlər naziri tərəfindən əməkdaşlar barədə tam həcmdə tətbiq edilir. Bu, Azərbaycan Respublikası Prezidenti tərəfindən vəzifəyə təyin edilən DİO əməkdaşlarına intizam tənbehi tədbirlərinin tətbiq olunması, eləcə də ali rəis heyəti rütbələrinin verilməsi və aşağı salınması istisna olmaqla həyata keçirilir.

Həvəsləndirmə və intizam tənbehi tədbirləri yalnız birbaşa rəislər tərəfindən tətbiq edilə bilər.

Müəyyən olunmuş səlahiyyət həddlərindən kənar həvəsləndirmə tədbirinin, yaxud intizam tənbehinin tətbiqini zəruri hesab edən rəis, bu barədə vəzifəcə böyük birbaşa rəis qarşısında vəsatət qaldırır.

Şəxsi silahla təltif etmə və ondan məhrum etmə, orta və böyük rəis heyəti əməkdaşlarına vaxtından əvvəl və tutduqları vəzifə üzrə xüsusi rütbə həddindən bir pillə yuxarı xüsusi rütbələrin verilməsi, eləcə də intizam tənbehi kimi onların xüsusi rütbəsinin aşağı salınması və daxili işlər orqanlarında xidmətdən xaric olunması Azərbaycan Respublikası daxili işlər nazirinin müstəsna səlahiyyətinə aiddir və nazir tərəfindən müəyyən edilmiş qaydada həyata keçirilir.

Əməkdaşlara həvəsləndirmə və intizam tənbehi tədbirlərinin tətbiq edilməsi, bir qayda olaraq, əmrə elan olunur. Əmrin surəti icra olunması üçün dərhal nomenklatura üzrə şəxsi iş saxlanılan və digər aidiyyəti daxili işlər orqanına göndərilir. Təşəkkür, məzəmmət və növbədən kənar xidməti naryada təyin etmə şifahi elan oluna bilər. Yazılı əmrə elan edilmiş tənbehin çıxarılması yalnız yazılı əmrə elan olunur. Əməkdaşa həvəsləndirmə və ya intizam tənbehi tədbirinin tətbiqi barədə şəxsən, sıra önündə və ya müşavirədə elan olunur. Əməkdaşın tələbi ilə əmrin surəti ona təqdim edilməlidir.

İntizam tənbehi, xidməti intizam qaydalarının pozulması barədə məlumat, yaxud sırası və rəis heyəti yığıncaqlarının vəsatəti müvafiq səlahiyyətli rəisə daxil olduqdan 10 gün müddətində verilir.

Xidməti yoxlama keçirildiyi və ya cinayət işi başlandığı halda – onun başa çatdırıldığı gündən bir aydan gec olmayan müddətə verilməlidir. Təqsirkarın xəstəliyi və məzuniyyətdə olduğu müddət nəzərə alınmır.

Daxili işlər orqanlarının əməkdaşları ezamiyyətdə, məzuniyyətdə və ya xəstə olduqları müddətdə onlara intizam tənbehləri tətbiq edilmir. Bu müddət müəyyən olunmuş 10 gün müddətinə daxil edilmir.

Həvəsləndirmə tədbiri kimi, qüvvədə olan intizam tənbehinin vaxtından əvvəl götürülməsi, tənbehi vermiş rəis, yaxud ona bərabər vəzifəli və ya vəzifəcə böyük birbaşa rəis tərəfindən həyata keçirilir.

Xidməti intizam qaydaları pozuntusunun törədildiyi gündən 3 ildən artıq müddət keçdikdə intizam tənbehi tətbiq edilmir. Bu halda daxili işlər orqanları əməkdaşlarının məzuniyyətdə, xəstə olduqları, həmçinin barələrindəki cinayət işinin, yaxud xidməti yoxlamanın aparılma vaxtı göstərilən müddətlərə daxil edilmir.

İntizam tənbehi, törədilmiş qəbahətin ağırlığına və təqsirin dərəcəsinə müvafiq olmalıdır. Tənbeh növü müəyyən edilərkən qəbahətin xarakteri, törədildiyi şərait, təqsirkarın şəxsiyyəti, kollektivdə nüfuzu, əvvəlki davranışı, xidmətə münasibəti, xidmət müddəti, peşəkarlığı və digər xüsusiyyətlər nəzərə alınır.

Əməkdaş bir neçə dəfə qəbahət törətdikdə və ya qrup halında intizamın pozulmasında iştirak etdikdə, habelə qəbahət xidməti vəzifələrin icrası zamanı törədildikdə və nəticədə hüquq qaydası pozulduqda daha ciddi intizam tənbehi tətbiq edilir. İntizam qaydalarının pozulmasında bir neçə əməkdaş qrup halında iştirak etdikdə, hər birinin konkret əməllərinə və təqsirinə müvafiq intizam tənbehi verilir. Xidməti intizam qaydalarının pozulması hallarına görə yalnız bir intizam tənbehi verilir.

Xidmətdən xaric edilmə istisna olmaqla, əməkdaşa verilmiş digər intizam tənbehləri 1 il müddətində qüvvədə olur və bu müddət keçdikdən sonra qüvvədən düşmüş hesab olunur. Şifahi verilmiş tənbeh 1 ay müddətində qüvvədə qalır.

Qüvvədə bir neçə intizam tənbeh olan əməkdaşın daha böyük rəis tərəfindən verilmiş sonuncu intizam tənbehi götürüldükdə digər intizam tənbehləri də qüvvədən düşmüş sayılır.

Tutduğu vəzifədən aşağı vəzifəyə keçirilmə və ya xüsusi rütbənin bir pillə aşağı salınması intizam tənbehləri tədbirləri, bir qayda olaraq, başqa intizam tənbehlərinin təqsirkara lazımi təsir göstərmədiyi, eləcə də aşağı vəzifəyə keçirilmə tənbehi təsnifat üzrə tutduğu vəzifədən aşağı vəzifə mövcud olduğu halda tətbiq edilir.

Əməkdaş təqsirləndirilən şəxs qismində cinayət məsuliyyətinə cəlb olunduğu halda cinayət işi üzrə yekun qərar qəbul edilənədək vəzifədən kənarlaşdırıla bilər. Əməkdaş vəzifə borcunun icrasını davam etdirməyi mümkün edən pozuntuya yol verdikdə 2 ay müddətədək vəzifədən kənarlaşdırıla bilər. Əməkdaşın vəzifədən kənarlaşdırılması nomenklatura üzrə onu vəzifəyə təyin və vəzifədən azad etmək səlahiyyəti verilmiş vəzifəli şəxs tərəfindən həyata keçirilir.

İntizam tənbehi dərhal, müstəsna hallarda isə verildiyi gündən 1 aydan gec olmayan müddətdə elan edilir (icra olunur) və bu barədə əməkdaşın şəxsi işində qeydiyyat aparılır. Şifahi intizam tənbehi barədə şəxsi işdə qeydiyyat aparılmır. “Tutduğu vəzifədən aşağı vəzifəyə keçirmə”, “Xüsusi rütbənin bir pillə aşağı salınması” və “Xidmətdən xaric edilmə” intizam tənbehlərinin icrası intizam əmri əsasında verilmiş şəxsi heyət üzrə əmrlə həyata keçirilir. İntizam tənbehindən şikayət verilməsi onun icrasının dayandırılması üçün əsas yaratmır.

İntizam tənbehi vaxtında icra edilmədikdə yalnız əməkdaşın şəxsi işində qeyd olunmaqla müəyyən olunmuş müddətdə qüvvədə qalır. Belə hallara yol vermiş təqsirkar əməkdaşlar intizam məsuliyyətinə cəlb edirlər.

Əməkdaş qanunçuluğun pozulması, sui-istifadələr, işdəki nöqsanlar və xidməti fəaliyyətinə mənfi təsir göstərən başqa çatışmazlıqlar aşkar etdikdə, bu barədə bilavasitə rəisinə məruzə etməli, zəruri hallarda yuxarı rəisə məlumat verməlidir.

Əməkdaş ona verilmiş intizam tənbehindən ardıcılıqla yuxarı vəzifəli şəxslərə şikayət edə bilər. Əməkdaş xidmətdən xaric edilməsi barədə qərarla razı olmadıqda qanunvericiliklə nəzərdə tutulmuş qaydada məhkəməyə müraciət edə bilər.

Əməkdaşın şikayətində və ya müraciətində göstərilmiş məsələləri həll etmək səlahiyyətinə malik olmayan rəislər onu üç gün müddətində aidiyyəti üzrə göndərməli və bu barədə müraciət edən əməkdaşa bildirməlidirlər. Şikayəti baxılmaq üçün qanunazidd hərəkətlərindən şikayət edilən orqanlara və ya vəzifəli şəxslərə göndərmək qadağandır.

Tabelikdəki əməkdaş barəsində qanunazidd və ya ədalətsiz qərar qəbul etmiş rəis intizam məsuliyyəti daşıyır. Əməkdaş və onun ailə üzvlərinin müraciətləri bu Nizamnaməyə, eləcə də DİO-da vətəndaşların müraciətlərinə baxılması qaydalarına müvafiq olaraq baxılır.

Bilərəkdən qərəzli və həqiqətə uyğun olmayan məlumatlar göstərilən şikayətlərlə müraciət edən əməkdaşlar məsuliyyət daşıyırlar.

Daxili işlər orqanlarında pul mükafatının və maddi yardımın verilməsi qaydaları.

Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin 27 fevral 2009-cu il tarixli 120 nömrəli əmri ilə təsdiq edilmiş “Azərbaycan Respublikasının daxili işlər orqanlarında pul mükafatının və maddi yardımın verilməsi qaydaları” ilə tənzimlənir.

Pul mükafatının və maddi yardımın verilməsi DİN-in dövlət büdcəsindən ayrılmış məqsədli vəsaitləri hüduqlarında, habelə büdcədən kənar, o cümlədən “Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Orqanlarının Maddi-Texniki və Sosial Bazasının Möhkəmləndirilməsi Fondu”nun vəsaitləri hesabına həyata keçirilir.

Pul mükafatı - əməkdaşları (işçiləri) qanunla müəyyən edilmiş vəzifələri yüksək səviyyədə yerinə yetirməyə səfərbər edən maddi və mənəvi stimuldur.

Pul mükafatının verilməsi.

- pul mükafatı sırası və rəis heyətindən olan əməkdaşlara – cinayətkarlığa qarşı mübarizədə yüksək nəticələrə və peşəkarlıq səviyyəsinə, xidmətdə fərqlənməyə, təşəbbüskarlığa və prinsipiallığa, nümunəvi nizam-intizama görə;

- mülki işçilərə - əmək funksiyalarını nümunəvi yerinə yetirməyə, səmərəli və qüsuruz fəaliyyətə görə verilir.

Pul mükafatı - Daxili İşlər Nazirliyinə həvalə olunmuş vəzifələrin yerinə yetirilməsində köməklik göstərmiş və yüksək vətəndaşlıq mövqeyi nümayiş etdirmiş şəxslərə verilə bilər.

Pul mükafatının məbləği - mükafatlandırılan əməkdaşın (işçinin) bir aylıq vəzifə maaşından artıq ola bilməz. Müstəsna hallarda daxili işlər naziri və nazir müavinləri tərəfindən əməkdaşlar (işçilər) öz vəzifə maaşlarından yüksək məbləğdə pul ilə mükafatlandırıla bilərlər.

DİN sistemi üzrə pensiya alanlara, habelə Nazirliyə həvalə olunmuş vəzifələrin yerinə yetirilməsində köməklik göstərmiş digər şəxslərə pul mükafatı yalnız daxili işlər naziri və nazir müavinləri tərəfindən verilə bilər.

Pul mükafatının verilməsi “Azərbaycan Respublikası daxili işlər orqanlarının İntizam Nizamnaməsi”ndə pul mükafatı vermək səlahiyyəti müəyyən olunmuş vəzifəli şəxslərin əmri ilə həyata keçirilir.

Maddi yardımın məbləği və verilmə qaydası. Maddi yardım, ilk növbədə ağır sosial vəziyyəti olan, müalicəyə ehtiyacı olan əməkdaşlara və işçilərə verilir.

Maddi yardım hər bir orqana il ərzində ayrılmış fondlar hüdudunda bir aylıq vəzifə maaşından artıq olmamaq şərti ilə verilir.

Maddi yardım hər bir halda bir aylıq vəzifə maaşından artıq olmamaq şərti ilə ayrılmış fond nəzərə alınmaqla işçi və ya əməkdaşın xidmət etdiyi orqanın rəhbərinin dərkənarına əsasən verilir.

Müstəsna hallarda daxili işlər naziri və nazir müavinləri tərəfindən bir aylıq vəzifə maaşından yüksək məbləğdə maddi yardım edilməsinə icazə verilə bilər.

Mükafatın xüsusi növü. Daxili İşlər Nazirliyi sisteminin mülki işçilərinə əmək funksiyalarını nümunəvi yerinə yetirməyə, uzun müddət səmərəli və qüsursuz fəaliyyətə görə hər ay vəzifə maaşının 20 faizi həcmdə mükafat təyin edilir

Polis əməkdaşlarına verilən fasiləsiz xidmət illərinə görə haqqın, əlavə haqların, kompensasiyaların, müavinətlərin və başqa ödənişlərin məbləği və təyin edilməsi qaydaları.

Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin polis əməkdaşına verilən fasiləsiz xidmət illərinə görə haqqın, əlavə haqların; kompensasiyaların, müavinətlərin və başqa ödənişlərin məbləği və təyin *edilməsi "Polis əməkdaşının maddi və sosial təminatları ilə bağlı Qaydaları" Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 20 aprel 2000-ci il tarixli 73 nömrəli Qərarı ilə müəyyən edilmişdir. Nazirlər Kabinetinin bu Qərarı DİN-in 24 noyabr 2000-ci il tarixli 459 sayılı əmri ilə elan edilmişdir. Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin polis əməkdaşlarının xidmət xüsusiyyətlərini nəzərə alaraq, təminat xərcliyi və başqa ödənişlər aşağıdakı qaydada təyin edilir:*

Fasiləsiz xidmət illərinə görə verilən haqq vəzifə və xüsusi rütbəyə görə maaşlardan hesablanaraq aşağıdakı məbləğdə ödənilir:

- 1 ildən 2 ilə qədər fasiləsiz xidmət illərinə görə - 5 faiz*
- 2 ildən 5 ilə qədər fasiləsiz xidmət illərinə görə - 10 faiz*
- 5 ildən 10 ilə qədər fasiləsiz xidmət illərinə görə - 15 faiz*
- 10 ildən 15 ilə qədər fasiləsiz xidmət illərinə görə - 20 faiz*
- 15 ildən 20 ilə qədər fasiləsiz xidmət illərinə görə - 25 faiz*
- 20 ildən 25 ilə qədər fasiləsiz xidmət illərinə görə - 30 faiz*
- 25 ildən 30 ilə qədər fasiləsiz xidmət illərinə görə - 40 faiz*
- 30 ildən yuxarı fasiləsiz xidmət illərinə görə - 50 faiz*

Məharət dərəcəsinə görə verilən əlavə, vəzifə maaşına hesablanaraq aşağıdakı məbləğdə ödənilir:

- 1) Orta, böyük və ali rəis heyətinə mənsub şəxslərə;*
- II məharət dərəcəsinə görə -15 faiz*
- I məharət dərəcəsinə görə - 25 faiz*
- usta məharət dərəcəsinə görə - 35 faiz*
- 2) Sırası və kiçik rəis heyətinə mənsub şəxslərə;*
- II məharət dərəcəsinə görə -10 faiz*
- I məharət dərəcəsinə görə - 15 faiz*
- usta məharət dərəcəsinə görə- 25 faiz*

Şifrləmə işində fasiləsiz xidmət etməyə görə pul əlavəsi vəzifə maaşına hesablanaraq, aşağıdakı məbləğdə ödənilir:

- 1 ildən 3 ilə qədər - 10 faiz*
- 3 ildən 6 ilə qədər - 15 faiz*
- 6 ildən yuxarı - 20 faiz*

Post-patrol xidmətində itlərlə xidmət aparanlara, itlərə qulluq və təlim keçirilməsinə, suvari-nizami hissələrində atlara və ləvazimatına qulluğa görə əməkdaşların aylıq vəzifə maaşının 20 faizi məbləğində əlavə ödənilir.

Sürücülərə dərəcəyə görə əlavə, vəzifə maaşına hesablanaraq, aşağıdakı məbləğdə ödənilir:

II dərəcəyə görə - 10 faiz

I dərəcəyə görə- 25 faiz

Xidmət sahəsi ilə əlaqədar işi gediş-gəliş xarakteri daşıyan əməkdaşlara gündəlik yemək xərci əvəzinə ödənişlərin məbləği və verilməsi müvafiq qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada ödənilir.

Tutduğu vəzifədən azad edilən daxili işlər orqanlarının əməkdaşlarına sərəncamda olduqları iki aydan artıq olmayan müddətdə tam həcmdə əmək haqqı (sonuncu vəzifə maaşı, xüsusi rütbəyə görə maaş, fasiləsiz xidmət illərinə görə əlavə haqq və ərzaq payı əvəzinə verilən pul kompensasiyası) ödənilir.

Xidmətdən tərxis olunmaya görə ödəniş xüsusi rütbəsi olan əməkdaşlara aşağıdakı məbləğdə və qaydada ödənilir:

a) pensiya almaq hüququ olan yaş həddi, səhhəti və ya ştat ixtisarı ilə əlaqədar xidmətdən tərxis olunanlara vəzifə və rütbə maaşlarının beş aylıq məbləğində, başqa əsaslara görə tərxis edilənlərə isə (barəsində qanuni qüvvəyə minmiş ittiham hökmü və ya tibbi xarakterli məcburi tədbirlərin tətbiqi haqqında qərara əsasən tərxis edilənlər istisna olmaqla) vəzifə və rütbə maaşlarının iki aylıq məbləğində;

b) pensiya almaq hüququ olmadan tərxis edilən xidmət müddəti dörd ildən az olanlara aylıq vəzifə və rütbə maaşlarının yarısı məbləğində, xidmət müddəti dörd il və daha çox onlara aylıq vəzifə, rütbə maaşları və dörd ildən əlavə hər il üçün həmin maaşların beşdə biri məbləğində.

Müvəqqəti əmək qabiliyyətinin itirilməsinə və ya xəstə ailə üzvünə qulluğa görə xəstəlik vərəqəsi əsasında xidmətdən azad edilən, yaxud xəstəlik məzuniyyətində olan xüsusi rütbəli əməkdaşlara qanunvericilikdə daha uzun müddət müəyyən edilməyibsə, altı aydan artıq olmamaq şərtilə xəstəlik gününədək aldıkları təminat xərcliyi saxlanılır.

Daxili işlər orqanları əməkdaşlarının müalicə olunmaları ilə əlaqədar ildə bir dəfə onlara bir aylıq əmək haqqı məbləğində pul müavinəti verilir.

Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin Polis Akademiyasında və digər dövlətlərin ali və orta ixtisas xüsusi polis tədris müəssisələrində əyani təhsil alanlara:

- sırası və kiçik rəis heyətinə mənsub əməkdaşlara daxil olandan əvvəl son iş yerindəki vəzifə və xüsusi rütbə maaşları, fasiləsiz xidmət illərinə və məharət dərəcəsinə görə əlavə haqlar ödənilir;

- orta ümumtəhsil məktəbini bitirmiş vətəndaşların sıralarından qəbul edilənlərə respublikada ali və orta ixtisas tədris müəssisələri üçün müəyyən edilmiş məbləğdə təqaüd ödənilir.

Daxili İşlər Nazirliyinin ibtidai hazırlıq kursuna çağırılmış əməkdaşlarına həmin müddətdə təyin olunduğu vəzifə maaşı və ərzaq payı və ya ərzaq payı əvəzinə pul kompensasiyası, təkmilləşdirmə və ixtisas artırmağa çağırılmış əməkdaşlara isə işlədiyi vəzifə üzrə aldıkları təminat xərcliyi ödənilir.

Daxili İşlər Nazirliyinin və respublikanın digər ali məktəblərində qiyabi təhsil alan əməkdaşlara imtahan sessiyası müddətində işlədikləri vəzifə üzrə aldıkları təminat xərcliyi saxlanılır.

Növbəti və qısamüddətli məzuniyyət dövründə əməkdaşlara sonuncu tutduğu vəzifə üzrə müəyyən edilmiş məbləğdə təminat xərcliyi ödənilir.

Daxili işlər orqanlarının əməkdaşları məzuniyyətə çıxarkən ildə bir dəfə onlara bir aylıq əmək haqqı məbləğində pul müavinəti verilir.

Əməkdaşlara məzuniyyət dövründə ildə bir dəfə respublika daxilində nəqliyyat xərcləri təqdim edilən sənədlər əsasında ümumi istifadədə olan hava, dəmir yolu, su və avtomobil (taksidən başqa) nəqliyyat ilə gedişin dəyəri miqdarında ödənilir.

Daxili işlər orqanlarının əməkdaşı müvafiq iş ilində (iş illərində) əsas məzuniyyətdən istənilən səbəbdən istifadə etmədikdə, ona həmin iş ili (iş illəri) üçün istifadə edilməmiş əsas məzuniyyətə görə kompensasiya ödənilir. İstifadə edilməmiş əsas məzuniyyətə görə kompensasiya hansı iş ili üçün verilməsindən asılı olmayaraq, əməkdaşın həmin kompensasiyanı alanadək sonuncu tutduğu vəzifəyə görə və xüsusi rütbəyə görə maaş, fasiləsiz xidmət illərinə görə haqq, məharət dərəcəsinə görə verilən əlavə nəzərə alınmaqla hesablanaraq ödənilir.

İstifadə olunmamış məzuniyyət əvəzi verilən kompensasiya yalnız xidmətdən tərxis olunmuş əməkdaşlara vəzifə və xüsusi rütbə maaşları əsasında müəyyənləşdirilir.

Yüksəkliyə görə əlavə qanunvericiliklə müəyyən olunmuş məbləğdə vəzifə, xüsusi rütbə maaşlarından, fasiləsiz xidmət illərinə və məharət dərəcəsinə görə əlavə haqlardan hesablanır.

Polis əməkdaşlarına köç pulu və birdəfəlik kompensasiyaların ödənilməsi qaydaları. Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin polis əməkdaşına polisdə xidmət yerinin dəyişdirilməsi ilə əlaqədar köç pulunun və birdəfəlik kompensasiyaların miqdarı və verilməsi **“Polis əməkdaşının maddi və sosial təminatları ilə bağlı Qaydaları” Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 20 aprel 2000-ci il tarixli 73 №-li Qərarı ilə müəyyən edilmişdir. Nazirlər Kabinetinin bu Qərarı DİN-in 24 noyabr 2000-ci il tarixli 459 sayılı əmri ilə elan edilmişdir.**

Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin polis əməkdaşının xidməti yerdəyişmə və təyin olunması ilə bağlı yaşayış yerinin bir məntəqədən başqa məntəqəyə dəyişilməsi ilə əlaqədar ödənilən **köç pulunun və birdəfəlik kompensasiyaların tərkibinə aşağıdakılar daxildir:**

- a) *əməkdaşa və onun ailə üzvlərinə ödənilən nəqliyyat xərci;*
- b) *yolda olan müddət üçün gündəlik xərc;*
- c) *ev əşyalarının gətirilməsi üçün nəqliyyat xərci;*
- ç) *əməkdaşa birdəfəlik kompensasiya;*
- d) *əməkdaşın ailə üzvlərinə birdəfəlik kompensasiya.*

Polis əməkdaşına birdəfəlik kompensasiya yeni təyin olunduğu iş yerindəki vəzifə və xüsusi rütbə maaşlarından hesablanır. Ailə üzvlərinə isə birdəfəlik kompensasiya köçüb gəldikləri günə əməkdaşın aldığı vəzifə və xüsusi rütbə maaşlarından hesablanır.

Köç pulu və birdəfəlik kompensasiyalar (50 km-dən çox yol qət etmək şərtilə) bir yaşayış məntəqəsindən digər yaşayış məntəqəsinə daimi xidmət yerinə getmək üçün, aşağıda göstərilən yerdəyişmə və təyin olunma halları zamanı verilir:

a) *Daxili İşlər Nazirliyinin bir orqanından başqa bir orqanına ştat vəzifəsinə təyin edilərkən;*

b) *Daxili İşlər Nazirliyinin orqanlarının daimi dislokasiya yerinin dəyişməsi zamanı;*

c) *Daxili İşlər Nazirliyinin orqanlarında xidmət keçmək üçün ştat vəzifəsinə yeni təyin olunmuş əməkdaş başqa yaşayış məntəqəsinə köçərsə.*

Xidməti yerdəyişmə və təyin olunması ilə əlaqədar bir yaşayış məntəqəsindən başqa yaşayış məntəqəsinə getmək üçün 50 km-dən çox yol qət edərkən, əməkdaşa və ailə üzvlərinə bu qayda ilə müəyyən edilmiş normalar üzrə yola çəkilmiş faktiki xərc ödənilir.

Köç pulu və birdəfəlik kompensasiyalar aşağıdakı miqdarda ödənilir:

a) *əməkdaşa və onun ailə üzvlərinə nəqliyyat xərcləri, təqdim edilən sənədlər əsasında ümumi istifadədə olan hava, dəmir yolu, su və avtomobil (taksidən başqa) nəqliyyatı ilə gedişin dəyəri miqdarında, nəqliyyatda sərnişinlərin dövlət icbari sığortası üzrə tədiyələr, biletlərin qabaqcadan satışı üzrə xidmət və qatarlarda yatacaq ləvazimatından istifadə üçün xərclər də daxil olmaqla ödənilir;*

b) *əməkdaşa yerdəyişmə və təyin olunma zamanı 50 km-dən çox məsafə qət edilərsə, birdəfəlik kompensasiya 1 aylıq yeni təyin olunduğu vəzifəsi üzrə vəzifə maaşı və 1 aylıq xüsusi rütbə maaşı məbləğində;*

c) *Daxili İşlər Nazirliyinin orqanlarının dislokasiya yerinin dəyişməsi ilə əlaqədar olan yerdəyişmə vaxtı əməkdaşa məsafədən asılı olmayaraq vəzifə və xüsusi rütbə maaşlarının 50 faizi məbləğində;*

ç) *ailə üzvlərinin hər birinə bütün hallarda əməkdaşın 1 aylıq vəzifə və xüsusi rütbə maaşının 25 faizi məbləğində;*

d) *əməkdaşa 3000 kq-dək ev əşyalarını gətirmək üçün çəkdiyi faktiki xərc, yükün daşınması barədə qaimə təqdim edilməklə, müvafiq yükdaşıma müəssisələrinin müəyyən etdiyi tariflər müqabilində.*

Xidməti yerdəyişmə və təyin olunma ilə əlaqədar olaraq, bir yaşayış məntəqəsindən başqa yaşayış məntəqəsinə gələrkən, əməkdaşa yolda olduğu bir sutkalıq müddət üçün Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyində nəzərdə tutulmuş xidməti ezamiyyətlər zamanı ödənilən gündəlik xərc normaları miqdarında vəsait verilir.

Köç pulu və birdəfəlik kompensasiya əməkdaşa aşağıdakı qaydada ödənilir:

a) *ştat vəzifəsinə təyin edilərkən xidməti yerdəyişmə zamanı təyin olunma barədə əmr əsasında yeni iş yerində;*

b) *Daxili İşlər Nazirliyinin orqanının daimi dislokasiya yerinin dəyişməsi zamanı müvafiq əmr əsasında orqanın yeni dislokasiya yerində.*

Əməkdaşın ailə üzvlərinə birdəfəlik kompensasiya yeni vəzifəyə təyin olunduğu gündən 1 il müddətinə əməkdaşın ailə üzvlərinin köçüb onun xidmət etdiyi yerə gələrkən (əgər əməkdaş yeni xidmət yerində mənzil ilə təmin olunmayıbsa və yaxud uşaqları ali və orta ixtisas tədris müəssisələrinin əyani şöbəsində və ümumtəhsil məktəblərinin axırıncı siniflərində oxuyursa, mənzil ilə təmin edildiyi və uşaqların təhsil müəssisələrini bitirdiyi gündən 1 il müddətinə) ödənilir.

Birdəfəlik kompensasiyalar əməkdaşın himayəsində olan aşağıdakı ailə üzvlərinə verilir:

- a) yaşından və əmək qabiliyyətindən asılı olmayaraq arvadına (ərinə);
- b) əməkdaşın himayəsində olan uşaqlara;
- c) əməkdaşın pensiya yaşına çatmış və yaşından asılı olmayaraq I və II qrup əlil valideynlərinə.

Köç pulu və birdəfəlik kompensasiyalar əməkdaşın raportu, təyin olma barədə əmr, ailə üzvlərinin köçüb gəlməsi və yeni ünvanda qeydiyyatata alınmaları barədə arayış əsasında verilir.

Köç pulu və birdəfəlik kompensasiyalar aşağıdakı hallarda ödənilmir:

- a) Daxili İşlər Nazirliyinin təhsil müəssisəsinin əyani şöbəsini bitirdikdən sonra həmin müəssisənin ştat vəzifəsinə təyin olunan əməkdaşa;
- b) əməkdaşın xidmət etdiyi yerə müvəqqəti olaraq gələn ailə üzvlərinə.

Verilmiş köç pulu və birdəfəlik kompensasiyalar əməkdaş yerdəyişmə və təyin olunmadan sonra işə başlamaqdan imtina edərsə qaytarılmalıdır.

Polis əməkdaşlarına mənzil kirayəsi üçün pul kompensasiyasının verilməsi qaydaları. Daxili işlər orqanlarında xidmət yerinin dəyişdirilməsi ilə əlaqədar yaşayış yeri olmayan daxili işlər orqanları əməkdaşlarına və onların ailə üzvlərinə xidmət keçdiyi dövr ərzində müvəqqəti mənzilin kirayəsi üçün yaşayış məntəqəsindən asılı olaraq, pul kompensasiyasının məbləği və verilməsi *“Polis əməkdaşının maddi və sosial təminatları ilə bağlı Qaydaları” Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 20 aprel 2000-ci il tarixli 73 nömrəli Qərarı ilə müəyyən edilmişdir. Nazirlər Kabinetinin bu Qərarı DİN-in 24 noyabr 2000-ci il tarixli 459 sayılı əmri ilə elan edilmişdir.*

Daxili işlər orqanlarında (Daxili İşlər Nazirliyinin Daxili Qoşunları istisna olmaqla) xidmət yerinin dəyişdirilməsi ilə əlaqədar yaşayış yeri olmayan daxili işlər orqanları əməkdaşlarına və onların ailə üzvlərinə xidmət keçdiyi dövr ərzində müvəqqəti mənzilin kirayəsi üçün yaşayış məntəqəsindən asılı olaraq pul kompensasiyası hər ay aşağıdakı məbləğdə ödənilir:

- *Bakı şəhərində - 47 manat;*
- *başqa şəhər və rayon mərkəzlərində - 33 manat;*
- *digər yaşayış məntəqələrində - 27 manat.*

Daxili işlər orqanları əməkdaşlarına onlarla birlikdə yaşayan hər bir ailə üzvü üçün onlara yuxarıda göstərilən müvafiq kompensasiya məbləğinin 50 faizi miqdarında əlavə pul kompensasiyası ödənilir.

Daxili işlər orqanlarında xidmət yerinin dəyişdirilməsi ilə əlaqədar yaşayış yeri olmayan daxili işlər orqanları əməkdaşlarına və onların ailə üzvlərinə xidmət keçdiyi dövr ərzində müvəqqəti mənzilin kirayəsi üçün yaşayış məntəqəsindən asılı olaraq, pul kompensasiyasının verilməsi üçün tələb olunan sənədlər:

- *əməkdaşın raportu;*
- *Azərbaycan Respublikasının Daşınmaz Əmlakın Dövlət Reyestri Xidmətinin müvafiq şəhər, rayon ərazi idarələrindən əməkdaşın xidmət etdiyi müvafiq daxili işlər orqanının yerləşdiyi ərazidə onun və yetkinlik yaşına çatmış ailə üzvlərinin mülkiyyətində mənzilin (yaşayış sahəsinin) olub-olmaması haqqında arayış;*

müvəqqəti mənzilin kirayə götürülməsi barədə notariat qaydasında təsdiq edilmiş sənəd;

- xidmət yeri üzrə mənzillə (yaşayış sahəsi ilə) təmin olunub olunmaması haqqında arayış;

- əməkdaşın ailə üzvlərinin şəxsiyyət vəsiqəsinin, 16 yaşına çatmamış uşaqlarının doğum haqqında şəhadətnamələrinin və ailə üzvlərinə aid olması barədə digər sənədlərin notariat qaydasında təsdiq edilmiş surəti;

- əməkdaşın ailə üzvlərinin onun xidmət yerinə köçüb gəlməsi və yeni ünvanda qeydiyyatı alınması barədə arayış.

Yeni xidmət yerinə gəlmiş daxili işlər orqanının əməkdaşı kirayədə yaşaması barədə raportla müraciət etdikdən sonra “Polis əməkdaşının maddi və sosial təminatları ilə bağlı Qaydaları” ilə müəyyən olunmuş sənədləri təqdim etməlidir. Müvəqqəti mənzilin kirayəsi üçün pul kompensasiyası müvəqqəti mənzilin kirayə götürülməsi barədə notariat qaydasında təsdiq olunmuş sənədin imzalandığı gündən, lakin yeni vəzifəyə təyin olunma günündən tez olmayaraq, əməkdaşın xidmət etdiyi daxili işlər orqanının rəhbərinin müvəqqəti mənzilin kirayəsi üçün pul kompensasiyasının verilməsi barədə əmrindən sonra ödənilir.

Yuxarıda qeyd edilən sənədlər hər il yenidən toplanaraq, daxili işlər orqanının maliyyə xidmətinə təqdim edilməlidir.

Daxili işlər orqanı əməkdaşının ailə tərkibində dəyişiklik baş verdikdə o, bu barədə rəhbərliyə məruzə etməli və pul kompensasiyası ilə bağlı müvafiq sənədləri təqdim etməlidir.

Müvəqqəti mənzilin kirayəsi üçün pul kompensasiyası əməkdaşın kirayə üçün faktiki ödədiyi haqq məbləğində, lakin qayda ilə müəyyən edilmiş məbləğlərdən artıq olmamaq şərti ilə ödənilir.

Daxili İşlər Nazirliyi tərəfindən xidməti mənzillə (digər yaşayış sahəsi ilə) təmin edilmiş əməkdaşlara müvəqqəti mənzilin kirayəsi üçün pul kompensasiyası ödənilmir.

Daxili işlər orqanlarında vəzifələrin komplektləşdirilməsi. “Azərbaycan Respublikasının daxili işlər orqanlarında xidmət keçmə haqqında” Əsasnamənin tələblərinə müvafiq olaraq daxili işlər orqanları əməkdaşlarının xidmət yerlərinin dəyişdirilməsi, vəzifədən kənarlaşdırılması, sərəncama götürülməsi, **“Daxili işlər orqanlarında vəzifələrin komplektləşdirilməsi qaydaları haqqında Təlimat”**da DİN-in 11.06.20002-ci il tarixli 225 nömrəli əmrində. **öz əksini tapır.**

DİO-da vəzifələrin komplektləşdirilməsi qaydaları haqqında Təlimat DİO-da vəzifələrin komplektləşdirilməsi işinin təşkili, komplektləşdirməni həyata keçirən DİO-nun rəhbərinə və həmin orqanın kadr aparatına həvalə olunmuşdur.

– DİO-nun sırası, kiçik, orta, böyük və ali rəis heyəti əməkdaşlarının- vəzifəyə təyin edilməsi, vəzifədən azad edilməsi, xidmət yerlərinin dəyişdirilməsi, vəzifədən kənarlaşdırılması, sərəncama götürülməsi, xidmətə yenidən qəbul və bərpa olunması qaydaları -Azərbaycan Respublikasının Daxili işlər orqanlarında vəzifələrin komplektləşdirilməsi qaydaları haqqında Təlimatla müəyyən edilir.

Daxili işlər orqanlarında əməkdaşların vəzifəyə təyin və vəzifədən azad olunması daxili işlər naziri tərəfindən müəyyən edilmiş vəzifə nomenklaturasına uyğun müvafiq səlahiyyətlərə malik vəzifəli şəxslər tərəfindən həyata keçirilir.

Əməkdaşların xidmət yerlərinin dəyişdirilməsi Azərbaycan Respublikasının daxili işlər orqanlarında xidmət keçmə haqqında Əsasnamənin 33-cü maddəsinə müvafiq olaraq aşağıdakı hallarda və qaydada həyata keçirilir:

Yuxarı vəzifəyə – əməkdaşın razılığı ilə onun işgüzar, şəxsi keyfiyyətləri, peşə hazırlığı, vəzifə təsnifatı ilə tutduğu vəzifə üçün müəyyən edilmiş müddət nəzərə alınmaqla;

Bərabər vəzifəyə – əməkdaşın razılığı ilə xidməti zərurət yarandıqda, həmçinin ailə vəziyyəti, səhhəti və yaşı ilə əlaqədar;

Aşağı vəzifəyə:

- ştatların ixtisarı ilə əlaqədar bərabər vəzifəyə keçirilməsi mümkün olmadıqda;
- səhhətinə görə – xüsusi-həkim komissiyasının rəyinə əsasən;
- öz xahişi ilə;
- attestasiyanın nəticələrinə əsasən;
- intizam tənbehi qaydasında.

Əməkdaşın xidmət yerinin dəyişdirilməsi, onun tutduğu vəzifəsindən azad edilərək yeni vəzifəyə təyin olunması yolu ilə həyata keçirilir və bu barədə şəxsi heyət üzrə əmr verilir. Əmr əməkdaşa rəisi tərəfindən elan edilir.

DİN-in müvafiq Baş İdarə (idarə, şöbə) rəisi ilə razılaşdırma qaydası Bakı və Nəqliyyatda BPI-də yalnız bölmə, ona bərabər və daha yuxarı vəzifələrə təyinatlar zamanı tətbiq olunur.

Orta, böyük və ali rəis heyəti əməkdaşlarının yuxarı və ya bərabər vəzifəyə təyin olunması, sırayı və kiçik rəis heyəti əməkdaşlarının xidmət üzrə orta və böyük rəis heyəti vəzifələrinə irəli çəkilməsi, bir qayda olaraq, onların təyin olunması nəzərdə tutulmuş orqan rəisinin təqdimatına və ya müvafiq kadr aparatının rəyinə əsasən həyata keçirilir.

Sırayı və kiçik rəis heyətindən olan əməkdaşların vəzifələrinin dəyişdirilməsi (xidmət üzrə orta və böyük rəis heyəti vəzifələrinə irəli çəkilməsi halları istisna olmaqla) buna səlahiyyəti olan orqanın rəisinə ünvanlanmış, sərbəst formada hazırlanmış təklif, əməkdaşın şəxsi raportu və s. sənədlər əsasında həyata keçirilir.

Bərabər və yuxarı vəzifələrə təyin edilən əməkdaşlara son xidmət yerlərindən xasiyyətnamə tələb edilir. Qüvvədə intizam cəzası olan əməkdaşlar xidmət üzrə irəli çəkilmirlər.

Əməkdaşın aşağı vəzifəyə təyin olunması müvafiq təqdimat (rəy) olmadan da həyata keçirilə bilər (intizam qaydasında, attestasiya komissiyasının rəyinə əsasən və təşkilati-ştat məsələləri ilə əlaqədar). Əməkdaşın səhhətinə görə və öz xahişi ilə aşağı vəzifəyə keçirildiyi hallarda müəyyən edilmiş formada əsaslandırılmış rəy çıxarılmalıdır.

“Tutduğu vəzifədən aşağı vəzifəyə keçirilmə” intizam tənbehi verilmiş və attestasiya qaydasında aşağı vəzifəyə keçirilmiş əməkdaşın xidmətdə irəli çəkilməsi məsələsinə 1 ildən tez olmayan müddətdə ümumi əsaslarla baxıla bilər.

Əməkdaşın yaxın qohumlarının daimi yaşadığı inzibati ərazilərdə xidmət keçməsinə məhdudiyət qoyula bilər. Bu məhdudiyət əməkdaşın bilavasitə rəisinin (xidmət etdiyi orqan rəisinin) əsaslandırılmış raportuna əsasən yuxarı birbaşa rəis (əməkdaşı vəzifəyə təyin etmək səlahiyyətinə malik yuxarı rəis) tərəfindən tətbiq oluna bilər.

Belə əsaslarla əməkdaşın xidmət yeri dəyişdirildikdə onun təyin olunduğu vəzifə əvvəlki vəzifədən aşağı olmamalıdır (əməkdaş əvvəlki vəzifəsi ilə eyni təsnifatda olan vəzifəyə təyin oluna bilər).

Xidməti zərurətlə əlaqədar daxili işlər orqanlarının əməkdaşlarına müvəqqəti olaraq üç aydan artıq olmayan müddətə digər vəzifənin icrası həvalə edilə bilər. Bu barədə müvafiq orqanın rəhbəri tərəfindən əmr verilir və müəyyən olunmuş qaydada əməkdaşın vəzifə mənaşına əlavə təyin edilir.

Əməkdaşın xidmət yerinin dəyişdirilməsi barədə təqdimat təklif olunan vəzifəyə təyin etmək səlahiyyətinə malik olan vəzifəli şəxsə təqdim olunur. Təqdimatda əməkdaşın qısa xasiyyətnaməsi verilir və onun vəzifəyə təyin olunması barədə təklif əsaslandırılır.

Əməkdaşların vəzifədən kənarlaşdırılması Azərbaycan Respublikası CPM-in 172-ci və DİO-da xidmət keçmə haqqında Əsasnamənin 39-cu maddəsinə müvafiq olaraq həyata keçirilə bilər.

Azərbaycan Respublikası CPM-nin 172-ci maddəsinə müvafiq olaraq barəsində vəzifədən kənarlaşdırma qətimkan tədbirinin seçilməsinə dair məhkəmə qərarı daxili işlər orqanına daxil olduqda, əməkdaşın vəzifədən kənarlaşdırılması barədə əmr verilərək məhkəmə qərarının icrası təmin edilir. Qətimkan tədbiri kimi vəzifədən kənarlaşdırılmış əməkdaşın həmin vəzifəyə qaytarılması məsələsinə, AR CPM-nin 175-ci maddəsinə müvafiq olaraq qətimkan tədbirinin dəyişdirilməsi, ləğvi və ya ona xitam verilməsi məsələsi həll olunduqdan sonra baxıla bilər.

Əməkdaş təqsirləndirilən şəxs qismində cinayət məsuliyyətinə cəlb olunduğu halda cinayət işi üzrə yekun qərar qəbul edilənədək, habelə vəzifə borcunun icrasını davam etdirməyi mümkün edən pozuntulara yol verdiyi hallarda 2 ay müddətində vəzifədən kənarlaşdırıla bilər. Bu göstərilən hallarda əməkdaşın vəzifədən kənarlaşdırılmasına onun cinayət məsuliyyətinə cəlb olunmasına səbəb olmuş xüsusatlar və yol verdiyi pozuntular üzrə aparılmış xidməti yoxlamanın nəticələrinə görə çıxarılmış rəyə əsasən baxıla bilər.

Əməkdaşın vəzifədən kənarlaşdırılması və həmin vəzifəyə qaytarılması məsələsi nomenklatura üzrə onu vəzifəyə təyin və vəzifədən azad etmək səlahiyyətinə malik vəzifəli şəxs tərəfindən həll edilir və həyata keçirilir. Əməkdaşın əsassız olaraq vəzifədən kənarlaşdırılmasına yol vermiş vəzifəli şəxs məsuliyyət daşıyır.

Əməkdaşın xidmətə və vəzifəyə bərpa edilmə. *Azərbaycan Respublikası DİN-in 15 dekabr 2001-ci il tarixli 488 nömrəli əmri ilə təsdiq olunmuş "DİO əməkdaşlarının xidmətdən xaric edilməsi qaydaları haqqında" Təlimatda* müəyyən edilmiş əsaslar olmadan xidmət keçmə yerləri dəyişdirilən, tutduğu vəzifələrdən azad edilib aşağı vəzifələrə keçirilən, daxili işlər orqanlarında xidmətdən xaric edilən əməkdaşlar müvafiq olaraq vəzifəyə və daxili işlər orqanlarında xidmətə bərpa edilməlidirlər.

Daxili işlər orqanlarında xidmətə və vəzifəyə bərpa olunma, xaric olunmanı və vəzifə dəyişməni həyata keçirmiş vəzifəli şəxs və ya onun yuxarı birbaşa rəisi tərəfindən həyata keçirilə bilər.

Daxili işlər orqanlarında vəzifələrə və xidmətə bərpa olunma üçün əsaslar aşağıdakılardır: xidməti yoxlamaların nəticələri üzrə rəy; məhkəmənin qüvvəyə

minmiş qərarı, yaxud qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada bəraət qazanmış şəxsin xidmətə bərpa olunması barədə ərizəsi.

Barəsində xidmətə bərpa olunmaq haqqında müvafiq qərar qəbul olunmuş şəxs tərəfindən anket və tərcümeyi-hal tərtib edilir. Onun əlavə xüsusi yoxlaması (*əməkdaş və onun yaxın qohumları yalnız DİN-in əməliyyat-sorğu qeydiyyatları üzrə yoxlanılır*) və Xüsusi Həkim Komissiyasında (XHK) şəhadətləndirilməsi keçirilir, bundan sonra mövcud rütbə bərpa olunmaqla o, əvvəlki vəzifəyə və yaxud əvvəlki vəzifəsi ilə eyni təsnifatda olan vəzifəyə təyin olunur. Bu göstərilən şəxs XHK tərəfindən xidmətə yararlı hesab olunmadığı halda o, tibbi şəhadətləndirildiyi gündən daxili işlər orqanlarında tutduğu sonuncu vəzifəyə bərpa olunur və həmin əmrlə “Azərbaycan Respublikasının daxili işlər orqanlarında xidmət keçmə haqqında Əsasnamə”nin 135-ci maddəsinin 6-cı bəndi ilə xidmətdən xaric edilir.

Göstərilən şəxsin xüsusi yoxlaması nəticəsində mənfi xarakterli məlumatlar əldə olunarsa, onun xidmətdə bərpa olunması məsələsi “Daxili işlər orqanlarında xidmətə qəbul qaydaları haqqında” Təlimata uyğun olaraq həll edilir.

Daxili işlər orqanlarında xidmətə və vəzifəyə bərpa edilən əməkdaşlara növbəti xüsusi rütbənin, eləcə də əlavələrin verilməsi və ya pensiyanın təyin edilməsi üçün xidmət illərinin hesablanması zamanı, daxili işlər orqanlarından xaric edildikləri, vəzifədən azad edildikləri (kənarlaşdırıldıqları) gündən xidmətə, vəzifəyə bərpa olunma haqqında əmrin imza edildiyi günədək olan müddət fasiləsiz xidmət stajına daxil edilir. Bu müddəə bərpa haqqında rəydə öz əksini tapmalıdır.

Törətdiyi cinayətə görə məhkum olunaraq daxili işlər orqanlarında xidmətdən xaric edilən və sonradan bəraət qazanan əməkdaşlara vurulmuş zərərin ödənilməsi Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə müvafiq olaraq həyata keçirilir.

Müəyyən edilmiş əsaslar olmadan xidmət keçmə yerləri dəyişdirilən, aşağı vəzifələrə keçirilən, daxili işlər orqanlarından xaric olunan əməkdaşlara, xidmətə bərpa edildikdən sonra işləmədikləri müddətə görə pul müavinəti verilir. Xaric edildikdən sonra xidmətə bərpa olunanadək müəssisə, idarə və təşkilatlarda işləmiş, sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olmuş şəxslərə isə, daxili işlər orqanlarında axırıncı vəzifədə aldığı pul təminatı ilə xidmətdə məcburi fasilə zamanı qazandığı faktiki gəlir arasındakı fərq ödənilir və təqsirkar şəxslər maddi və intizam məsuliyyəti daşıyırlar.

Xidmətə yenidən qəbul edilmə. Daxili işlər orqanlarında xidmətdən xaric olunmuş şəxslər, müstəsna hallarda, öz müraciətlərinə əsasən, bütün xüsusiyyətlər, o cümlədən mənfi motivlərlə xidmətdən xaric olunmuş şəxslərin günahını yüngülləşdirən və xidməti davam etdirməsini mümkün edən amillər nəzərə alınmaqla, xaric olunma materiallarına yenidən baxılması qaydasında xidmətə yenidən qəbul edilə bilərlər.

Xidmətə yenidən qəbul olunmaq üçün əsas–xaric olunmuş şəxsin ərizəsi üzrə xidmətə yenidən qəbul edilmənin mümkünlüyü barədə rəydir. Daxili işlər orqanlarında xidmətə yenidən qəbul, xidmətə qəbul etmək səlahiyyətinə malik vəzifəli şəxslər tərəfindən həyata keçirilir.

Şəxsin xidmətə yenidən qəbul olunmağına dair ərizəsinə əsasən ondan anket və tərcümeyi-hal tələb olunur, barəsində əlavə xüsusi yoxlama (*yenidən xidmətə qəbul olunan şəxs və onun yaxın qohumları yalnız DİN-in və MTN-nin əməliyyat sorğu*

qeydiyyatları üzrə yoxlanılır) və Xüsusi Həkim Komissiyasında şəhadətləndirilməsi keçirilir.

Xidmətə yenidən qəbul olunmaq haqqında müraciət edən şəxsin ərizəsi üzrə müsbət qərar qəbul olunduğu təqdirdə xidmətə yenidən qəbul edilmənin mümkünlüyü barədə rəy çıxarılır və mövcud xüsusi rütbəsi bərpa olunmaqla, o, xidmətə yenidən qəbul edilərək vəzifəyə təyin olunur. Xidmətdəki faktiki fasilə xidmətə yenidən qəbul olunmuş əməkdaşın ümumi xidmət stajına daxil edilmir.

Daxili işlər orqanları əməkdaşlarının xidmətdən xaric edilməsinin əsasları və qaydaları. “Azərbaycan Respublikasının daxili işlər orqanlarında xidmət keçmə haqqında Əsasnamə”də daxili işlər orqanları əməkdaşlarının xidmətdən xaric edilməsinin əsas prinsipləri və şərtləri təsbit olunmuşdur. Həmin prinsip və şərtlərin praktiki fəaliyyətdə tətbiqi qaydalarının müəyyən edilməsi və daxili işlər orqanları tərəfindən icrasının təşkili məqsədi ilə *Azərbaycan Respublikası DİN-in 15 dekabr 2001-ci il tarixli 488 nömrəli əmri ilə “Daxili işlər orqanları əməkdaşlarının xidmətdən xaric edilməsi qaydaları haqqında” Təlimat təsdiq edilmişdir.Mətni DİN-in 19.10.2005-ci il tarixli 451 və 13.04.2009-cu il tarixli 208 n əmrləri ilə*

Daxili işlər orqanları əməkdaşlarının xidmətdən xaric edilməsi işinin müəyyən olunmuş qaydalara müvafiq təşkili, xaric olunmanı həyata keçirən daxili işlər orqanının kadr aparatına, kadr aparatı olmayan daxili işlər orqanlarında isə bilavasitə orqan rəhbərinə həvalə olunmuşdur.

Daxili işlər orqanlarının əməkdaşı aşağıdakı hallarda xidmətdən xaric edilə bilər:

- 1) öz arzusu ilə daxili işlər orqanlarında xidmətdən çıxmaq barəsində yazılı ərizə verdikdə;
- 2) and içməkdən imtina etdikdə;
- 3) cinayət törətdiyinə görə barəsində qanuni qüvvəyə minmiş məhkəmənin ittiham hökmü və ya tibbi xarakterli məcburi tədbirlərin tətbiqi haqqında qərar olduqda;
- 4) daxili işlər orqanlarında xidmətlə bir araya sığmayan fəaliyyətlə məşğul olduqda;
- 5) xidmətdə olmanın son yaş həddinə çatdıqda;
- 6) səhhətinə görə, o cümlədən uzun müddətli (4 aydan artıq) xəstəliklə əlaqədar vəzifəsini yerinə yetirməsinin qeyri-mümkünlüyü barədə xüsusi həkim komissiyasının rəyi olduqda;
- 7) daxili işlər orqanlarında xidmətə tam yararsız olması barəsində attestasiya komissiyasının rəyi olduqda;
- 8) başqa dövlətin vətəndaşlığını qəbul etdikdə, Azərbaycan Respublikasının vətəndaşlığından çıxdıqda və ya digər dövlət qarşısında öhdəlik götürdükdə;
- 9) daxili işlər orqanları əməkdaşı adına ləkə gətirən ləyaqətsiz hərəkət etdikdə;
- 10) intizam məsuliyyətinə cəlb edildikdən sonra xidmət və icra intizamını il ərzində yenidən kobudcasına pozduqda;
- 11) ştatlar ixtisar edildikdə;
- 12) fəaliyyət qabiliyyətsizliyi və ya məhdud fəaliyyət qabiliyyəti məhkəmə qaydasında müəyyənləşdirildikdə;
- 13) digər hüquq-mühafizə orqanlarına işə keçdikdə.

Daxili işlər orqanlarının əməkdaşları xüsusi rütbələrindən asılı olaraq, aşağıdakı yaş həddinədək daxili işlər orqanlarında xidmət edə bilirlər:

– *sırası və kiçik rəis heyəti vəzifələri üçün müəyyən edilmiş xüsusi rütbələrdə olan əməkdaşlar–50 yaş (bu rütbələrdə olan əməkdaşlar göstərilən yaş həddinə çatdıqda xidmət illərinə görə pensiya hüququ əldə etməzlərsə, onlar daxili işlər orqanlarında xidmətlərini bu hüququ əldə edənə qədər davam etdirirlər);*

– *orta və böyük rəis heyəti vəzifələri üçün müəyyən edilmiş xüsusi rütbələrdə olan əməkdaşlar–55 yaş;*

- *ali rəis heyəti vəzifələri üçün müəyyən edilmiş xüsusi rütbələrdə olan əməkdaşlar:*

– *polis general-mayoru və tibb xidməti general-mayoru, polis general-leytenantı xüsusi rütbələrində–60 yaş;*

– *polis general-polkovniki–65 yaş;*

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti tərəfindən vəzifəyə təyin olunan şəxslər üçün yaş həddi müəyyən edilmir.

Nəzərdə tutulan hallar istisna olmaqla, xidmətdə qalmanın son yaş həddinə çatmış əməkdaşlar daxili işlər orqanlarından xaric edilirlər.

Qanunvericilikdə göstərilmiş yaş həddinə çatmış, xüsusi rütbələri tutduqları vəzifələri üçün müəyyən edilmiş xüsusi rütbə həddinə müvafiq olduğu halda, işlədiyi son 5 ildə xidməti vəzifələrin nümunəvi yerinə yetirilməsinə və xidmətdə əldə edilən yüksək nəticələrə görə həvəsləndirmə tədbirləri tətbiq olunmuş və intizam qaydasında məsuliyyətə cəlb edilməmiş, fiziki cəhətdən sağlam olan orta və böyük rəis heyəti vəzifələrində işləyən əməkdaşların xidmətinin müddəti xidməti zərurətlə əlaqədar, onların razılığı olduqda Azərbaycan Respublikasının daxili işlər naziri tərəfindən 5 ilə qədər (bir dəfəyə və ya bir neçə dəfəyə) artırıla bilər.

Xidmət müddəti artırılmış əməkdaşlar digər əsaslar yaranmadıqda, xidmətdə saxlanılma müddətləri tamam olduqda və yeni vəsatət daxil olmadıqda xidmətdə olmanın son yaş həddinə çatmaları ilə bağlı DİO-dan xaric edilə bilərlər.

DİO-nun əməkdaşları məzuniyyətdə, ezamiyyətdə və tibb müəssisələrində müalicədə olduqları müddətdə, bir qayda olaraq, xidmətdən xaric edilə bilməzlər. Xüsusi Həkim Komissiyasında keçirilən müayinə zamanı DİO-da xidmətə yararsız hesab edilmiş əməkdaşlar tibb müəssisələrində müalicələrini başa vurmamış belə, müəyyən olunmuş qaydada xidmətdən xaric oluna (xaric edilməyə təqdim oluna) bilərlər. Xidməti vəzifələrini icra edərkən yaralanmış, kontuziya və ya zədə almış sırası və rəis heyətindən olan şəxslərin daxili işlər orqanlarında xidmətə yararlılıqlarını müəyyən etmək üçün Xüsusi Həkim Komissiyasında müayinə olunmaları, yalnız tibb müəssisələrində müalicələri bitdikdən sonra həyata keçirilir.

Sırası və kiçik rəis heyətindən olan əməkdaşların DİO-dan xaric edilməsi bütün hallarda sırası və kiçik rəis heyəti vəzifələrinə təyin etmə səlahiyyətlərinə malik vəzifəli şəxslər tərəfindən həyata keçirilir.

Xidmətdə olmanın son yaş həddinə çatdığına, səhhətinə və ştatlar ixtisar edildiyinə görə daxili işlər orqanlarında xidmətdən xaric olunacaq əməkdaşlar bilavasitə rəisləri tərəfindən azı 2 ay əvvəldən xəbərdar edilirlər.

Xidməti zərurətlə bağlı təcili və planlaşdırılmamış ştatların ixtisarı ilə əlaqədar əməkdaşların 2 ay əvvəldən xəbərdar edilməsi mümkün olmadıqda onlar 2 ay

müddətində əmək haqları tam şəkildə ödənilməklə sərəncamda saxlanılırlar. Bu müddətdə onları işlə təmin etmək mümkün olmadıqda (onlar təklif olunan vəzifələrdən imtina etdikdə) daxili işlər orqanlarından xaric edirlər.

Mənfi motivlərlə DİO-da xidmətdən xaric edilən əməkdaşlar bilavasitə xaric edilməyə təqdim olunarkən xəbərdar olunurlar. Xidmətdən xaric olunacaq əməkdaşlarla bu barədə söhbətlər xaric olunma materiallarını təqdim edən rəislər və ya rəis müavinləri tərəfindən keçirilir. Zərurət yarandıqda söhbətlərə şəxsi heyətlə iş üzrə rəis müavinləri (köməkçiləri), kadr və maliyyə-plan aparatlarının nümayəndələri də cəlb oluna bilər. Söhbət zamanı, həlli yerində mümkün olmayan hallar aşkar edildikdə, söhbəti keçirən rəislər bu barədə yuxarı vəzifəli şəxsə təfərrüatı ilə məruzə edirlər.

Mənfi motivlər istisna olmaqla, DİO-dan xaric olunmağa təqdim edilən əməkdaşlara Xüsusi Həkim Komissiyasında müayinədən keçmək təklif olunur. Əməkdaşın xidmətdən xaric olunmasının əsası müəyyən edilərkən Xüsusi Həkim Komissiyasının rəyi nəzərə alınır. Əməkdaşlar Xüsusi Həkim Komissiyasında müayinədən keçməkdən imtina edə bilərlər. Bu halda onlardan müvafiq raport alınır, yaxud bu barədə akt tərtib edilir.

Mənfi motivlərlə DİO-dan xaric edilmiş sırası və kiçik rəis heyətindən olan əməkdaşların xidmətə bərpası Azərbaycan Respublikasının daxili işlər naziri ilə razılaşdırıldıqdan sonra həyata keçirilir.

Əməkdaşın xidmətdən xaric olunmasının sənədləşdirilməsi üçün əsas bu barədə tərtib olunmuş təqdimatdır. Əməkdaşların öz arzusu ilə xidmətdən xaric olunması onların raportları və birbaşa rəislərinin təqdimatı əsasında həyata keçirilir.

DİO-da xidmətinə xitam vermək istəyən əməkdaşlar, müvafiq vəzifəli şəxsə öz arzusu ilə xidmətdən xaric olunması barədə yazılı raportla müraciət edirlər. Bu halda əməkdaşlar raport yazdıqları gündən 1 aydan gec olmayaraq xidmətdən xaric olunurlar. Orqan rəisi ona verilmiş səlahiyyətlər hüdudunda xaric olunmanı müstəqil sənədləşdirir və ya xaric etmə hüququ olan yuxarı orqana göndərir.

Beləliklə, üçüncü suala yekun olaraq göstəririk ki, xidməti intizam-əməkdaş tərəfindən ona həvalə olunmuş vəzifələrin icrasından və öz səlahiyyətlərini həyata keçirərkən qanunvericiliyə əməl etməkdən ibarətdir. Bu sualda həmçinin əməkdaşların vəzifəyə təyin və vəzifədən azad olunması, xidmət yerlərinin dəyişdirilməsi, xidmətdən xaric olunma əsasları və qaydalarını göstərdik.

NƏTİCƏ

Müstəqillik əldə edən Azərbaycan Respublikasının daxili işlər orqanları sahəsində qəbul edilən normativ-hüquqi aktların əhəmiyyəti həm bu xidmətin günün tələbləri səviyyəsində işinin qurulmasına, həm də qanunvericiliklə qarşısında qoyulmuş vəzifələrin icrasının operativliyinə səbəb olmuşdur. Bu ölkəmizin hüquqi, demokratik cəmiyyət quruculuq yolu ilə inamla addımla-dığının, beynəlxalq birliyə, Avropa dəyərlərinə qovuşduğunun bariz nümunəsidir.

Belə ki, mövzunun hüquqi əhəmiyyəti sizin həm DİO-da xidmətin təşkili ilə bağlı nəzəri biliklərin əldə edilməsində, eləcə də praktiki fəaliyyətinizdə əsas köməkçiniz olacaq.

Mövzunun birinci sualında DİO-nın funksiya, vəzifə və hüquqlarını öz peşə fəaliyyətləri ilə həyata keçirən Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarının dövlət qulluğunun xüsusi növü DİO-da xidmət keçmə haqqında, xidmətə qəbul edilməsi, onlara xidməti vəsiqələrin və xüsusi rütbələrin verilməsi öz əksini tapmışdır.

İkinci sualda DİO əməkdaşlarının attestasiyadan keçirilməsi və onlara məharət dərəcələrinin verilməsi göstərildi.

Üçüncü sualda xidməti intizam əməkdaşlar tərəfindən onlara həvalə olunmuş vəzifələrin icrasından və öz səlahiyyətlərini həyata keçirən zaman qanunvericiliyə, vəzifə təlimatlarına, habelə DİN-in normativ-hüquqi aktlarına əməl etməkdən ibarət olması göstərilir. Burada həm də əməkdaşın xidmətdən xaric edilmə hallarının əsasları və qaydaları göstərilmişdir.